

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

ORTAOKUL YÖNETİCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI
(RİZE İLİ ÖRNEĞİ)

CELAL KAL

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. HAYRİ AYDOĞAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RİZE-2021

**T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**ORTAOKUL YÖNETİCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI
(RİZE İLİ ÖRNEĞİ)**

CELAL KAL

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. HAYRİ AYDOĞAN**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RİZE-2021

ONAY

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Celal KAL'ın hazırladığı “Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları (Rize İli Örneği)” başlıklı çalışma Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 27.07.2021

Doç. Dr. Hayri AYDOĞAN
(Danışman)

Prof. Dr. İdiris YILMAZ
(Üye)

Doç. Dr. Utku IŞIK
(Üye)

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'ne/...../20..... tarihinde teslim edilen bu tez Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../20..... tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ahmet YANIK
Enstitü Müdürü

BEYAN

Bu tez çalışmasının Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sağlık Bilimleri Alanı Tez Hazırlama ve Yazım Kılavuzu standartlarına uygun olarak hazırlanarak yazıldığını, tezin akademik ve etik kurallara bağlı kalınarak gerçekleştirilmiş özgün bir bilimsel araştırma eseri olduğunu, tezde yer alan ve bu tez çalışmasıyla elde edilen tüm bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve kullanılan kaynakların kaynaklar listesinde yer aldığını, tezin çalışılması ve yazımı aşamasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

27/07/2021

Celal KAL

TEŞEKKÜR

Bu çalışma “Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum” düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Tezimin hazırlanma sürecinde, alanına ait bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşarak, akademik anlamda örnek danışmanlık sergileyen değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. Hayri AYDOĞAN’a teşekkürü bir borç bilirim. Araştırmamızın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Utku IŞIK hocama ve jüri üyesi olarak yanımda olup desteğini esirgemeyen Prof. Dr. İdiris YILMAZ hocama çok teşekkür ederim. Ayrıca hem maddi hem de manevi olarak her zaman yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen anneme ve babama şükranlarımı sunarım. Son olarak, Yüksek lisans eğitimimde beni yalnız bırakmayan ve bana desteğini her zaman hissettiren, bana sabırla tahammül gösteren sevgili eşim Mediha ÖZÇEVİK KAL’a çok teşekkür ederim.

Celal KAL

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ONAY	
BEYAN	
TEŞEKKÜR	
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
KISALTMA, SİMGE ve FORMÜLLER DİZİNİ	xi
ÖZET	xii
ABSTRACT	xiii
1. GİRİŞ ve AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Eğitim	7
2.2. Beden Eğitimi	8
2.3. Spor	10
2.4. Beden Eğitimi ve Spor	11
2.5. Ortaokullarda Beden Eğitimi ve Spor Dersi	12
2.6. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Genel Amaçları	14
2.7. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi	15
2.8. Tutum Kavramının Tanımı	17
2.8.1. Tutumların Öğeleri	18
2.8.1.1. Bilişsel Öğeler	19
2.8.1.2. Duygusal Öğeler	19
2.8.1.3. Davranışsal Öğeler	20
2.8.2. Tutumun Özellikleri	20
2.8.3. Tutumun Davranış ve Eğitim İle İlişkisi	21
2.9. Türk Milli Eğitim Sistemi	22
2.9.1. Türk Milli Eğitiminin Genel ve Özel Amaçları	22
2.9.2. Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri	23
2.10. Okul Yöneticiliği	25
2.11. Okul Yöneticilerinin Atanması	26
2.12. Okul Yöneticilerinin Görevleri, Yetki ve Sorumlulukları	27

2.12.1. Okul Müdürü	28
2.12.2. Okul Müdür Yardımcısı	28
2.13. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	28
2.14. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	33
3. GEREÇ ve YÖNTEM	38
3.1. Araştırmanın Evreni	38
3.2. Araştırmanın Örneklemi	38
3.3. Araştırma Tekniği ve Protokol	38
3.4. Veri Toplama Aracı	38
3.5. Araştırmada Kullanılan Ölçeğe İlişkin Geçerlik ve Güvenirlilik	39
3.6. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi	41
4. BULGULAR	42
4.1. Ortaokul Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans Dağılımları	42
4.2. Ortaokul Yöneticilerinin Yaş Değişkenine Göre Frekans Dağılımları	42
4.3. Ortaokul Yöneticilerinin En Son Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Frekans Dağılımları	43
4.4. Ortaokul Yöneticilerinin Meslekteki Çalışma Süresi Değişkenine Göre Frekans Dağılımları	43
4.5. Ortaokul Yöneticilerinin Yöneticilik Yapılan Toplam Süre Değişkenine Göre Frekans Dağılımları	44
4.6. Ortaokul Yöneticilerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Frekans Dağılımları	44
4.7. Ortaokul Yöneticilerinin Görev Tanımı Değişkenine Göre Frekans Dağılımları	45
4.8. Ortaokul Yöneticilerinin Lisanslı Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Frekans Dağılımları	45
4.9. Ortaokul Yöneticilerinin Okulun Bulunduğu Yer Değişkenine Göre Frekans Dağılımları	46
4.10. Ortaokul Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri	46
4.11. Ortaokul Yöneticilerinin Yaş Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri	47
4.12. Ortaokul Yöneticilerinin En Son Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri	48
4.13. Ortaokul Yöneticilerinin Meslekteki Çalışma Süresi Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri	49

4.14. Ortaokul Yöneticilerinin Yöneticilik Yapılan Toplam Süre Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri	50
4.15. Ortaokul Yöneticilerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri	51
4.16. Ortaokul Yöneticilerinin Görev Tanımı Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri	52
4.17. Ortaokul Yöneticilerinin Lisanlı Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri	53
4.18. Ortaokul Yöneticilerinin Okulun Bulunduğu Yer Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri	54
4.19. Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Puanları	55
5. TARTIŞMA	57
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	73
7. KAYNAKLAR	77
EKLER	87
EK 1. Ölçek Formu	87
EK 2. Tez Çalışması İzin	88
Yazıları EK 3. Etik Kurul Raporu	92

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa
Tablo 1. Ortaokul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	46
Tablo 2. Ortaokul yöneticilerinin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	47
Tablo 3. Ortaokul yöneticilerinin en son mezun olunan okul değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	48
Tablo 4. Ortaokul yöneticilerinin meslekteki çalışma süresi değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	49
Tablo 5. Ortaokul yöneticilerinin yöneticilik yapılan toplam süre değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	50
Tablo 6. Ortaokul yöneticilerinin medeni durum değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	51
Tablo 7. Ortaokul yöneticilerinin görev tanımı değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	52
Tablo 8. Ortaokul yöneticilerinin lisanlı spor yapma durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	53
Tablo 9. Ortaokul yöneticilerinin okulun bulunduğu yer değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	54
Tablo 10. Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ölçeği puanları	55

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa
Şekil 1. Ortaokul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine göre frekans dağılımları	42
Şekil 2. Ortaokul yöneticilerinin yaş değişkenine göre frekans dağılımları	42
Şekil 3. Ortaokul yöneticilerinin en son mezun olunan okul değişkenine göre frekans dağılımları	43
Şekil 4. Ortaokul yöneticilerinin meslekteki çalışma süresi değişkenine göre frekans dağılımları	43
Şekil 5. Ortaokul yöneticilerinin yöneticilik yapılan toplam süre değişkenine göre frekans dağılımları	44
Şekil 6. Ortaokul yöneticilerinin medeni durum değişkenine göre frekans dağılımları	44
Şekil 7. Ortaokul yöneticilerinin görev tanımı değişkenine göre frekans dağılımları	45
Şekil 8. Ortaokul yöneticilerinin lisanslı spor yapma durumu değişkenine göre frekans dağılımları	45
Şekil 9. Ortaokul yöneticilerinin okulun bulunduğu yer değişkenine göre frekans dağılımları	46
Şekil 10. Ortaokul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	47
Şekil 11. Ortaokul yöneticilerinin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	48
Şekil 12. Ortaokul yöneticilerinin en son mezun olunan okul değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	49
Şekil 13. Ortaokul yöneticilerinin meslekteki çalışma süresi değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	50
Şekil 14. Ortaokul yöneticilerinin yöneticilik yapılan toplam süre değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	51
Şekil 15. Ortaokul yöneticilerinin medeni durum değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	52
Şekil 16. Ortaokul yöneticilerinin görev tanımı değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	53
Şekil 17. Ortaokul yöneticilerinin lisanslı spor yapma durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	54
Şekil 18. Ortaokul yöneticilerinin okulun bulunduğu yer değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri	55
Şekil 19. Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ölçeği puanları	56

KISALTMA, SİMGE ve FORMÜLLER DİZİNİ

Kısaltmalar

T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OYBEDTÖ	Okul Yöneticileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği
RTEÜ	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)
Vb.	Ve benzeri

Simgeler

&	Ve
--------------	----

ÖZET

Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları

(Rize İli Örneği)

Bu çalışmanın amacı, “Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları”nın bazı demografik değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın evrenini, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı, Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 78 devlet ortaokulunda görev yapan 171 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Örneklemi ise, basit tesadüfi örneklem yöntemi ile belirlenen Rize İli merkez ve ilçelerindeki 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı devlet ortaokullarında görev yapan 64 okul müdürü, 52 müdür yardımcısı olmak üzere toplam 116 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Çalışmada katılımcılara, araştırmanın amacına yönelik uzman görüşü de alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan 9 maddelik “Kişisel Bilgi Formu” ve Tural (2014) tarafından geliştirilen “Okul Yöneticileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. İstatistik testlerin analizinde lisanlı SPSS 26.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin genel özelliklerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı istatistik, frekans ve yüzde dağılımları yapılmıştır. İstatistik testlerinde öncelikli olarak toplam puanın çarpıklık ve basıklık katsayılarına da bakılmıştır. Çarpıklık ve basıklık katsayılarının +2 ile -2 arasında değişmediği tespit edilmiştir. Ayrıca her bir demografik değişken için yapılan Kolmogorov Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Normal dağılıma sahip olmayan verilere ikili karşılaştırmalar için Mann-Whitney-U testi, 3 ve üzeri grup karşılaştırmalarda ise Kruskal Wallis-H testi uygulanmıştır. Kruskal Wallis-H testinde anlamlı farklılıklar ortaya çıkması durumunda Mann Whitney-U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılarak farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgularda; ortaokul yöneticilerinin “*en son mezun olunan okul, medeni durum ve lisanslı spor yapma durumu*” değişkenlerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ancak diğer demografik değişkenlerimizden olan “*cinsiyet, yaş, meslekteki çalışma süresi, yöneticilik yapılan toplam süre, görev tanımı ve okulun bulunduğu yer*” değişkenlerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunamamıştır. Son olarak ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin genel tutum puan ortalamalarının “*Çok Olumlu*” olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor Dersi, Tutum, Okul Yöneticisi.

ABSTRACT

Attitudes of Secondary School Administrators on Physical Education and Sports Course (Rize Provincial Example)

The aim of this study is to examine the "Attitudes of Middle School Administrators Towards Physical Education and Sport Course" according to some demographic variables. The universe of the research consists of 171 school administrators working in 78 state middle schools affiliated to the Ministry of National Education, Rize Province National Education Directorate. The sample consists of a total of 116 school administrators, 64 school principals and 52 vice principals working in state middle schools affiliated to the Directorate of National Education in the center and districts of Rize in the 2019-2020 academic year, which was determined by random sampling method. In the study, the 9-item "Personal Information Form" prepared by the researcher by taking the expert opinion for the purpose of the research, and the "Physical Education Attitude Scale for School Administrators" developed by Tural (2014) were applied to the participants. Windows SPSS 26.0 licensed statistics program was used for statistical tests. Descriptive statistics, frequency and percentage distributions were made to determine the general characteristics of the data. The skewness and kurtosis coefficients of the total score were also examined as statistical tests. It was found that the skewness and kurtosis coefficients did not change between +2 and -2. In addition, as a result of Kolmogorov Smirnov and Shapiro-Wilk tests performed for each demographic variable, it was determined that the data did not show a normal distribution. Mann-Whitney-U test was used for paired comparisons and Kruskal Wallis H test was used for group comparisons of 3 or more groups. In case of significant differences in the Kruskal Wallis-H test, the differences were determined by paired comparisons with the Mann Whitney-U test. According to the findings obtained as a result of the analysis made in the research; statistically significant differences were found between the attitudes of middle school administrators towards physical education and sports lessons according to the variables of "last graduated school", "marital status", "licensed doing sports". However, no statistically significant difference was found between the attitudes of school administrators towards physical education and sports lessons according to the variables of "gender", "age", "working time in the profession", "total duration of management", "job description", "where the school is located", which are among our other demographic variables. Lastly, the average of middle school administrators' general attitudes towards physical education and sports lessons were found to be "very positive".

Keywords: Physical Education and Sports Lesson, Attitude, School Administration.

1. GİRİŞ ve AMAÇ

Eğitim ve öğretim toplumların doğal ihtiyaçlarından ötürü ortaya çıkmıştır. Eğitim ve öğretim kurumlarının toplumlar üzerindeki etkisine baktığımızda diğer kurumlardan öncelikli olduğu sonucuna varabiliriz. Ulusların ileriye görebilmelerinde eğitim ve öğretimin büyük etkisi vardır. Eğitim ve öğretimin, bir milletin gelişmesinde ve ilerlemesinde çok büyük bir etkisi olduğu gibi aksine bazı durumlarda geri kalınmasına da neden olabilmektedir. Süreklilik arz eden bu sistem, ulusların isteklerine cevap verebildiği müddetçe varlığını sürdürerek toplumun gelişmesinde ve yükselmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu görevi yerine getiremeyen eğitim sistemleri de milletlerin geri kalmasına ve sistemin çöküşüne etki etmektedir (Şentürk, 2019).

Eğitimden beklenen, kişilerin yeteneklerini ortaya çıkararak, bu yeteneklerinin en üst seviyeye çıkarılması için onlara yardım etmektir. Çağdaş eğitimin temel ilkelerine bakıldığında, bireyleri zihinsel, fiziksel, duygusal ve toplumsal bir bütünlük olarak ele almak gerekir. Eğitimdeki hedefin gerçekleşmesi, çağdaş eğitime uygun olarak, kişilerin zihinsel eğitiminin yanında fiziksel eğitimi ile mümkündür. Bu sebepten dolayı beden eğitimi, genel eğitimin vazgeçilmez bir unsuru olarak görebiliriz (Aracı, 2001).

Eğitimin tamamlayıcı ve vazgeçilmez bir unsuru olan beden eğitimi, çocuğun serbest etkinliklerini ve oyun oynama hakkını okul içerisinde güvence altına alır. Sportif aktivitelerden zevk alarak beden ve ruhun eğitilmesinde önemli bir etkidir. Tüm öğrenciler beden eğitimi dersi içerisinde yeteneklerinin keşfedilmesi, geliştirilmesi ve düzensiz gelişimin giderilmesi hakkına sahiptir (Yıldız, 2012).

Buna göre beden eğitimi, kişinin beden ve ruh sağlığını, fiziksel kabiliyetlerini geliştirmeye ilişkin, katılan kişilerin niteliklerine göre düzenlenebilen, kuralları olan, oyuna ve spora yönelik çalışmaların bütününe içine alan çok yönlü ve geniş kapsamlı bir aktivitedir (Yıldız, 2012).

Spor; günümüzde milletlerarası ilişkilerde, toplumların kaynaşmasında ve kişilerin birbiriyle olan ilişkilerinde önemli bir role sahiptir. Sanayileşmeyle birlikte boş zamanın artması, insanların bedensel, zihinsel ve sosyal yönlerden daha sağlıklı bir yaşam sürebilmeleri, sağlık yönünden vazgeçilmez bir aktivite olan beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin ehemmiyetini arttırdığını da görmekteyiz. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 59. Maddesinde bu öneme işaret edilerek "*Devlet her yaştaki Türk*

vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder ve başarılı sporcuları korur.” ifadesi kullanılmıştır (Altuntaş, 2019).

Genel eğitim içerisinde önemli yeri olan beden eğitimi ve sporun temel amacı, çocukların fiziksel etkinlikler aracılığı ile eğitimini sürdürerek tüm öğrencilerin hareket potansiyelinin en üst seviyeye çıkmasına yardım etmektir. Bunun yanında çocukların zihinsel, fiziksel ve sosyal gelişimlerinin en üst noktaya çıkarılmasına katkı sağlamaktır (Kangalgil vd., 2006).

Bu çerçevede beden eğitimi ve spor dersinin çok önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bunları gerçekleştirebilmek için öğretmenlere, öğrencilere, velilere ve okul idarecilerine önemli görevler düşmektedir. Eğitim öğretim sürecinde, öğrencilerin gelişimlerine yardımcı olan ve sağlıklı kişiler olarak yetişmelerine katkı sağlayan beden eğitimi ve spor faaliyetlerinden istenilen sonucun elde edilebilmesi için okul yöneticilerinin bu faaliyetlere ve derse yönelik olumlu tutum sergilemesi gerekmektedir. Okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları, dersin amaç ve hedeflerine ulaşması noktasında önem teşkil etmektedir.

Okul yöneticileri; beden eğitimi ve spor dersinin, öğrencilerin fiziksel, mental ve psikolojik olarak rahatlamalarını sağlayan, aynı zamanda öğrencilerin bedensel gelişimi açısından da önem arz eden bir ders olduğunu ve dersin gerekli olduğunu düşünen, okulda beden eğitimi ve spor dersinin yapılması için gerekli olan fiziki şartların ve araçların teminini sağlayan, beden eğitim ve spor dersi öğretim programına vakıf olan ve ders işleyiş ve programının takibini yapan, beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile daima iletişim kuran kişiler konumunda olmaları, başarı elde edilmesi ve dersin kazanımlarına ulaşılması noktasında önemli rol oynayabilir. Bu noktada okul yöneticilerinin herhangi bir derse olduğu kadar beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumlu veya olumsuz bir tutum sergilemesi muhtemeldir (Tutal, 2014).

Tutum, bireyin kendine veya çevresindeki herhangi bir nesne ya da olguya karşı tecrübe, güdülenme ve bilgilerine istinaden organize ettiği bilişsel, duygusal ve davranışsal bir reaksiyon eğilimidir (İnceoğlu, 2000).

Tutumlar, en olumludan en olumsuz doğru türlü aşamalarda oluşabilir. Olumsuz tutumlar; obje veya düşünceler konusunda olumsuz görüşü benimseme, onu kabul etmeme ya da hoşlanmama ve ona karşı ters davranışlarda bulunmayla ortaya çıkabilir. Olumlu tutumlara baktığımızda ise; objeler veya düşünceler konusunda olumlu bir kanaate sahip

olma, onu içselleştirme ve hoşnut olma ile kendisini gösterebilirler (Demirhan ve Altay, 2001).

Buna bağlı olarak bir kişi için anlamlı olan ve kişinin farkında olduğu bir nesneye yönelik tutum sergileyebilir (Kağıtçıbaşı, 2005). Bir insan herhangi bir ideolojiye, siyasi partiye, fikirlere, ülkeye, topluluğa ve değerlere yönelik olumlu veya olumsuz tutumlar sergileyebilir (Güllü, 2007).

Okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde olması, ders faaliyetlerinin etkili bir şekilde yürütülmesini sağlayıp, dersin genel ve özel amaçlarına ulaşmasına yardımcı olabilir veya öğrencilerin ilerleyen zamanlardaki türlü fiziksel etkinliklere isteyerek katılmalarını sağlayabilir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin de derslerine çok daha istekli bir şekilde girmelerine yardımcı olabilir. Aynı zamanda sportif yarışmalarda elde edeceği başarılar ile okulun tanıtımı yapılabilecektir. Yine öğrencileri güdüleyip diğer derslere yönelik olumlu tutum ve davranışlar sergilemelerine katkı sağlayabilir. Aksine beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları olumsuz olan yöneticiler, hem beden eğitimi ve spor öğretmenin hem de beden eğitimi ve spor dersinin yapılması noktasında verimini düşürebilir; verimin düşmesiyle birlikte dersin genel ve özel amaçlarının öğrencilere kazandırılması güçleşir veya dersin icra edilmesinde türlü problemler çıkabilir. Bununla birlikte okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumsuz tutum içinde olmaları öğrenci velilerini de olumsuz yönde etkileyebilir ve böylece öğrencilerin derse yönelik ilgisini, ders içi ve ders dışı aktivitelere katılımlarını da olumsuz yönde etkileyebilir (Tutal, 2014).

Bu bağlamda araştırmamızın konusu, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesidir.

Araştırmanın Önemi

Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin, eğitim sistemi içerisinde çok önemli bir yeri vardır. Beden eğitiminin, öğrenciler için faydalı bir eğitim sistemi halini alabilmesi için yalnızca iyi bir eğitim programı yeterli olmaz. Dersin öğrencileri olumlu etkilemesi ve eğitmesi için ders uygulamaları daha dinamik olmalıdır (Kıroğlu, 2006).

Bu bağlamda, önem arz eden etkenlerin başında okul yöneticilerinin geldiği görülmektedir.

Okul yöneticileri, eğitim öğretim sürecinin lider faktörleridir. Ülkenin geleceğini şekillendirecek nesillerin yetişmesinde önemli rol oynarlar. Ahlaklı, sağlıklı, kişilikli, bedenen kuvvetli, zihinsel ve ruhsal gelişimini tamamlamış kişilerin yetişmesinde beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin önemi hususunda yöneticilerin görüş ve düşünceleri önem teşkil etmektedir (Yürek, 2017).

Literatürde beden eğitimi ve spor dersine ilişkin olarak okul yöneticilerinin tutumlarını etkileyen faktörlerin ele alındığı çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda çoğunlukla okul yöneticilerinin sahip oldukları bazı demografik özelliklerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde şekillendiği görülmektedir. Öncelikli olarak Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki örgün eğitim kurumlarının ortaokul kademelerinde görev yapan yöneticilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bir bütünlük içerisinde incelenmesi beden eğitimi ve spor dersinin uygulanabilirliğinin kalitesini arttırmak adına alan yazına önemli katkılar sağlayacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki resmi nitelikteki devlet okullarında görev yapan ortaokul yöneticilerinin, *beden eğitimi ve spor dersine* ilişkin tutum düzeylerini saptamak, farklı değişkenlere göre incelemek ve ortaya çıkan sonuçlar çerçevesinde olası çözüm önerileri getirmektir.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi; “Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi nitelikteki devlet okullarında görev yapan ortaokul yöneticilerinin, demografik bazı değişkenler ile beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiksel anlamda bir fark var mıdır?” olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda alt problemler şu şekildedir:

Araştırmanın Alt Problemleri

1. Ortaokul yöneticilerinin *cinsiyetlerine* göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında bir fark var mıdır?
2. Ortaokul yöneticilerinin *yaşlarına* göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında bir fark var mıdır?
3. Ortaokul yöneticilerinin *en son mezun oldukları okula* göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında bir fark var mıdır?

4. Ortaokul yöneticilerinin **meslekteki çalışma sürelerine** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında bir fark var mıdır?
5. Ortaokul yöneticilerinin **yöneticilik hizmet yılına** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında bir fark var mıdır?
6. Ortaokul yöneticilerinin **medeni durumuna** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında bir fark var mıdır?
7. Ortaokul yöneticilerinin **okuldaki görev tanımına** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında bir fark var mıdır?
8. Ortaokul yöneticilerinin **lisanslı spor yapma durumuna** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında bir fark var mıdır?
9. Ortaokul yöneticilerinin **okulun bulunduğu yere** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında bir fark var mıdır?
10. Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin **genel tutum düzeyleri** arasında bir fark var mıdır?

Araştırmanın Hipotezleri

H₀: Ortaokul yöneticilerinin **cinsiyetlerine** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin **yaşlarına** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin **en son mezun oldukları okula** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin **meslekteki çalışma sürelerine** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin **yöneticilik hizmet yılına** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin **medeni durumuna** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin **okuldaki görev tanımına** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin ***lisanslı spor yapma durumuna*** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin ***okulun bulunduğu yere*** göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin ***genel tutum düzeyleri*** arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmada kullanılan yöntemin araştırmanın amacına uygun nitelikte olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmada kullanılan ölçeğin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerini ölçmeye uygun bir araç olduğu varsayılmıştır.
3. Araştırmaya katılan ortaokul yöneticilerinin ölçekte yer alan her bir maddeyi anlayarak, samimi ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.
4. Araştırmada seçilen örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.
5. Ölçeği uygulayan araştırmacının, ölçek sonuçlarını objektif bir şekilde değerlendireceği varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma Rize il merkezi ve ilçelerinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi nitelikteki 78 ortaokulda görev yapan okul yöneticisi ile sınırlandırılmıştır.
2. Bu araştırmanın evren ve örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılında ortaokullarda görev yapan yöneticilerle sınırlandırılmıştır.
3. Bu araştırma konu ile ilgili ulaşılabilen kaynakların sağladığı veriler ile sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Eğitim

Eğitim sözcüğünün tanımına baktığımızda Türkçede birçok farklı anlamı ifade edecek biçimde kullanıldığı görülmektedir. Bu farklı anlamlardan yola çıkarak 1940'lı yıllardan günümüze yerini alan ve bu zamandan önce onun yerine Arapçada “terbiye” sözcüğü ile ifade edilen “Eğitim”, kişinin davranışlarında istendik yönde değişiklik meydana getirme sürecinin etkili ve yararlı bir şekilde yapılabileceği bütün beceri, bilgi ve faaliyetleri içine alan bir kavramdır (Ertürk, 1979).

Kişinin davranışlarında meydana gelen değişiklikler kendi yaşantıları yoluyla. Kişilerin başka insanlarla kurmuş olduğu iletişim ve etkileşim sonucunda kendisinde kalan izler yaşantı olarak tanımlanabilir. Eğitim geniş kapsamlı tanımıyla, bireyin davranışlarında kendi yaşantıları aracılığıyla değişiklik yapma sürecidir (Erden, 2001).

Eğitim, kelime anlamıyla, kişilerin sosyalleştirilmesi, topluma yararlı bireyler olarak hazır duruma getirilmesidir (Leif ve Rustin, 1980). Bireylerin görmüş olduğu eğitimle beraber sürekli olarak değişmesi, eksiklerini gidererek daha yeterli bir konuma gelmesi sağlanmaktadır. Bu farklılıklar, birbiri ardına gelen ve birbiri üzerine biriken öğrenme ve öğretmeler neticesinde oluşmaktadır. Yine kişinin eğitimi, hayata geldiği andan itibaren, ölünceye kadar devam eder. Bu nedenle eğitim yaşam boyu devam eden geniş kapsamlı bir süreçtir. Eğitim, kesin olan bilgilerin yanında içerisinde birçok belirsizliğin mevcut olduğunu gösteren, insanları “beklenmeyeni beklemeye” alıştıran ve onların şaşkınlıklarına neden olan bir durumla karşı karşıya kaldıklarında bu durumu nasıl çözebileceğini öğretmelidir (Morin, 2003).

Yavaş ve İlhan (1996)'a göre eğitim yaşama hazırlık değil, yaşamın ta kendisidir ve yaşamla eşittir. Bu bağlamda eğitim, hayata yönlendiren ve hayat biçimine özellik veren bir süreçtir. Eğitim, okula başlamadan önce ailede başlar, çevre ve okulda da okula paralel bir şekilde devam eder. Eğitim insanın ömrü boyunca devam etmekte, okulun içinde ve dışında hayatı boyunca edindiği deneyimlerin hepsini içine almaktadır. Sosyal, kültürel ve ekonomik olguların eğitim üzerinde bir takım tesiri vardır ve bu olgular eğitimi etkiler.

Eğitim, bireyin kalıtsal güçlerini geliştirip istenilen vasıflara yoğunlaşmış bir statüye ulaşması için yararlanılacak en önemli araçlardan bir tanesidir. Kişilere bilgi ve beceri kazandırmanın yanında toplumun hayatını sürdürmesini ve kalkınmasını

sağlayabilecek nitelikte değer üretmek, var olan bu değerlerin yok olmasına engel olmak, yeni ve geçmişteki değerleri birbiriyle bağdaştırmak yükümlülüğü taşır. Örgün ve yaygın, formal ve informal eğitim süreçleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde, eğitimin çok geniş kapsamlı ve anlaşılması zor bir süreç olduğu ve bu yüzden zaman ve mekan açısından eğitime sınır koymanın olanaklı olmadığı görülür. Ulusların en önemli ve geniş kapsamlı çalışma alanlarının başında eğitim gelir ve eğitim insan hayatının vazgeçilmez bir parçasıdır (Yiğiter, 2008).

Eğitim yapısal yönden süregelen bir etkinlik olarak önümüze çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında eğitim sürecinden geçen bireyin davranışlarının, duygularının, tutumlarının, bilgilerinin, zaman içerisinde farklılaşması beklenmektedir. İnsanların sosyalleşmesinde de eğitimin çok önemli bir katkısı vardır (Demirel ve Kaya, 2001).

Eğitim, daima eğitilmesi gerekli olan kişinin gelecek zamandaki hal ve hareketlerine yöneliktir. O halde, eğitimin amacı, eğitilen kişinin eğitim aracılığıyla gerçekleştirilmek istenen gelecekteki konumunu tarif eden bir olgudur. Sporda eğitimin hedefine baktığımızda ise eğitim ve öğretimde sportif aktivitelerin neden önemli olduğunu ve ne anlam ifade ettiğini ve bu maksatla spor yapan kişinin davranışında nasıl bir değişikliğin olacağı sorusuna cevap vermektir (Şahin, 2011).

2.2. Beden Eğitimi

Beden eğitimi; jimnastik, oyun ve spor gibi eğitici olan bütün fiziksel aktiviteleri içine alan genel bir kavram olup fiziksel aktiviteler içinde ve fiziksel aktiviteler vasıtasıyla eğitimidir (Özmen, 1999).

Ceylan (2008), beden eğitimini; insan vücudunun fiziki ve fonksiyonel özelliklerinin gelişimini sağlamak, kişinin bedensel yeterliliklerinin en rasyonel şekilde kullanılmasını ve bu bağlamda insana düzgün bir şekilde hareket etmesini öğretme ve organların kontrol edilmesi noktasında yardımcı olan bir faaliyet yöntemi olarak tanımlamaktadır.

Öğrencilerin gelişim durumları dikkate alınarak onların, toplum ve birey bakımından mutlu, sağlıklı, ahlaklı ve dengeli bir yapıya sahip; demokratik yaşamın gerektirmiş olduğu eylemleri kazanmış ve milli kültür değerlerini benimsemiş, üretken, yapıcı ve yaratıcı kişiler olarak yetiştirilmeleri için beden eğitimi en önemli araçlardan bir tanesidir (Aracı, 2000).

Beden eğitiminin amacı; Türk Milli Eğitiminin temel ilkelerinden yola çıkarak, kişinin bedenen, ruhen ve fikren ilerlemesine ve gelişmesine katkı sağlamaktır. Beden eğitimi bireyin kişiliğinin farkında olup doğru bir çizgide ilerlemesinde ve sosyalleşebilmesinde önemli rol oynamaktadır. İnsanın toplumsal normlara uygun bir şekilde yaşamını sürdürmesi, kişilerle olan münasebetinin en güzel örneğini verebilmesi, dürüst davranış sergilemesi, insan haklarına saygılı olması, bedenen ve ruhen sağlıklı bir birey olmasıyla ilişkilidir. Kısaca beden eğitimi; kişinin fiziksel becerilerini ve ruh sağlığını geliştirmeye ilişkin katılan kişilerin özelliklerine ve gerek duyulduğunda çevresel şartlara bağlı olarak değiştirilebilen esnetilebilen normlara dair jimnastiğe, oyuna, spora yönelik egzersiz ve faaliyetlerin bütününe içine alan geniş kapsamlı bir etkinliktir. Disiplinlerarası bağlantı kurmak beden eğitimi derslerinde çocukların ilerlemesine olumlu yönde katkı sağlayacaktır (Özkaya, 2009).

Beden eğitimi, oyun, jimnastik, spor gibi fiziksel aktivite ve uygulamaları içine alan genel bir kavramdır. Oyun faaliyetlerindeki davranış ve becerilerin kazandırılmasında eğitimin bir parçası olan beden eğitimi, tüm eğitim kurumlarında, öğrencilerinin ihtiyaç duymasıyla bu eğitimin önemini anlamışlardır. Beden eğitimi, bireye kendi fiziksel gelişimi aracılığıyla belirlenmiş yükümlülüklerinin yanında sosyal bir özellik kazandırır ve kişilik gelişimine de katkı sağlar. Bu sebepten ötürü beden eğitimi, kişilerin fiziksel aktivitelere katılım göstermeleriyle davranışlarında isteyerek beden eğitiminin hedeflerine uygun bir şekilde değişiklik meydana getirme olarak ifade edilebilir (Aydoğan, 2006).

Beden eğitimi; kişinin zihinsel, ruhsal ve fiziksel gelişimine katkı sunmasının yanında, bireyin toplumsal ve sosyal yönden de gelişimine etki eden en önemli araçlardan biridir. Değişik zamanlarda felsefik hareketlere bağlı olarak beden eğitime yönelik bakış açıları ve düşüncelerin yeni boyutlar kazandığı gözlenmiştir. Öğrenmenin iyi bir fiziksel sağlıkla gerçekleşebileceği ve kişilerin iş yaşamlarının haricinde boş zaman aktivitelerine katılıp dinlenmeye de gereksinim duyduğu düşüncesi benimsendi. John Basedow (1723-1790) “Philanthropinum” adını verdiği bir eğitim kurumunda gün içerisinde birkaç saat jimnastik ve oyun gibi fiziksel aktivitelere yer vermiş; binicilik, dans, eskrim faaliyetlerini de önermiştir. J. J. Rousseau (1712-1778) ise, oyunla eğitimin yararlarına değinerek beden eğitiminin öğrenme sürecindeki etkisine ve önemine vurgu yapmıştır. Yine bu dönemdeki çalışmalara baktığımızda beden eğitimi faaliyetleri bilimsel mahiyeti olan çalışmalarla araştırılmıştır. John Dewey’in öğrencilerin gereksinimlerinin karşılanması hususundaki

görüşleri beden eğitimi alanında çalışmalar yapan eğitimcileri etkilemiştir. Dewey, insanların beyninin gelişmesini, duyu organlarının ve kasların düzenli bir şekilde gelişmesine bağlamıştır. Çocukların devinim halindeyken duyu organlarını etkili bir şekilde kullanabilmesi için bilgiye gereksinim duyacağını ifade etmiş ve çalışmalarında ritmik aktivitelere, beceri geliştirici faaliyetlere ve oyunlara yer ayırmıştır. Thomas Wood (1870-1942), beden eğitimi faaliyetleri aracılığıyla eğitimin amaç ve hedeflerine ulaşmasındaki önemine vurgu yapmak istemiştir. J. F. Williams (1886-1966) kişilerin tüm yönleriyle gelişmelerine katkı sağlayacaksa programlarda fiziksel aktivitelere ve etkinliklere yer verilmesini ve vakit ayrılmasını dile getirmiştir (Çöndü, 2004).

2.3. Spor

Farklı dillerde de sporun birçok tanımına rastlamak mümkündür. Latince “dağıtmak, birbirinden ayırmak” manalarına gelen spor sözcüğü “disportare ve desport” kelimelerinden ortaya çıktığını görmekteyiz. Bu konu hakkında birçok araştırmacı çalışmalar yapmıştır ve bu araştırmalar sonucunda 17. yüzyıldan günümüze kelimenin ilk hecesinin değiştirilerek “sport” şekline çevrilerek kullanıldığı ifade edilmiştir. Spor hem bireysel hem de takım halinde oyun formatında yapılan ve genel itibarıyla müsabakalara dayalı belli başlı kurallar çerçevesinde icra edilen kısa zamanlı ve çıkar beklenmeyen beden hareketlerinin bütünüdür (Aydın, 2017).

Erkal (1983)’a göre spor; kişinin yaşadığı ortamı insani ortam haline getirirken elde etmiş olduğu becerileri geliştirirken, belli başlı kıstaslar içinde dolaylı veya doğrudan, ferdi ya da kollektif olarak, rekreatif etkinlikler kapsamı dahilinde veya tüm zamanını içine alacak şekilde meslek olarak meşgul olduğu; kişiyi sosyalleştiren, halk ile bütünleştiren, fiziksel ve zihinsel özellikleri geliştiren, rekabetçi ve iş birliğine dayalı bir faaliyettir.

Karakuş ve Küçük (1999)’e göre spor; yarışın uygun koşullarda yapılmasına olanak sağlayan, sosyalleşmenin temelini oluşturan, sosyal bir kimliğe sahip ve belli kişileri peşinden koşturan bir aktivitedir.

Günümüze baktığımızda spor, hukuk, politika, hekimlik, psikoloji, sosyoloji, iletişim, ekonomi disiplinler ile ortak bilimsel çalışmalar ve araştırmalar yapılan, uluslararası ilişkileri içerisinde barındıran bilimsel alan durumuna gelmiştir (Erdemli, 2008). Spor, insanın tüm yaşamını içinde barındıran ve kişiye birçok farklı özellik kazandıran bir süreçtir. Bu süreç sonunda sporcuda meydana gelen değişiklikler sporun

altyapısının oluşmasını sağlayan ve spor yapmamızın asıl nedeni olarak ifade edilmiştir (Dever, 2010).

Toplumların spora katılımları yalnızca bireylerin ilgi ve becerilerine göre değildir. Toplumun spora bakışının yanında sporun idaresi ve organizasyonu da önem arz etmektedir. Günümüze baktığımızda ülkeler spora büyük ehemmiyet vermekte ve uluslararası spor faaliyetlerinde başarı elde etmek ve en üst sıralarda kendilerine yer bulmak için mücadele vermektedirler. Ancak kaybedenler çoğu zaman kazananlardan çok daha fazladır. Sürekli başarı elde eden ülkelere göz attığımızda, sporun bu ulusların hayat tarzının bir parçası olduğunu görmekteyiz (Öztürk, 1998).

Spor, gelişim gösteren çocukların sadece sağlıkları ve gelişmeleri için değil, akıl sağlıkları ve kişilik gelişimleri yönünden de önem arz etmektedir. Sporun çocuklar üzerinde pek çok faydası ve katkısı vardır. Çocukların, sorumluluk alma duygusunu, yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirmelerine yardımcı olur. Birlikte hareket etme, paylaşma, yardımlaşma, arkadaşlarına saygılı olma, oyun kurallarına uyma gibi davranışlar kazanarak, kişilik gelişimine katkı sağlarlar (Mengütay, 1997).

2.4. Beden Eğitimi ve Spor

İnsanın kendi özelliklerinin farkına varması, yaşamın zorluklarıyla başa çıkabilmesi, gelişen değişimlere uyum sağlayabilmesi, sanayileşme ve globalleşmenin gerekliliklerine ayak uydurabilmesi için, sağlıklı, güçlü ve canlı bir beden yapısına, aktif bir zihne ve sağlam psikolojik yapının olmasına ihtiyaç duymaktadır. Beden eğitimi ve spor, bu olguların gerçekleştirilmesinde araç olarak kullanılmaktadır (Özcan, 2018).

Beden eğitimi ve spor kavramı, beden eğitimi etkinliklerini özelleştirerek farklı dallarda somutlaşmış, bireylerin fiziksel özelliklerini ve zihinsel anlamdaki becerilerini bütünlük içerisinde ele alır. Sağlıklı ve dengeli bir gelişimi amaç edinerek rekabet şeklinde yapılan, zihinsel, fiziksel ve ruhsal yönden anlamı olan, teknik kapasiteyi gerektiren, belli başlı kuralları olan, eğlenceye yönelik bir aktivitedir. Tüm kişiliğin eğitimi amaçtır. (Karaman, 2019).

Beden eğitim ve spor, bireylerin ruhen ve bedenlen gelişmelerine katkı sağlayan, bilgi ve beceri, yol gösterme ve lider olma gibi niteliklerin gelişimine yardımcı olan, ayrıca kişilerin sosyalleşmesine katkı sağlayan, kendine güvenme ve kararlı olma gibi özellikleri

geliştiren, insanların yaşamlarında karşılaştıkları sorunlardan uzaklaşmalarını ve deşarj olmalarını sağlayan bir disiplindir (İbrahimli, 2019).

Bireylerin beden ve zihin gelişimlerinin uyum içinde olması, yaşamış oldukları çevrede kendilerini mutlu, sağlıklı ve aktif hissetmelerinde beden eğitimi ve spor önemli bir araçtır. Aynı zamanda milletlerin ulusal ve uluslararası yarışmalara sporcu olarak katılmaları ya da ev sahibi statüsünde olmaları, sporcuların elde edeceği başarılarla beraber ülkesinin tanıtımının yapılması ve uluslararası arenada adının duyulması açısından önem arz etmektedir (İnal, 2003)

Beden eğitim ve sporu genel eğitim kapsamı içerisinde değerlendirdiğimizde kişilerin fiziksel ve ruhsal yönden eğitilmesi, kurallara riayet etmesi, modern eğitim anlayışı içerisinde, bireyin kendini gerçekleştirme ve potansiyelinin farkında olması, sorumluluk alması ve bu değerlere sahip olması, genel eğitim ve beden eğitimi ile uyushmaktadır. Gelişmiş ülkelerin eğitim programlarına baktığımızda beden eğitimi dersinin önemli bir yeri olduğunu görmekteyiz. Ayrıca bu toplumlara baktığımızda okullarda almış oldukları spor eğitiminin insanların yaşamları boyunca da devam ettiği görölmektedir (Dağdemir, 2018).

Beden eğitimi ve sporun, kişilerin bedensel gelişimlerinin yanında sosyal ve psikolojik yönden de gelişmelerine önemli katkıları vardır. Bedensel ve sportif faaliyetler aracılığıyla bireylerin yaşadığı çevreyi tanınması ve insanlarla iletişim ve etkileşim kurması daha rahat olacaktır. Kişilerin bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerini geliştirmek ve iradelerini güçlendirmenin yanında birlikte hareket etme, dayanışma ve iş birliğine de katkı sağlar. Kişilerin toplum içerisinde kendilerine yer bulmalarında katkı sağlayarak sosyalleşmelerine yardımcı olur (Erkal vd., 1998).

Beden eğitimi ve spor, kişileri yalnızca fiziksel, ruhsal ve zihinsel açıdan geliştirmenin yanı sıra onları çalışma hayatına ve gündelik yaşam şartlarına hazır hale getirmek, vatandaşlık ve millet bilincini güçlendirmek hedefiyle yürütölen planlı ve programlı faaliyetlerin bütünüdür (Yalçın, 1995).

2.5. Ortaokullarda Beden Eğitimi ve Spor Dersi

Günümüzde okullarda yürütölmekte olan beden eğitimi ve spor programına yönelik yenilikler önem teşkil etmektedir. Gelişim dönemlerine yönelik anlayış, insancıl görüşe ilişkin anlayış ve hareketin analiz edilmesine yönelik anlayışa göre yapılan programlar

çoğunlukla ortaokullarda kullanılmakta ve programlarda gelişimi sağlamak için uygulanmaktadır. Bunların içerisinde hareketin analiz edilmesine yönelik anlayışta uygulanmakta olan tüm hareketler birtakım hareketlere ilişkin becerileri geliştirip ilerlemesini sağlayacak şekilde tayin edilmiştir (Kılçık, 2016).

Yirminci yüzyılda modern eğitim programlarını benimsemiş olan beden eğitimi ve spor dersi insancıl anlayışa tabidir. Bu anlayışa göre programlar, öğrencilerin gelişimine ve ilerlemesine katkı sunmalıdır. Bu anlayışta öğrencilerin toplumsal ve psikolojik beklentilerini ortaya koyan ve psikomotor becerilerini geliştirmek için emek veren görüş vardır. Gelişmiş ülkelerde ve ülkemizde beden eğitimi ve spor dersinin ortaokullarda eğitim müfredatları içerisinde çok önemli bir yeri vardır (Krousas, 1999).

Beden eğitimi ve spor ülkemizde de kanunlarla garanti altına alınmış olup, Anayasamızın 59. Maddesinde “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır. Sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur” şeklinde ifade edilmiştir (T.C. Anayasası, 1982).

Ortaokullarda beden eğitim ve spor dersi, haftada 2 saat okutulmaktadır. Ortaokullardaki beden eğitimi ve spor dersi, ilkokullarda verilen beden eğitimi ve oyun dersinin devamı niteliğindedir. Bu dersler çocukların fiziksel gelişimine katkı sağlarken diğer taraftan da sağlıklı bir yaşamın önemini kavramalarına yardımcı olur. Ayrıca psikolojik olarak rahatlamalarında ve sportif becerilerin edinilmesinde önem arz etmektedir (Tutal, 2014).

Beden eğitimi ve spor dersi ortaokul kademesi 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin bedensel aktivitelere ve sportif faaliyetlere katılım göstermelerine ve bu zaman zarfında bedensel, ruhsal ve sosyal yönlerini geliştirmelerine yardımcı olacak tüm eğitim öğretim sürecini kapsar. Bu süreçte çocukların dersten beklentileri, ilgileri, yetenekleri, fiziksel özellikleri, bireysel farklılıkları vb. faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Ders programı, çocukların fiziki yapılarına elverişli olan sportif faaliyetlere ve fiziksel aktivitelere katılım sağlayacakları biçimde hazırlanır (MEB, 2018).

Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı “Aktif ve Sağlıklı Hayat” ile “Hareket Yetkinliği” adı altında öğrenme ve gelişim alanı üzerine inşa edilmiştir. Program hazırlanırken ortaokul kademesindeki öğrencilerin ihtiyaçları, gelişim özellikleri ve öncelikleri dikkate alınmıştır. Öğretim programında, beden eğitimi ve spor etkinliklerinin

içerisinde yer alan düşünme ve öz yönetim becerilerini geliştirmeye yönelik imkânlardan istifade edebilmek için bu niteliklere ilişkin kazanımlara da yer verilmiştir (MEB, 2018).

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın dayandığı temel ilkeler aşağıda sıralanmıştır:

- Fiziksel etkinlikler, oyun ve spor yoluyla öğrenme temellidir.
- Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimleri bir bütün olarak ele alınmıştır.
- Öğrenci merkezli ortamlarda, öğrencilerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarına imkân verir.
- Süreç ağırlıklıdır.
- Gelişimsel ve sarmal bir yapıdadır.
- Esnek bir yapıdadır.
- Temalar/konular istenilen kazanımlara ulaşmada bir araçtır.
- Öğrencilerin eğitiminde, çevresi ve diğer kişilerle deneyimleri önemlidir.
- Öğrenme-öğretme ortamlarında bireysel, eşli ve grupla çalışmalar dengeli bir şekilde sunulur.
- Uygulamalar sırasında öğrencilerin kendilerini fiziksel ve duygusal olarak güvende hissetmeleri önemlidir.
- Yenilikçi, eleştirel ve yansıtıcı düşünme ön plandadır.
- Evrensel ve toplumsal değerlere yer verilmiştir.
- Centilmence oyun ve mücadele anlayışı geliştirmek hedeflenir.
- Öğretmene özgürlük tanınmış, kendi özgürlüğünü katmasına fırsatlar sunulmuştur.
- Tüm öğrencilerin katılımı önemlidir.
- Çevreye ve doğaya duyarlılık önemlidir.
- Eğlenerek öğrenme ortamı sunar.
- Değerlendirme süreci çok yönlüdür.
- Aktif ve sağlıklı hayat alışkanlığı kazandırır (MEB, 2018).

2.6. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Genel Amaçları

Beden eğitimi ve spor dersinin amacı; öğrencilerin yaşamları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri

ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlanmalarıdır.

Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarına ulaşmaları beklenmektedir:

- 1- Çeşitli fiziksel etkinliklere ve sporlara özgü hareket becerilerini geliştirir.
- 2- Hareket kavramlarını ve ilkelerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
- 3- Hareket stratejilerini ve taktiklerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
- 4- Sağlıklı hayatla ilgili fiziksel etkinlik ve spor kavramlarıyla ilkelerini açıklar.
- 5- Sağlıklı olmak, sağlığını geliştirmek için fiziksel etkinliklere ve sporlara düzenli olarak katılır.
- 6- Beden eğitimi ve sporla ilgili kültürel birikim ve değerlerimizi kavrar.
- 7- Beden eğitimi ve spor yoluyla öz yönetim becerilerini geliştirir.
- 8- Beden eğitimi ve spor yoluyla iletişim becerileri, iş birliği, adil oyun (fair play), sosyal sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlılık ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirir (MEB, 2018).

2.7. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi

İnsanlar hareketsiz kaldıkları müddetçe bir takım zihinsel yorgunluklarla ve bedensel rahatsızlıklarla karşı karşıya kalabilirler. Gelişen teknolojiyle beraber özellikle çocukların sürekli bilgisayar başında vakit geçirmeleri ve hareketsiz bir yaşam sürmeleri çocukların obez olarak karşımıza çıkmalarına neden olabilecektir. Bu sebepten dolayı fiziksel aktivite çok önemlidir (Tutal, 2014).

Hareket etme ihtiyacı temel eğitim kurumlarında, konuşma ve anlama arzusunun bir unsurudur. Çocuklar hareket ederek duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade edebilir ve yetenek ve becerilerini özgür bir şekilde geliştirebilir. Temel eğitim döneminde çocuklara bazı alışkanlıkların ve becerilerin kazandırılabilmesi gereğinden yola çıkarak; çocukların oyun oynayabilecekleri, duygu ve düşüncelerini rahatça ifade edebilecekleri, paylaşma ve birlikte hareket etme duygusu kazanabilecekleri ve sağlıklı bir şekilde yetiştirilmelerinde rol oynayan temel derslerden bir tanesi beden eğitimi ve spordur (Nichols, 1990).

Beden eğitimi ve spor dersi, genel eğitimin tamamlayıcısı ve vazgeçilmez bir unsurdur. Bu bağlamda kişiliğin eğitilmesinde de önemli rol oynamaktadır. Öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak; onların toplum nazarında, sağlıklı, mutlu ve ahlaklı bir yapıya sahip olmaları, yapıcı ve üretken, demokratik yaşamın zorunlu kıldığı eylemleri ve milli kültür değerlerini özümsemiş bireyler olarak eğitilmeleri noktasında en önemli araçlardan bir tanesidir (Harmandar, 2004).

Beden eğitimi ve spor aktivitelerinin fiziksel yararlarının yanında kişilerin psikolojilerine de önemli katkıları vardır. Beden eğitim ve spor etkinliklerinin yardımıyla kişiler hem ruhen daha sağlıklı bir yaşam sürerler hem de sosyal yönden olumlu davranışlar kazanırlar (Sel, 2005).

Günümüzde insanların kötü alışkanlıklara bulaşmalarına engel olan en etkili araçlardan bir tanesi beden eğitimidir. Kötü alışkanlıklar edinme yaşının ilkökul çağındaki çocuklara kadar inmiş olması, günümüzde en büyük sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Beden eğitimi bu sorunları ortadan kaldırmak ve en aza indirmek için en etkili araçlardan bir tanesidir (Çöndü, 1999).

Beden eğitimi, eğitimin vazgeçilmez parçasıdır ve genel eğitimin amaçlarına katkı sağlar. Aynı zamanda öğrencilerin gelişimlerine ve eğitimlerine de önemli katkıda bulunur. Bu noktada okullar, beceri kazandırma, motorik özellikleri geliştirme, hareket etme gibi çalışmalar yapılan mekanlardır. Zihinsel, ruhsal ve psikomotor alanlardaki ilerlemeyi içine alan, bireyin gelişim alanlarına yöneliktir. Kişiye hayatı boyunca lazım olan bilginin, psikomotor becerilerin ve tutumların kazandırılması ve bunların geliştirilmesi, ortaokul beden eğitimi programının hedefleri arasında yer almaktadır. Çocukların ortaokul dönemleri, beden eğitimi ve spor için önem arz eden bir dönemdir. Çocukluk döneminde bedensel aktiviteleri alışkanlık haline gelir. Çocukların beden aktivitelerini yaşamlarının bir parçası haline getirebilmeleri için beden eğitimi programlarının uygun bir şekilde hazırlanmasına önem gösterilmelidir (Sezen, 2019).

Eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü okullarda beden eğitimi ve spor derslerinin yer almasının dört temel nedeni bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, fiziksel aktiviteleri çocukların doğru bir şekilde öğrenme zaruriyeti ve çocukların gelişim evresinde en kritik dönemlerinin okul zamanlarına rastlamasıdır. İkincisi, beden eğitimi ve spor programlarının uzun bir zaman dilimine yayılmasıdır. Üçüncüsü, beden eğitimi ve spor programlarının, yeni neslin büyük çoğunluğuna uygun seviyede olması ve katılım

gösterenleri sistematik bir şekilde etkilemesidir. Dördüncüsü ise, okulların donanımlarının ve fiziki yapılarının çocukların fiziksel aktiviteler için gerek duyulan altyapı gereksinimlerini karşılamasıdır (Erpic vd., 2005).

Bu bağlamda beden eğitimi ve spor dersinin, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimine çok önemli katkıları olduğu görülmektedir. Ayrıca olumlu davranışlar kazanma, özgüven gelişimi, sorumluluk alma, sosyalleşme, akademik yönden başarılı olma gibi olguların çocuklara kazandırılmasında da beden eğitimi ve spor dersinin önemi yadsınamaz bir gerçektir.

2.8. Tutum Kavramının Tanımı

Tutum kavramı, günlük yaşamda ve akademik çevrede sıklıkla kullanılan bir terimdir. Çoğu zaman tutum kavramı, birçok farklı kavramın (ilgi, davranış, beklenti, vb.) yerine yanlış olarak kullanıldığı görülmektedir. Fakat bu kavramlardan ayrı olarak içerisinde farklı bir anlam barındırmaktadır. Tutum kavramı, bilim adamları tarafından araştırma konusu olarak incelenmiştir. İlerleyen zamanlarda tutum kavramı sosyologlar ve psikologlar tarafından tartışılan ve araştırılan önemli bir konu olmuştur (Güllü, 2007).

Tutum kavramı özelde psikoloji ve sosyoloji, genelde ise sosyal bilimler dalında ele alınmış ve tanımlaması yapılmıştır. Genel manasıyla tutum kavramı, davranışa yön veren bilişsel ve duyuşsal bir unsurdur. Kişilerin düşüncelerini ve fikirlerini etkileyen ve bu olgulara yön veren değerler olarak tanımlanabilir. Bazı teorisyenler zihinsel ve duygusal öğelerin göz önünde bulundurulduğu tanıımı kabul ederken, bir kısmı da sadece duygusal duruma yoğunlaşmaktadır. Bunun yanında düşünceler, inançlar ve davranışlar arasındaki ilişkilerin araştırılmasında bütün kuramcılar ortak görüşe sahiptirler (Gökdağ, 2018).

Kağıtçıbaşı (2010)'na göre tutum; bir kişiye yöneltilen ve onun psikolojik bir nesneye yönelik düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir şekilde oluşturan bir yönelimdir. Tutumlar gözlenemez ama tutumlar nedeniyle ortaya çıkan davranışlar gözlenebilir niteliktedir.

Tanımlara bakıldığında, tutumun kişiye ait olan bir eğilim olduğu görülmektedir. Bir başka yönden, tutumun doğrudan gözlenebilen bir özellik olmadığını, kişinin gözlenebilir davranışları olarak kabul edildiğini ve o kişiye atfedilmiş olan bir yönelim olduğunu görmekteyiz. O halde tutum, gözlenebilir bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir yönelimdir (Hotaman, 1995).

Tutum; kişinin kendine veya etrafındaki herhangi bir obje, toplumsal konu ya da olaya yönelik tecrübe, bilgi, duygu ve motivasyonuna dayanarak organize ettiği bilişsel, duygusal ve davranışsal bir tepkidir (İnceoğlu, 2010).

Aydoğan vd. (2016)'ne göre Tutum, “hazır olma” hali ya da belirli bir istikamette yanıt verebilme gücü ve kişinin davranışlarında duygu, düşünce veya eğilim durumunda ortaya çıkan olumlu veya olumsuz değerlendirici reaksiyonlardır.

Özgüven (2000)'e göre Tutum, İnsanın belirli bir kişiyi, grubu, kurumu veya bir fikri kabul etme veya reddetme şeklinde gözlenen duyuşsal bir hazır olma durumu veya eğilimidir.

Tutumlar gözle görünmez ancak kişinin davranışları ile ortaya çıkarılabilir ve gözlenebilirler. Örneğin; bir öğrencinin herhangi bir derse karşı tutumu, o öğrencinin derse karşı ilgisi, başarısı ve derse devam etme durumu gibi değişkenlerle ölçülebilir. Öğrencinin derse olan tutumu, ilgisi o derse yönelik başarısını artıracak veya düşürecektir. Kişinin bir olay, olgu veya nesneye karşı yaklaşımı eğer olumlu ise olay, olgu ve nesneye yönelik verilen kararlarda olumlu olacağı veya tam tersi bir durumda olumsuz olacağı tahmin edilmektedir. Tutumlar geleceğe ilişkin alınacak kararlarda önemli bir etkiye sahiptir. Sosyal bilimler alanındaki çoğu çalışma, gözlenemeyen tutumları gözlenebilir değişkenler üzerinden tahminde bulunmakta ve olumsuz tutumları ortadan kaldırmak amacı taşımaktadır (Ülgen, 1995).

Zihinsel, davranışsal ve duygusal bir sistem olarak tutum, kişinin dünya hakkındaki devamlı veya geçici hipotezlerini, diğer kişilerden beklentilerini, kendine benzeyen insanlarla benzemeyenler arasındaki ayırt edici özellikleri; değerler ve bakış açılarını, nelerin doğru nelerin yanlış olduğu, nelere yaklaşılmaması ve nelerden kaçınılması gerektiğine yönelik duygu, düşünce ve inanışlarını içerisinde barındırır. Kişinin birtakım davranışları benlik bilinci kavramı içerisinde neleri aldığını, neleri dışarda bıraktığını, bir kısmı ise nelerden (aile, çevre, okul, din, ideoloji) etkilendiğini gösterir (Şerif ve Şerif, 1996).

2.8.1. Tutumların Öğeleri

Yapılan tanımlardan da görüldüğü üzere tutum sıradan bir yapıya sahip değildir. Tutumu meydana getiren üç temel öge bulunmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2005):

- Bilişsel Öge, Duygusal Öge, Davranışsal Öge.

Bu ögeler arasında çoğunlukla iç tutarlılık bulunduğu varsayılmaktadır. Bu hipoteze göre, kişinin bir konuda bilgi sahibi olması (bilişsel öge) ona pozitif yönde bakmasını icap ediyorsa (duygusal öge), kişi o objeye karşı olumludur (davranışsal öge). Bu tutumu, konuşmaları veya hal ve hareketleriyle gösterir (İnceoğlu, 2000).

Özetle tutum, yalnızca bir davranış eğilimi veya duygu durumu değil bilişsel, duygusal ve davranışsal durumların bütünüdür (Kağıtçıbaşı, 2005).

2.8.1.1. Bilişsel Öge

Triandias tarafından bilişsel ögenin tanımı şu şekilde yapılmıştır: Kişinin düşünme süreçlerinde kullandığı bir sınıflandırma durumudur (Gökdağ, 2018).

Tutumun bilişsel ögeleri, tutum uyarıcıları ile ilgili anlayış ve fikirlerden meydana gelmiştir. Bilişsel ögeler, bireyin geçirmiş olduğu yaşantılarına ilişkin tutumuyla ilişkili bilgileridir. Bunlar bireyin tutum uyarıcısı ile doğrudan tecrübe yaşaması ya da farklı yollarla öğrenmesi ile ortaya çıkar. Bu bilgiler ışığında tutumların, kabul edilen ve bilinen bir konuya yönelik ortaya çıktığı söylenebilir. Aksi durumda bilinmeyen bir konuya ilişkin tutum ortaya çıkmaz. Tutum uyarıcısına yönelik bilgiler ne denli gerçekliği yansıtıyorsa onunla ilgili tutumlar da o kadar gerçekçi olur. Tutum uyarıcısına yönelik bilgi değişirse tutum da değişir (Baysal, 1981).

Kişinin tutum objesine yönelik bilgi, inanç ve fikirleri olumlu ya da olumsuz olabilir. Örnek verecek olursak, kişinin beden eğitimi ders etkinliklerinin bedensel gelişime katkı sağladığına inanması veya beden eğitimi ders etkinliklerinin okul başarısını düşürdüğüne inanması gibi. Burada şu konu da ifade edilmelidir ki tutumların bilişsel ögesinin doğruluğu veya yanlışlığından bahsedilemez. Şayet bir kişi beden eğitimi ders faaliyetlerinin okul başarısını düşürdüğüne inanıyorsa bu bilimsel olarak yanlış olsa bile o kişi için doğrudur (Sakallı, 2001).

2.8.1.2. Duygusal Öge

Tutumun kişiden kişiye değişiklik gösteren ve gerçeklerle ifade edilemeyen hoşlanma veya hoşlanmama tarafını meydana getiren kavram duygusal ögedir (Baysal ve Tekarslan, 1996).

Kişinin bir tutum konusuna olumlu veya olumsuz hisler içinde olması geçmiş yaşantılarına endekslidir. Bir uyarıcıya yönelik kişide olumlu veya olumsuz duygular ortaya çıkmışsa, bu demek oluyor ki, kişinin bu uyarıcılarla geçmişte ilişkisi olmuş ve

bunları benimsemiş ya da reddetmiştir. Birey ne zaman bu uyarıları aklına getirirse olumluluk-olumsuzluk duygusu içinde olacaktır. Bu sebeple o tutum konusuna reaksiyonları olumlu-olumsuz olacaktır (İnceoğlu, 2000). Örneğin, okul yöneticisinin geçmiş hizmet dönemlerinde beden eğitimi ve spor dersinde rastlantı eseri öğrencilerin sakatlandıklarına şahit olması veya beden eğitimi ve spor öğretmenleriyle aralarındaki olumsuz iletişimden ötürü beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumsuz bir tutum sergileyebilir. Sonraki hizmet dönemlerinde de geçmişte yaşadığı anılarını hatırlayarak aynı olumsuz duygular barındırması muhtemeldir (Tutal, 2014).

2.8.1.3. Davranışsal Öğe

Davranışsal öğe, bireyin tutum objesine yönelik davranış yönelimini içinde barındırır (Sakallı, 2001).

Davranış yönelimleri kişinin huyları, kuralları ve tutum nesnesi ile direkt bağlantılı olmayan tutumlarının da tesirinde olabilir. Bu sebepten ötürü davranışsal öğeden bahsederken öncelikli olarak iki tür davranışı birbirlerinden ayırt etmek gerekir. Bunlar duygusal ve kuralsal davranışlardır. Duygusal davranış, tutumun hoşlanılan veya hoşlanılmayan bir davranışla bağdaştırılması neticesinde ortaya çıkar. Kuralsal davranış ise doğru eylemin hangisi olduğu konusundaki görüşlere dayanan davranıştır. Bu kurallar küçük kümeler veya alt kültürlerin kişinin davranışı üstündeki tesiridir. Kişinin mensubu olduğu grup veya alt kültürde, herhangi bir davranış doğru olarak adlandırılıyorsa kişi bu davranış doğru bulmasa da kural gereği ifa eder. Başka bir yönden, duygusal davranışın kökeninde olumlu ya da olumsuz duygular ile bağ kurma ya da kurmama fiili olmak üzere iki boyut bulunur. Bir eylemin tutum konusuna yönelik makul ölçüde bağ kurma ya da ilişkiden uzak durma yönelimi, belirli miktarda olumlu veya olumsuz duygu barındırdığı söylenebilir (İnceoğlu, 2000)

Herhangi bir nesneye ilişkin yaklaşımı olumlu olan kişi bu nesneye karşı olumlu hareket etmeye, ona destek çıkma ve yardımcı olmaya meyilli olacaktır. Bir nesneye tutumu olumsuz olan kişi ise, bu nesneye ilgi göstermeme ya da ondan uzak durma, onu tenkit etme, ona zarar verme eğiliminde bulunacaktır (Gökdağ, 2018).

2.8.2. Tutumun Özellikleri

Tutum kavramının kendine ait farklı özellikleri vardır. Yapılan araştırmalar ve tanımlara bakıldığında tutum kavramının özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Tutumlar, kişi ve nesne arasındaki ilişkide uyum olmasına yardımcı olurlar. Öğrenme faaliyeti içinde kademe kademe şekillendiğinden, insanın çevresini tanınması ve anlamasına da katkı sağlar (Tavşancıl, 2002).
- Tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlara neden olabilir (Tavşancıl, 2002).
- Tutumlar doğrudan doğruya gözlenemez fakat kişinin davranışlarından çıkarımda bulunulabilir (Morgan, 2000). Tutum, gözlenebilen ve sergilenen bir davranış değil davranışa hazırlayıcı bir temayüldür (Kağıtçıbaşı, 2005).
- Tutumlar doğuştan gelmez. Tutumlar obje, kişi, grup veya olgularla bağlantılı olarak meydana getirilir veya öğrenilir (Şerif ve Şerif, 1996).
- Tutumlar insanlar ve objeler arasındaki ilişkide motivasyon sistemi olarak görülürler. Yine tutumlar birbirinden ayrı birçok karşılaştırılabilir özelliğın içerisinde kişi tarafından oluşturulur. Seçenekler arası bir tercihtir (Batmaz vd., 1985).
- Tutumların hareketsiz olma özelliğı vardır. Kişiler sahip oldukları tutumları kolay kolay değıştirmek istemezler (Sakallı, 2001).
- Tutum kavramı sosyal psikolojide gelişiminin ilk dönemlerinde kamusal tutum ve bireysel tutum diye bir ayrıma uğrasa da günümüzde böyle bir ayrım yapılmamakta ve tutumlar bireysel olarak incelenip test edilmektedir (Kağıtçıbaşı, 2005).

2.8.3. Tutumun Davranış ve Eğitim ile İlişkisi

Tutum, davranışın meydana gelmesinde etkili olan etmenlerden bir tanesidir. Davranışların başlangıçta bilinmesi kişinin tutumlarının ortaya çıkarılması ile mümkündür. Tutum çalışmalarının amacı davranış ortaya çıkaran faktörleri belirleyerek olumsuz davranışların bertaraf edilmesi amacıyla kişilerin tutumları test edilerek davranış nedenleri ortaya çıkarılmaya çalışılır (Kağıtçıbaşı, 1999).

Buradan hareketle; davranış, karmaşık güçlerin etkisindedir. Başka bir deyişle dört etkenin karmaşık etkileşimi neticesinde davranışlar ortaya çıkmaktadır. Bunlar; tutum, ortam, alışkanlık ve beklentidir. Bu belirtilen dört etkenin tümü aynı doğrultuda ise veya birbirleriyle tutarlı ise, davranışın tahmin edilmesi daha geçerli olacaktır (Kağıtçıbaşı, 1999).

Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantıları aracılığıyla ve kasıtlı bir şekilde istendik değışiklik meydana getirme sürecidir. (Ertürk, 1972). Eğitimin manası söz

konusu davranışın kişinin öngördüğü biçimde ortaya çıkarılmasını sağlamaktır. Tutum, davranışı ortaya çıkaran etkenlerdendir. Bu sebepten ötürü çok önemlidir (Kılçık, 2016).

Eğitim öğretim süreci içerisinde öğrencilerin başarılarının ölçülmesinde derse yönelik ilgi ve sevgi gibi olguların duyuşsal alanın yanında tutum ile ilişkili olduğu dikkate alındığında öğrencilerin tutumlarının belirlenmesi önem arz etmektedir (Zayimoğlu Öztürk ve Coşkun, 2015). Tutum alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde öğrencilerin herhangi bir derse veya konuya ilişkin tutumlarının; öğrencilerin derse karşı nasıl tepki verdiklerini, konuya ilişkin olarak mevcut olan bilgi seviyelerini, derse ilişkin performanslarını, öğrenme heveslerini ve derse yönelik ilgilerini saptayabileceği sonucunun olduğu görülmektedir (Bloom, 1995).

Bu bağlamda tutumları değiştirmede ve onlara yön vermede eğitimin önemli bir araç olduğu; öğretmenlerin kendi derslerine ilişkin yönetici tutumlarının ise neleri içerdiğini bilmeleri eğitimin kalitesini yükseltmede büyük önem arz edecektir.

2.9. Türk Milli Eğitim Sistemi

Türkiye’de eğitim; sağlık, güvenlik, adalet gibi devletin başlıca fonksiyonlarından birisi olup devletin gözetimi ve denetimi altında yürütülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatı, taşra ve yurtdışı teşkilatları eğitim hizmetlerinin icra edilmesinde önemli rol oynamaktadırlar. Eğitim hakkı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile güvence altına alınmış; eğitimin tür ve basamaklarını ve işleyişe yönelik esasları düzene koyan mevzuatla Türk eğitim sistemi günümüzdeki şeklini oluşturmuştur. Türk milli eğitiminin genel yapısı, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile şekillenmiştir (Özkaya, 2009).

2.9.1. Türk Milli Eğitiminin Genel ve Özel Amaçları

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa göre Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün bireylerini;

- 1- Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

- 2- Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;
- 3- İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (MEB, 1973).

Özel amaçları ise; Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir (MEB, 1973).

2.9.2. Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri

- 1- Genellik ve eşitlik: Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet, engellilik ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.
- 2- Ferdin ve toplumun ihtiyaçları: Milli eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.
- 3- Yöneltilme: Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.
- 4- Eğitim hakkı: İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.
- 5- Fırsat ve imkan eşitliği: Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır.
- 6- Süreklilik: Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır.

- 7- Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği: Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk inkılap ve ilkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır.
- 8- Demokrasi eğitimi: Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.
- 9- Laiklik: Türk milli eğitiminde laiklik esastır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilköğretim okulları ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.
- 10- Bilimsellik: Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.
- 11- Planlılık: Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim-insan gücü-istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.
- 12- Karma eğitim: Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkan ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.
- 13- Eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin iş birliği: Aynı alan içinde birden fazla örgün ve/veya yaygın eğitim kurumunun bir arada bulunması halinde eğitim kampüsü kurulabilir ve bunların ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim kampüsü yönetimi oluşturulabilir. Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında iş birliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur.

14- Her yerde eğitim: Milli eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır. (MEB, 1973).

2.10. Okul Yöneticiliği

Yönetici bağlı olduğu kurumu plan ve program dahilinde kurumun menfaatleri doğrultusunda yöneten kişiler olarak tanımlanabilir (Tutal, 2014).

Okul yöneticisi; okulda genel ve özel amaçların, kazanımların uygulanmasını sağlayan, öğretmenleri ve diğer çalışanları organize eden ve onların uyumlu bir şekilde çalışmasını sağlayan kişilerdir (Gürsel, 2003).

Okul yöneticisi; eğitim öğretimin yürütülmesinde katkısı olan kişileri, öğretmenleri ve öğrencileri belirli davranışlara yönlendirendir. Aynı zamanda kurumda çalışan kişilerin koordineli bir şekilde çalışmalarını sağlayan, eğitim öğretime kaynak sağlayan, yasa ve yönetmelikleri uygulatan kişidir. Okul yöneticisi okulu yönetirken insan ve madde kaynaklarını, okulun amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek için kendi gücünü etkin bir şekilde kullanmalıdır. Okul yöneticisi, okulu etkili yönetebilmesi ve verimli olabilmesi için akademik olarak eğitim almalı ve liyakat sahibi olmalıdır. Akademik olarak iyi bir eğitim alan okul yöneticisi, sorunları daha bilimsel bir şekilde çözmeye çalışır. Donanımlı olan ve yaptığı işe vakıf olan okul yöneticisi meslektaşlarıyla iş birliği yaparak sorunların çözümü noktasında daha başarılı olur (Bursalıoğlu, 2002).

Okul yöneticisi, öğretmenleri denetim altında tutan değil onlara yol gösteren, onlarla eğitim öğretim sürecine katılan ve öğretmenlerin çalışmalarını okulun amaç ve hedeflerine yönelten kişidir. Okulda müdüre yardımcı olan müdür yardımcıları ve yönetimden sorumlu olan zümreye okul yönetimi adı verilir. Okul yönetimleri okulun işleyişi, eğitim öğretim hizmetleri ve mevzuatla ilgili işleri yürütür. Bu görev alanlarından dolayı okul yöneticiliği ortaya çıkmıştır. Okul yöneticiliği kamusal işlerle uğraştığı için okul yöneticiliğinin meslek olarak anılmasına engel olmaktadır. Okul yöneticiliğinin meslek olarak yapılabilmesi için bilimsel çalışmalara ağırlık verilmelidir ve meslek olarak kabul edilmelidir. Mevcut yöneticiler ve yönetici olmak isteyenlere yönelik kendilerini geliştirmeleri adına eğitim programları tanzim edilmelidir. Ayrıca yöneticilerin, lisans ve yüksek lisans seviyesinde çalışmalar yapmaları zorunlu hale getirilmelidir (Erdoğan, 2004).

2.11. Okul Yöneticilerinin Atanması

Devlet okullarında, eğitim kurumu yöneticiliklerine atamada esas alınan temel ilkeleri;

- 1- Atamalarda liyakat ve kariyer esas alınır.
- 2- Atamalarda norm kadro esasları göz önünde bulundurulur.
- 3- Atamalar puan üstünlüğüne göre yapılır.

Yine devlet okullarında, yönetici olarak görevlendirileceklerde aranacak genel şartlar ise;

Yönetici olarak görevlendirileceklerde aranacak genel şartlar:

- 1- Yükseköğretim mezunu olmak.
- 2- Bakanlık kadrolarında öğretmen olarak görev yapıyor olmak.
- 3- Eğitim Yönetimi Sertifikasına sahip olmak.
- 4- Yöneticiliğe ilk defa görevlendirilecekler bakımından Yönetmelikte belirtilen sınavlarda başarılı olmak
- 5- Görevlendirileceği eğitim kurumu ile aynı türdeki eğitim kurumlarından birine öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olmak ve görevlendirileceği eğitim kurumu ile aynı türdeki eğitim kurumlarından birinde aylık karşılığında okutabileceği ders bulunmak.
- 6- Yazılı sınav başvurusunun son günü itibarıyla, son dört yıl içinde adli veya idari soruşturma sonucu yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak.
- 7- Zorunlu çalışma gerektiren yerler dışındaki eğitim kurumu yöneticiliklerine görevlendirilecekler bakımından, ilgili mevzuatına göre zorunlu çalışma yükümlülüğünü tamamlamış, erteletmiş ya da bu yükümlülüğünden muaf tutulmuş olmak (MEB, 2021).

a) Müdür olarak görevlendirileceklerde aranacak özel şartlar:

Müdür olarak görevlendirileceklerin aşağıdaki şartlardan en az birini taşımaları gerekir:

- 1- Müdür olarak görev yapmış olmak.
- 2- Kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı ve müdür yetkili öğretmen olarak ayrı ayrı veya toplam en az bir yıl görev yapmış olmak.

- 3- Bakanlığın şube müdürü veya daha üst unvanlı kadrolarında görev yapmış olmak.

Müdür olarak görevlendirileceklerde ayrıca;

- 1- Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına görevlendirileceklerde, atölye ve laboratuvar öğretmenleri kapsamında olmak,
- 2- İmam hatip liselerine görevlendirileceklerde, İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri alan öğretmeni olmak,
- 3- Özel eğitim kurumlarına görevlendirileceklerde; bilim ve sanat merkezleri için bilim sanat merkezinde kadrolu olarak görev yapmış olmak, rehberlik ve araştırma merkezleri bakımından Rehberlik, diğer özel eğitim kurumları bakımından Özel Eğitim öğretmeni olmak,
- 4- Fen liselerine görevlendirileceklerde Matematik, Fizik, Kimya veya Biyoloji öğretmeni olmak,
- 5- Sosyal bilimler liselerine görevlendirileceklerde Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Felsefe, Psikoloji veya yabancı dil öğretmeni olmak,
- 6- Güzel sanatlar liselerine görevlendirileceklerde Görsel Sanatlar/Resim veya Müzik öğretmeni olmak,
- 7- Spor liselerine görevlendirileceklerde Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni olmak,
- 8- Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen niteliklerde aday bulunmaması halinde, diğer alan öğretmenlerinden de görevlendirme yapılabilir (MEB, 2021).

b) Müdür yardımcısı olarak görevlendirileceklerde aranacak özel şartlar:

Müdür yardımcısı olarak görevlendirileceklerin aşağıdaki şartlardan en az birini taşımaları gerekir:

- 1- Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak.
- 2- Bakanlığın şube müdürü veya daha üst unvanlı kadrolarında görev yapmış olmak.
- 3- Adaylık dâhil en az iki yıl öğretmen olarak görev yapmış olmak (MEB, 2021).

2.12. Okul Yöneticilerinin Görevleri, Yetki ve Sorumlulukları

Eğitim bir bütündür ve bu ülkede her eğitim kademesindeki programların gayesi vatan, millet, bayrak sevgisi olan, ahlaklı, saygılı ve başarılı nesiller yetiştirmektir. Tüm

önemlisi, okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve sorumluların derse gereken önemi vermemelerinden kaynaklandığını belirtmiştir. Beden eğitimi dersine yöneticiler, öğretmenler ve veliler tarafından önem verilmemesi tüm bu etmenlerden daha etkileyici olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bilici (2005)'nin okul yöneticilerinin ideal beden eğitimi öğretmenlerinde beklentilerinin belirlenmesi amacıyla yapmış olduğu çalışma sonucunda lise okul yöneticilerinin, beden eğitimi öğretmenlerinin eğitimsel lider olmalarının yanında, okul sporunun ideal ve doğal lideri olma imajlarına sahip olduklarını ve ideal nitelikleri konusunda da beden eğitimi öğretmenlerini yeterli buldukları sonucuna varmıştır. Aynı zamanda beden eğitimi öğretmenlerinin olumlu kişilik özelliklerini de değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Altıntaş (2006) ilköğretim kademelerinde uygulanan beden eğitimi derslerine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşleri adlı çalışmasında betimleme yöntemi kullanmıştır. Araştırmanın evrenini Mardin Midyat'taki ilköğretim ikinci kademedeki (7.sınıf) öğrenim gören öğrenciler, diğer branş öğretmenleri ve okul yöneticileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise 2005–2006 eğitim öğretim yılında evreni temsil edeceği düşünülen Mardin ili Midyat ilçesinde, tesadüfi yöntemle seçilmiş 6 ilköğretim okulunda öğrenim gören 256 (148 erkek, 108 kız) 7. sınıf öğrencisi, 44 branş öğretmeni ve 30 yönetici oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması için görüş anketi oluşturmuş ve görüşme yöntemini uygulamıştır. Araştırma sonucunda, yöneticiler, “beden eğitimi dersinin, genel bilgi derslerinin yarattığı zihinsel yorgunluğu giderir” görüşünü belirtmişlerdir. Diğer derslerin vermiş olduğu zihinsel yorgunluk beden eğitimi sayesinde giderilir ve stres atmaları sağlanarak öğrencilerin daha başarılı olmalarını sağladığı belirtilmiştir. Öğrencilerin sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik yapısına sahip olmaları için beden eğitimi dersinin önemli bir araç olduğu ve programda yer alması gerektiği saptanmıştır.

Aydoğan (2006)'ın beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaşmış oldukları sorunlar üzerine yaptığı çalışmada Trabzon'da görev yapan beden eğitimi öğretmenlerini inceleyerek 50 sorudan oluşan veri toplama aracı kullanmıştır. Anket 201 beden eğitimi öğretmenine uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, okul yönetimiyle karşılaşılan problemler ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiş ve kadın beden eğitimi öğretmenlerinin erkeklere nazaran okul yönetimiyle daha fazla

sorun yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu da kadın yönetici olması noktasında bir sonuç olarak önerilmiştir.

Gözen (2006)'in özel ve devlet okullarındaki yöneticilerin beden eğitimi dersi ve öğretmenlerine karşı bakış açıları ve bunların karşılaştırılması ile ilgili yaptığı çalışmasında İlköğretim kurumlarında yapılan beden eğitimi ve spor dersinin etkili bir şekilde işlenebilmesi için ders saatlerinin yeterli olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Halbuki beden eğitimi ve spor dersi, uygulamaya yönelik bir ders olup öğrencinin uygun kıyık ve kıyafetle derse girme zorunluluğı bulunmaktadır. Bu durum aynı zamanda bir zaman kaybına sebep olmakta, beden eğitimi ve spor dersinden yararlanma imkanını azaltmaktadır. Bu bağlamda ilköğretimlerde ders saatlerinin en az bir saat daha arttırılması bu türden negatifikleri ortadan kaldırabileceğı görüşünü belirtmiştir. Sonuç olarak, dersin işlenişinde ve uygulamasında ortaya çıkan olumsuzluklara ve eksikliklere rağmen gerek özel okullarda gerekse devlete bünyesindeki okullarda görev yapan yöneticilerin dersin uygulamasıyla amaçlanan zihinsel, sosyal ve fiziksel gelişime kısmi olarak ulaşabildikleri görüşünü dile getirmişlerdir.

Kalyoncu (2008) ilköğretim kademelerindeki öğretmen ve yöneticilerin beden eğitimi ve spor dersinden beklentilerine yönelik yapmış olduğu çalışmasında, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin çoğunluğu derslerde birlikte hareket etme, yardımseverlik ve centilmenlik kavramlarını öğrencilerin deneyimleyerek öğrenmeleri beklentisi içinde olduğu, öğrencilere beden eğitimi ve spor dersinde kurallara uyma alışkanlığı kazandırılmasına katkı sağladığı, öğrencilerin sosyalleşmesinde ve kişilik gelişiminde de beden eğitimi ve spor dersinin etkili olduğu sonucuna varmıştır.

Özkaya (2009)'nın okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ve öğretmenlerine yönelik tutum düzeylerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada ilköğretim ve lisede görev yapan 250 okul yöneticisine 55 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda okul yöneticileri, beden eğitimi ve spor derslerinin çok önemli bir ders olduğu ve müfredatta kesinlikle yer alması gerektiğı görüşünü belirtmişlerdir. Yine okul yöneticileri, müfredatta ideal sayıda ders saati yer alırsa öğrencilerin diğer derslerdeki başarısı da artar görüşüne de çoğunlukla tam olarak katılmışlardır. Spor aktivitelerine katılım gösteren çocukların ders notları da genel itibariyle daha yüksek olur sonucuna ulaşmıştır. Beden eğitimi derslerinin kurallara uyma alışkanlığı kazandırdığını düşünen idareci ve yöneticiler, “beden eğitimi dersine ilgili olan öğrenciler diğer derslere de

ilgilidir” görüşüne de tam olarak katılmışlardır. Beden eğitimi ve spor derslerinin ideal bir şekilde icra edilmesi halinde öğrencilerin suça katılım oranlarında azalma görüleceğine inandıklarını belirtmişlerdir.

Bal (2010) beden eğitimi dersinin yapılmasında karşılaşılan yetersizliklerin giderilmesinde yönetici ve öğretmenlerin rolü üzerine yapmış olduğu çalışma sonucunda okul yönetimi ve öğretmenler beden eğitimi dersi için fiziksel koşulları elverişli hale getirdikleri, bilim ve teknolojiyi yakından takip edip, öğrencilere bilimsel değerleri ders içinde anlatarak öğrencilerin gelişimlerine katkı sağladıkları, beden eğitimi dersinin boş geçmemesi için gerekli olan imkanları sağladıkları, beden eğitimi ders saatinin yetersiz olmasından kaynaklı dersten yeterli verimin alınamadığı sonucuna ulaşmıştır.

Şahin (2011) müdürlerin, öğretmenlerin ve velilerin beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapmış olduğu çalışma sonucunda beden eğitimi dersinin müdürlerin geneli tarafından önemli bulunduğunu ve müdürlerin çoğunluğunun bu dersin gerekliliğine inandığını ve öğrencilerin gelişim alanlarına etkisi olduğunu belirtmiştir. Yine müdürlerin çoğunluğunun beden eğitimi dersinin sınavları olumlu etkileyeceğini düşündüklerini, öğrencilerin beden eğitimi dersinde rahatladığından ve stres atmalarından dolayı beden eğitimi dersi ile diğer dersler arasında olumlu ilişki olduğunu, beden eğitimi dersinin akademik başarıyı olumlu etkileyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, haftalık ders saatinin ilköğretimde ve lise de genel itibarıyla yetersiz olduğu müdürler tarafından dile getirilmiş, ders saatinin yetersizliği hem beden eğitimi dersinin iyi bir şekilde işlenmesinde hem de diğer derslerin işlenmesinde bir engel olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz (2012)’ın ortaöğretimdeki kurumlarda yönetici, beden eğitimi öğretmeni ve öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışma sonucunda, genel anlamda beden eğitimi dersine sözde verilen değerle gerçekte verilen değer arasında tutarsızlıklar vardır. Beden eğitimi dersinin kurallarına uygun bir şekilde icra edildiğinde öğrencinin gelişimini olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Beden eğitimi dersinin eğitimdeki yerinin diğer dersler kadar önemli olmadığı belirlenmiştir. Çalışmaya katılan kişilerden elde edilen verilerin değerlendirilmesi neticesinde beden eğitimi dersinin eğitim öğretimdeki yeri, önemi ve etkisinin git gide azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tokat (2013)'ın beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinin belirlenmesi konulu yapmış olduğu çalışma kapsamında 255 öğretmen ve 230 yönetici araştırmaya katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenler ve yöneticiler, beden eğitimi ve spor dersinin genel olarak öğrencilerin fiziksel gelişiminde çok önemli bir katkısının olduğu, olumlu davranış kazanmalarını sağladığı, diğer dersler üzerinde olumlu etkisinin olduğu ve günlük hayattaki sorunların çözülmesinde etkili olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, okullardaki spor alanlarının yetersiz ve malzemelerinin eksik olması ve bu yetersizlik ve eksikliklerden ötürü beden eğitimi ve spor dersinin etkili bir şekilde işlenemediğini düşündükleri sonucuna ulaşmıştır.

Tutal (2014) okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeylerini farklı değişkenlere göre araştırmak amacıyla yaptığı çalışmada nitel ve nicel yöntemler kullanmış ve çalışmaya toplamda 380 okul yöneticisini dahil etmiştir. Araştırmanın sonucunda okul yöneticileri beden eğitimi dersinin öğrencinin okul başarısına katkısı olduğu görüşünü dile getirmişlerdir. Beden eğitimi dersinin okuldaki tüm öğrenciler tarafından sevildiğini, bu derste öğrencilerin rahatladığını ve eğlendiğini dile getirmişlerdir. Bu kadar hoşlanılan bir derste öğrenciler zihinsel olarak rahatlamakla birlikte motivasyonun yükseldiğini, böylelikle öğrencilerin diğer derslere daha istekli bir şekilde katıldığını ve öğrencilere olumlu davranışlar kazandırdığını, akademik başarılarını da artırdığını belirtmişlerdir.

Yürek 2017 yılında 4+4+4 eğitim sisteminde ilköğretim 1., 2., 3., 4. sınıflarda beden eğitimi ve spor uygulamalarına yönelik yönetici ve öğretmen görüşlerine yönelik araştırma yapmıştır. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak 29 sorudan oluşan tutum ölçeği anketi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini ise Sakarya'da 25 resmi ilköğretimde görev yapan öğretmen ve yöneticiler oluşturmuştur. Araştırma sonucunda okul yöneticileri, beden eğitimi ve spor dersinin eğitim sistemimiz için çok önemli olduğu ve beden eğitimi ve spor derslerinin öğrencilerin gelişimindeki temel ihtiyaçlarından biri olduğunu belirtmişlerdir.

Sezen (2019) beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında karşılaşılan problemler; okul yöneticileri ve öğretmen görüşleri adıyla yapmış olduğu çalışmada 6 okul yöneticisi ve 6 beden eğitimi öğretmenin yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşleri alınmıştır. Çalışmanın sonucunda hem olumlu hem de olumsuz yönde görüş olduğu tespit edilmiştir. Olumlu görüş olarak, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin derse

karşı tutumlarının olumlu yönde olduğu ve dersi eğitimin vazgeçilmez bir parçası olarak gördükleri belirtilmiştir. Olumsuz görüş olarak ise haftalık ders saati ve okulların fiziki durumlarının yetersiz olduğu, müfredatın tam anlamıyla uygulanamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.14. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Wandzilak vd. (1988) yöneticilerin 1990'lara yönelik beden eğitimi dersine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Araştırmada kullanılan denekler Nebraska eyaletindeki 722 müfettiş, ilkokul müdürü ve lise müdürlerinden meydana gelmiştir. Çalışma sonucunda yöneticilerin %85' i beden eğitimi öğretmenlerinin sağlıklı davranış hususunda bilgi sahibi olmaları gerektiğine, %93'ü ise beden eğitimi öğretmenlerinin bedensel faaliyetlere yönelik öğrencilerin olumlu bir tutum kazanmaları için onlara yardımcı olmaları gerektiğine inandıklarını ve araştırmaya katılan deneklerin %89' unun haftada en az beş defa beden eğitimi dersinin yer alması gerektiğinin önemi üzerinde durmuşlar ve bu konuyla ilgili gerekli mercilere başvuracaklarını belirtmişlerdir.

Lock vd. (1995) ilköğretim okulu müdürlerinin özellikleri ve beden eğitimi programına destekleri adlı çalışma yapmışlardır. Çalışmaya Indiana ilkokulunda tesadüfi yöntemle seçilmiş olan 500 okul müdürü ve bu müdürlerin yönetici oldukları okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenleri katılmıştır. Yirmi maddeden oluşan postalanmış anket, okul müdürlerinin ilkokuldaki beden eğitimi yetenek ve algılarını değerlendirmek amacıyla uygulanmıştır. Müdürlerin beden eğitimi programına verilen desteği belirlemek için 23 maddelik bir anket beden eğitimi öğretmenlerine uygulanmıştır. Anketi 321 müdür cevaplamış ve 340 beden eğitimi öğretmeni de kendi sorularını cevaplamıştır. Araştırma sonucunda beden eğitimi programı ile ilgili olan çalışma, okul müdürlerinden sınırlı sayıda destek görmüş ve okul müdürleri diğer alanlarla kıyasladıklarında beden eğitime son sırada yer vermişlerdir. Beden eğitimciler ise müdürlerinin programlarına destek verdiklerini belirtmişlerdir.

Sallis vd. (1996) ilçe yöneticilerinin ilköğretim beden eğitimi algılarının değerlendirilmesi adıyla bir çalışma yapmışlardır. Yöneticilerin tutumlarını belirlemek amacıyla 80 California okul bölge idarecisi ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışma sonucunda çoğu yöneticinin beden eğitimi programlarını iyileştirme planlarının olduğuna; yüksek kaliteli beden eğitim programının, eğitim sonuçlarını iyileştirebileceğine ve öğretmen

eğitimi eksikliğinin yüksek kaliteli programların önündeki en büyük engel olduğuna inandıkları görüşünü belirtmişlerdir.

Poulton (1997)'un Manitoba devlet okulu müdürlerinin beden eğitimi ğretim programına yönelik görüşleri üzerine yapmış olduğu araştırmaya 677 müdür katılmıştır. Çalışma sonucunda müdürler beden eğitimi dersine yönelik olumlu görüş belirtmişlerdir. Yine müdürler beden eğitimi dersinin öğrencilerin duygusal gelişimlerini güçlendirebileceğini düşündükleri sonucuna ulaşmıştır.

Williams (1998) Arkansas ve Mississippi denetçilerinin devlet okulunda beden eğitimine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. 97 Arkansalı ve 91 Missisipili denetmeni kapsayan araştırmada devlet okullarında, anaokulundan başlayarak 6. sınıfa kadar, beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeylerini karşılaştırmıştır. Denetmenlere, 28 lek maddesinden oluşan beden eğitimine yönelik tutum anketi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Mississippi denetmenleri ilkokuldaki beden eğitimi dersini Arkansas denetmenlerinden daha çok desteklediği görülmüştür. Arkansas denetmenleri beden eğitiminde derece sahibi olmasına rağmen ilköğretim beden eğitiminin herhangi bir yönünü destekleme olasılıklarının daha düşük olduğu ortaya ıktı. Ek olarak Arkansas amirleri eğitimde ne kadar uzun süre kaldıysa beden eğitimini destekleme olasılıkları o kadar düşüktü. Öte yandan, çoğu beden eğitimi geçmişi olmamasına rağmen Mississippi denetçilerinin ilköğretim beden eğitimi programlarını daha uzun süre eğitim gördükleri sürece destekleyecekleri sonucuna varılmıştır.

Walker (2003) Tennessee devlet ilköğretim ve ortaokul müdürlerinin gerekli beden eğitiminin desteklenmesine yönelik tutumları üzerine yapmış olduğu çalışmada ilkokul ve ortaokul müdürleri, beden eğitimi dersinin okul müfredatında bulunması gerektiğini desteklemişlerdir. Ayrıca okul müfredatında bulunan beden eğitimi dersine yönelik olumlu bir tutum sergilemişlerdir.

Sharma ve Singh (2011)'in okul müdürlerinin beden eğitimi programına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmaya Hindistan'ın Chhattisgarh bölgesi Bilaspur ilçesindeki 60 devlet okulu müdürü katılmıştır. Müdürlerin tutumlarını değerlendirmek için anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda müdürlerin çoğunluğunun beden eğitiminin tüm yönleri hakkında olumlu görüşlere sahip olduğu belirlenmiştir. Müdürler beden eğitimi programına aktif olarak katılan çocukların itaatkar, disiplinli ve uslu oldukları görüşünü belirttiler. Ayrıca müdürlerin beden eğitimine karşı

oldukça olumlu görüşleri olduğu, beden eğitimi programının fiziksel sağlığı ve zindeliği, zihinsel olgunluğu ve uyanıklığı teşvik ettiği sonucuna varılmıştır.

Solanki (2011) Delhi eyaleti kamu/hükümet/manastır okul müdürlerinin beden eğitimi ve spora yönelik ilgi ve tutumlarının incelenmesine ilişkin bir çalışma yapmıştır. Araştırma amacıyla Delhi'deki okulları yöneten müdürleri kapsayan veriler elde edildi. Araştırma Batı Delhi okulları hükümet, devlet, manastır okulları ile sınırlandırıldı. Ayrıca, müdürlerin seçimi, anketin uygulanması yoluyla ilgili bilgileri elde etmek için uygun örneklemeye dayanıyordu. Araştırmacı, Batı Delhi'nin farklı okullarından toplam 125 okul müdürüne kişisel olarak ulaştı. Müdürlerden toplanan veriler Ki-Kare ve İçerik Analizi Yöntemi uygulanarak analiz edilmiştir. 22 soru kapalı uçlu, 3 soru açık uçlu olmak üzere 25 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda okul müdürlerinin çoğunluğunun beden eğitimi temel bir akademik okul konusu olarak yapma konusunda aynı fikirde olduğu sonucuna varıldı. Okul müdürlerinin %95'inin beden eğitiminin kendi eğitim hedefleri olduğu noktasında hemfikir oldukları ve bu nedenle okul müdürlerinin beden eğitimi hedeflerinin farkında oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Wanyama (2011) beden eğitimi öğretmeninin zorlukları: Kenya ve Victoria'daki (Avustralya) beden eğitimi öğretmenlerinin deneyimlerini birleştirme adıyla bir çalışma yapmıştır. Araştırma ortaokullarda beden eğitimi derslerinde öğretmen deneyimleri ile müfredatın uygulanmasında yaşanan sıkıntıları belirlemek ve bu sıkıntılarla nasıl başa çıktıklarını araştırmayı amaçlamaktadır. Araştırma sonucunda Victoria bölgesi beden eğitimi öğretmenleri Kenyalı meslektaşlarından çoğu konuda deneyimli ve başarılı oldukları belirlenmiştir. Kenya ve Victoria'daki beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sıkıntılar ve deneyimler doğrultusunda okul yönetimleri ve eğitim kurumları diğer akademik derslerin rekabetinden ötürü beden eğitimi derslerinin sayısını düşürdüğü ve derse gereken önemi göstermedikleri sonucuna varılmıştır.

Zeng (2012) kentsel devlet okulu müdürlerinin beden eğitimi ile ilgili algıları ve beden eğitimi programlarında öz değerlendirme isimli çalışmasında, 46 müdürün beden eğitimi algısını incelemiştir. Beden Eğitimi Anketi algısı ve Okul Beden Eğitimi Programı için Öz Değerlendirme Aracı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda okul beden eğitimi programları aracılığıyla çocukların ihtiyaç duyduğu fiziksel aktivite becerilerinin geliştirilebileceğini, günlük fiziksel etkinliklerle desteklenen çocukların aktif ve sağlıklı yaşam tarzlarını oluşturacaklarını, beden eğitiminin okul müfredatında çok önemli bir rol

oynadığını ve çocukların bilgi, motivasyon, beceri ve özgüven kazanmaları için bir fikir dersi olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

Buttar (2015) islami okullarda beden eğitimi: öğretmen ve yönetici inançları adlı çalışma yapmıştır. Bu çalışmada Ontario'daki İslami okulların öğretmenleri ve yöneticilerine beden eğitimine yönelik inanç ve algılarını belirlemek amacıyla anket yapıldı. Araştırma sonucunda her iki grup da beden eğitimine güçlü bir şekilde inandıklarını ancak konu alanında mesleki gelişimden yoksun oldukları için başarılı bir program sunmalarını engellediğini belirttiler. Sağlam bir beden eğitimi programı, tüm konu alanlarında öğrenci başarısını artırmanın yanı sıra onları duygusal ve sosyal olarak da geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır. İslami okulların öğretmenleri ve yöneticileri, öğrencilerine günlük fiziksel aktivite yaptırılması noktasında aktif bir rol oynamaları gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Baro ve Hazarika (2016) Dibrugarh Üniversitesi'ne bağlı kolej müdürlerinin beden eğitimine yönelik tutumlarını incelemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Çalışmaya Dibrugarh Üniversitesi'ne bağlı kolejlerden 50 müdür katılmıştır. Veriler beden eğitimine yönelik tutumu ölçen Adams ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda kolej müdürlerinin beden eğitime karşı olumlu tutumlarının olduğu ve üniversite müfredatında beden eğitimi konularının uygulanmasına katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Norris vd. 2017 yılında yöneticilerin beden eğitimi öğretmeni değerlendirmesine yönelik görüşleri üzerine ilişkin bir çalışma yapmışlardır. Karma yöntem yaklaşımını kullanan bu çalışma, okul yöneticilerinin beden eğitime özgü öğretmen değerlendirme sistemlerine ilişkin algılarını daha iyi anlamayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada iki veri toplama kaynağı kullanılmıştır: Bir kentsel okul bölgesindeki idarecilere gönderilen bir anket ve ilk anket yapılan gruptan 10 yönetici ile resmi yarı yapılandırılmış bir görüşme sonucunda anketten elde edilen ifadeler, yöneticilerin beden eğitime değer verdiğini, ancak beden eğitimi dersinin süresi ve kalitesiyle ilgili politikaları kontrol edemediklerini göstermiştir. Yöneticiler ayrıca beden eğitimi öğretmeni değerlendirmesi konusunda uygun şekilde eğitilmediklerini ve yardıma ihtiyaç duyduklarını hissettiklerini belirtmişlerdir.

Banville vd. 2020 yılında sınıf öğretmenlerinin ve yöneticilerinin sağlık ve beden eğitimi öğretimi konusundaki görüşleri üzerine bir çalışma yapmışlardır. Katılımcılar, amaçlı örneklem olarak seçilen iki okuldan 10 öğretmen ve üç yöneticiydi. Veriler resmi görüşmeler, saha notları ve fotoğraflar aracılığıyla toplandı ve tümevarım analizi ve sürekli

karşılaştırma kullanılarak analiz edildi. Araştırma sonucunda öğretmenler ve yöneticiler sağlıklı ve aktif okullar yaratma rollerinde kendilerini çok etkili hissettiler. Yeni Zelanda'da öğretilen sağlık ve beden eğitimi ulusal müfredatına daha fazla odaklanmak gerektiği, bunun yanında sağlık ve beden eğitimi içeriğini öğretmek için daha fazla zaman harcanmasına ihtiyaç duyulduğu sonucuna varmışlardır.

Genel olarak yurt dışında yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde, okul yöneticileri, beden eğitimi ve spor dersinin çocukların bilgi, motivasyon, beceri ve özgüven kazanmaları için bir fikir dersi olduğu ve beden eğitimi programının fiziksel sağlığı ve zindeliği, zihinsel olgunluğu geliştirdiği, okul müfredatında çok önemli bir rolünün olduğu ve müfredatta yer alması gerektiği konusunda olumlu görüş belirtmişlerdir.

3. GEREÇ ve YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ele alınmıştır. Araştırmada kullanılan yöntem, evren ve örneklem, verilerin ve veri toplama araçlarının özellikleri, verilerin uygulanması ve bulguların elde edilmesinde kullanılan istatistiksel çözümleme teknikleri üzerinde durulmuştur. Bu araştırmada iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkinin, değişkenleri etkileme çabası olmadan incelenmesi olarak tanımlanan, “İlişkisel (correlational) Yöntem” ve “Nedensel Karşılaştırma (causal comparative) Yöntemi” kullanılmıştır.

3.1. Araştırmanın Evreni

Araştırma grubunun evrenini, Milli Eğitim Bakanlığı, Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 78 devlet ortaokulunda 2019-2020 eğitim öğretim yılında görev yapan 171 okul yöneticisi oluşturmaktadır.

3.2. Araştırmanın Örneklemi

Araştırma grubunun örneklemi, seçkisiz tesadüfi örneklem yöntemi ile belirlenen 2019-2020 eğitim öğretim yılında Rize ili merkez ve ilçelerindeki Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı devlet ortaokullarında görev yapan 64 okul müdürü, 52 müdür yardımcısı olmak üzere toplam 116 okul yöneticisi oluşturmaktadır.

3.3. Araştırma Tekniği ve Protokol

Araştırmanın uygulanma aşamasına geçilmeden önce kişi ve kurumların onayı alınmıştır. Öncelikle Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurularak gerekli izinler alınmıştır. Sonrasında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanlığıyla gerekli süreçler izlenerek Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığından, Etik Kurul Raporu alınmıştır (Bak. Ek-3 Etik Kurul Onay Belgesi). Bu izinlerin alınmasının ardından iki kısımdan oluşan ölçeğimizi örnekleme belirtilen yöneticilere çalışma yerlerinde, çalışmanın amacı ve içeriği anlatılarak ölçeklerin eksiksiz bir şekilde doldurmaları sağlanmıştır.

3.4. Veri Toplama Aracı

Kişisel Bilgi Formu

Birinci bölümde ortaokul yöneticilerinin “cinsiyet, yaş, en son mezun olunan okul, meslekteki çalışma süresi, yöneticilik yapılan toplam süre, medeni durum, görev tanımı,

lisanslı spor yapma durumu, okulun bulunduğu yer” ile ilgili bilgilerle araştırmanın amacına yönelik uzman görüşü de alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Okul Yöneticileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan “Okul Yöneticileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği (OYBEDTÖ)” Tatal (2014) tarafından geliştirilmiştir. “Okul Yöneticileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerden 1 tanesi olumsuz (5), 12 tanesi ise olumlu sorudan (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13) oluşmuştur. Ölçekte “Kesinlikle Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4), Kesinlikle Katılıyorum (5)” şeklinde ifadelerden oluşan 5’li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Puanların yorumlanması, 1-1,25=çok olumsuz, 1,26-2,50=olumsuz, 2,51-3,75=olumlu, 3,76-5,00=çok olumlu şeklinde değerlendirilmiştir (Tatal, 2014).

3.5. Araştırmada Kullanılan Ölçeğe İlişkin Geçerlik ve Güvenirlik

Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinin geliştirilmesinde öncelikle ölçek taslağı oluşturulmuştur. Taslağın oluşturulmasında şu yol izlenmiştir: öncelikle literatür taraması yapılmış ve tarama neticesinde okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile alakalı bir ölçeğin bulunmadığı görülmüştür. 20 okul yöneticisine beden eğitimi ile ilgili kompozisyon yazmaları istenmiştir. Yazılan kompozisyonlar ile literatürde ulaşılan bilgiler çerçevesinde ölçek taslağı için 60 maddeden oluşan soru havuzu meydana getirilmiştir. Taslakta yer alan 60 soru, 4 öğretim üyesinin görüş ve tavsiyeleri istikametinde 38 soruya düşürülmüştür. Taslaktaki maddeler 14’ü olumsuz, 24’ü olumlu toplam 38 maddeden oluşmuştur. Ölçme birimi olarak 5’li likert tipi ölçek “Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1)” kullanılmıştır. Oluşturulan ölçek taslağı, açıklayıcı faktör analizi için 360 okul yöneticisine uygulanmıştır. Ölçek taslağına eksiksiz ve hatasız yanıt verilen 351 ölçek taslağı Açıklayıcı Faktör Analizi için istatistiki paket programına yüklenmiştir. Ölçek taslağındaki olumlu sorular “Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1)” olarak kodlanırken, olumsuz sorular “Tamamen Katılıyorum (1), Katılıyorum (2), Kararsızım (3), Katılmıyorum (4), Kesinlikle Katılmıyorum (5)” şeklinde kodlanmıştır. Elde edilen verilerin Açıklayıcı Faktör Analizi’ ne uygunluğu için uygulanan Kaiser-Meyer-Olkin

değeri 0,865 ve Bartlett Testi ($X^2= 4514,787$ $df=703$) anlamlı ($p<0,01$) bulunmuştur. Kaiser-Meyer-Olkin testi sonucunda elde edilen değer, 0,50'nin altındaysa analiz yapılamayacağını, 0,60 ve 0,70'lerde ise orta düzeyde olduğunu, 0,80'lerde ise çok iyi olduğunu, 0,90'larda mükemmel olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlara bakarak ölçek taslağında yer alan sorular Açıklayıcı Faktör Analizi testi için elverişlidir. Yapılan faktör analizi için temel bileşenler analizi ve dik döndürme (varimax) tekniği kullanılmıştır. Ölçeğin tek faktörlü olması kararlaştırılmıştır. Analiz neticesinde faktör yük değeri 0,45'in altında kalan 18 madde ölçek taslağından çıkarılmıştır. Taslakta kalan 20 madde ikinci Açıklayıcı Faktör Analizi için uygun görülmüştür. İkinci defa yapılan faktör analizinde Kaiser-Meyer-Olkin değeri 0,0903 bulunmuş ve Bartlett Testi ($X^2=2973,939$ $df=190$ $p<0,01$) anlamlı çıkmıştır. Bu nedenle ölçek tek faktörlü bir ölçektir. Tek faktörlü ölçekte ölçek maddelerinin yük değerleri 0,457 ile 0,712 aralığında değişkenlik gösterdiği görülmüştür. Ölçeğin açıkladığı varyans %3036,834'tür. Büyüköztürk (2012)'e göre tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın %30 ve daha çok olması beklenmelidir. Bu nedenle ölçeğin açıkladığı varyansın %36,834 olması istatistiksel anlamda yeterli kabul edilebilir.

Ölçeğin yapı geçerliliğini daha iyi görebilmek amacıyla madde analizi yapılmıştır. Madde analizi için madde-toplam korelasyon yöntemi tercih edilmiştir. Sonuçlara göz atıldığında madde korelasyonlarının 0,417 ile 0,672 arasında değişiklik gösterdiği görülmektedir. Madde toplam korelasyonu 0,30 ve daha yüksek olan maddeler daha iyi ayırt edici özelliğe sahiptirler (Büyüköztürk, 2004). Dolayısıyla ölçek maddelerinin korelasyonlarının iyi derecede ayırt edicilik niteliğinin olduğu söylenebilir.

Ölçeğin güvenirliliği için iç tutarlılık kat sayısı (Cronbach Alfa) 0,902 olarak bulunmuştur. Ölçeğin alfa katsayısı 0,80 ile 1 arasında olursa ölçek yüksek güvenirliliğe sahiptir (Tavşancıl, 2010). Bu sebeple geliştirilen ölçeğin güvenirliliğinin yüksek olduğu söylenebilir.

Açıklayıcı faktör analizi sonucu ölçekte kalan 20 madde doğrulayıcı faktör analizi için Lisrel 8.8 paket programına yüklenmiştir. Öncelikle path analizi yapılmış ve bu analiz neticesinde $X^2= 1288,86$; $df=170$; $P=0,000$; $RMSEA=0,137$ ve kritik kişi (Critical N) sayısı 80 olarak bulunmuştur. İlk yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi model uyum kriterlerine göre modelin çoğu ölçütlerinde uyumsuzluklara rastlanmıştır. Bu nedenle ikinci düzeltme indeksleri incelenmiş ve modelin uyum değerlerinin düşmesine sebep olan

7 soru ölçekten çıkartılmıştır. En son yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda $X^2=189,48$; $df=65$; $P=0,000$ ve $RMSEA= 0,074$ ve kritik kişi (Critical N) sayısı 173 bulunmuştur. Dolayısıyla son yapılan doğrulayıcı faktör analiz model uyum sonuçlarının kabul edilebilir seviyede olduğu görülmektedir. Ölçeğin yapı geçerliliği puanı 0,86, açıkladığı varyansı %0,34 ve cronbach alfa katsayısı 0,85 olarak bulunmuştur (Tutal, 2014).

Bu analizler, “Okul Yöneticileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği (OYBEDTÖ)” nin kullanılabileceğini göstermiştir.

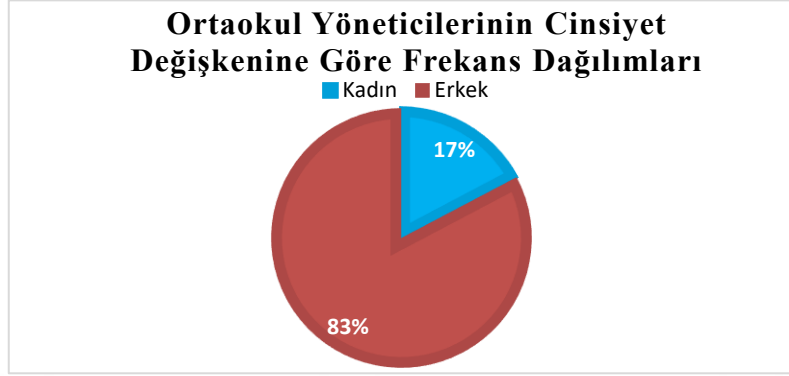
3.6. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Tez yazımında MS Word programı, verilerin düzenlenmesi ve grafiklerin oluşturulmasında Windows MS Excel tablolama programı, istatistik testlerin yapılmasında Windows SPSS 26.0 lisanslı istatistik programı kullanılmıştır.

Verilerin genel özelliklerini tespit etmede tanımlayıcı istatistik, frekans ve yüzde dağılımlar yapılmıştır. İstatistik testler olarak öncelikle toplam puanın çarpıklık ve basıklık katsayılarına da bakılmıştır. Çarpıklık ve basıklık katsayılarının +2 ile -2 arasında değişmediği tespit edilmiştir (George ve Mallery, 2010). Ayrıca her bir demografik değişken için yapılan Kolmogorov Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Normal dağılım göstermeyen verilere ikili karşılaştırmalar için Mann-Whitney-U testi ve 3 ve üzeri grup karşılaştırmalarda ise Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Kruskal Wallis-H testinde anlamlı farklılıklar ortaya çıkması durumunda Mann Whitney-U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılarak farklılıklar tespit edilmiştir.

4. BULGULAR

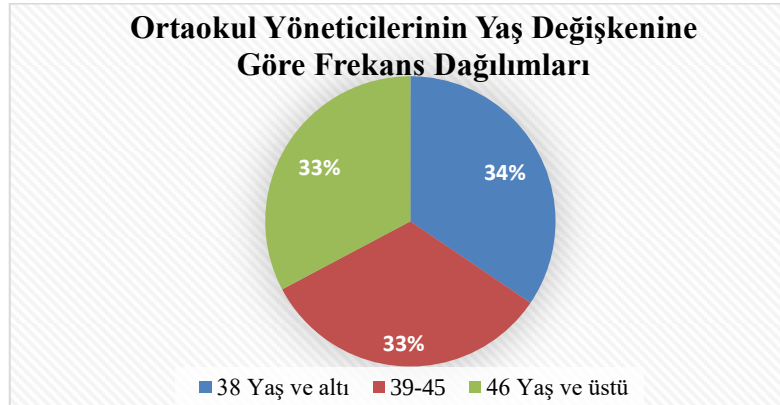
4.1. Ortaokul Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans Dağılımları

Şekil 1. Ortaokul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine göre frekans dağılımları

Şekil 1’de çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine göre frekans dağılımları bulunmaktadır. Analiz neticesine göre bu çalışmaya katılan okul yöneticilerinin % 17,2’si (N=20) kadın, % 82,8’i (N=96) erkek katılımcılardan oluşmaktadır.

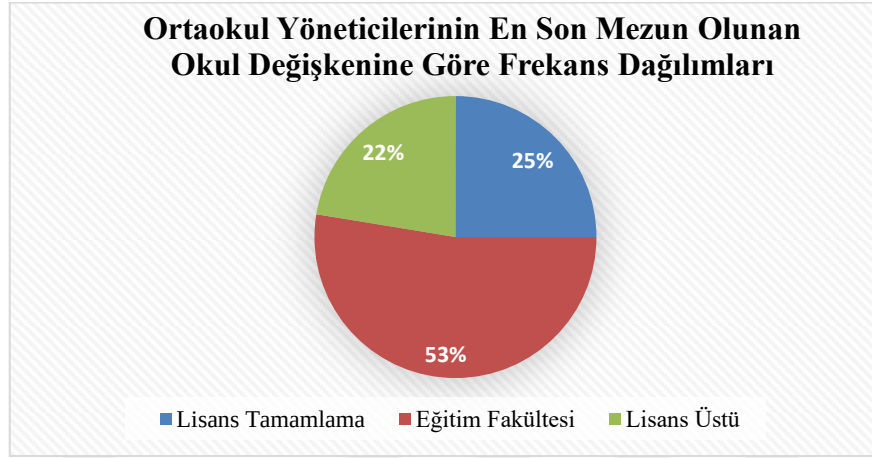
4.2. Ortaokul Yöneticilerinin Yaş Değişkenine Göre Frekans Dağılımları

Şekil 2. Ortaokul yöneticilerinin yaş değişkenine göre frekans dağılımları

Şekil 2’de çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin yaşlarına göre frekans dağılımları verilmektedir. Analiz neticesinde çalışmaya katılan okul yöneticilerinin % 34,5’i (N=40) 38 yaş ve altı; %32,8’i (N=38) 39-45 yaş; %32,8’i ise (N=38) 46 yaş ve üstü olarak yer almaktadır.

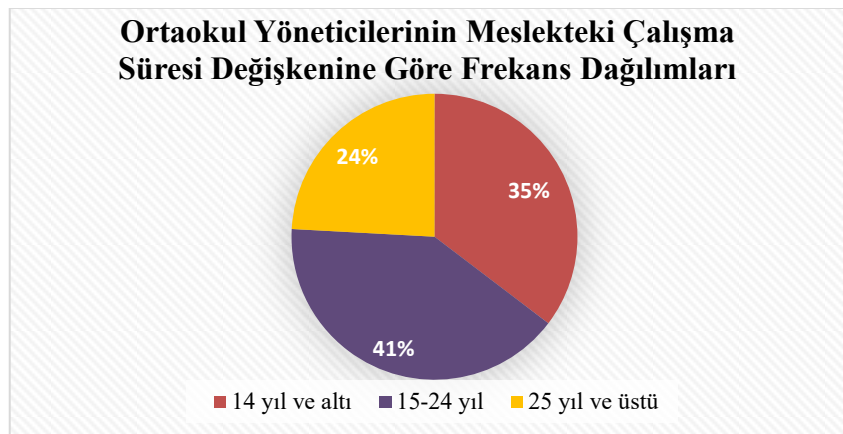
4.3. Ortaokul Yöneticilerinin En Son Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Frekans Dağılımları

Şekil 3. Ortaokul yöneticilerinin en son mezun olunan okul değişkenine göre frekans dağılımları

Şekil 3'te çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin en son mezun olunan okul değişkenine göre frekans dağılımlarına yer verilmiştir. Analiz neticelerinde çalışmaya katılan okul yöneticilerinin % 25,0'ı (N=29) Lisans Tamamlama; %52,60'ı (N=61) Eğitim Fakültesi; %22,4'ü (N=26) ise Lisansüstü mezunudur.

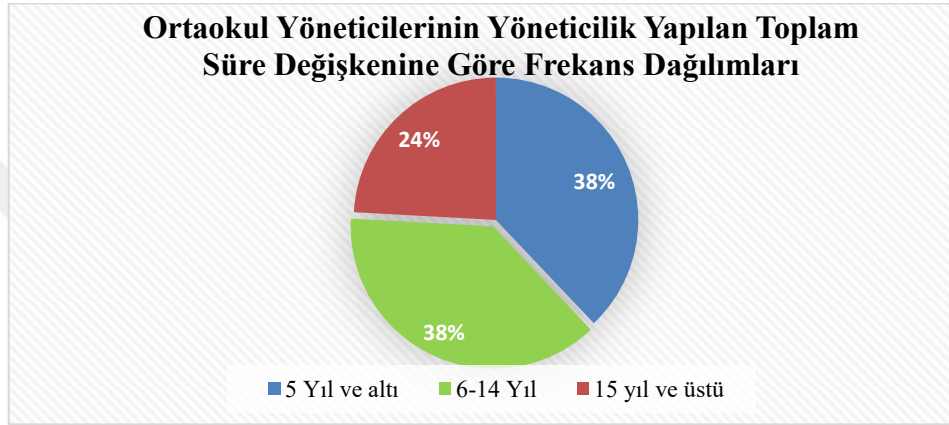
4.4. Ortaokul Yöneticilerinin Meslekteki Çalışma Süresi Değişkenine Göre Frekans Dağılımları

Şekil 4. Ortaokul yöneticilerinin meslekteki çalışma süresi değişkenine göre frekans dağılımları

Şekil 4’de çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin meslekteki çalışma süresi değişkenine göre frekans dağılımları yer almaktadır. Analiz neticelerinde, çalışmaya katılan okul yöneticilerinin % 35,3’ü (N=41) 14 yıl ve altı; %40,5’i (N=47) 15-24 yıl; %24,1’i (N=28) ise 25 yıl ve üstü sürede meslek yılları bulunmaktadır.

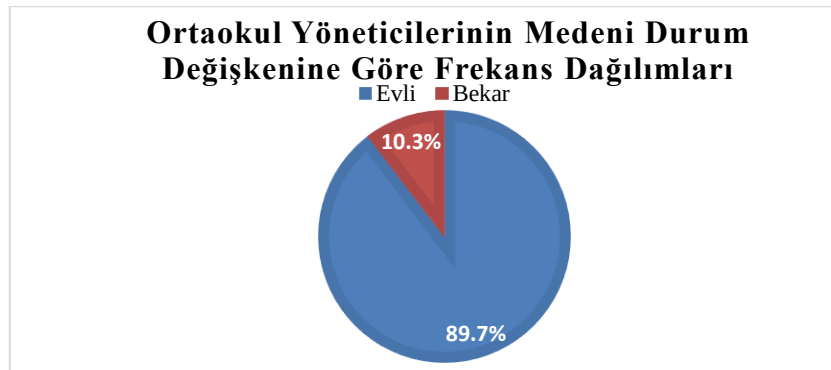
4.5. Ortaokul Yöneticilerinin Yöneticilik Yapılan Toplam Süre Değişkenine Göre Frekans Dağılımları

Şekil 5. Ortaokul yöneticilerinin yöneticilik yapılan toplam süre değişkenine göre frekans dağılımları

Şekil 5’te çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin, yöneticilik yapılan toplam süre değişkenine göre frekans dağılımları yer almaktadır. Analiz neticelerinde, çalışmaya katılan okul yöneticilerinin % 37,9’unun (N=44) 5 yıl ve altı; %37,9’u (N=44) 6-14 yıl; %24,1’i (N=28) ise 15 yıl ve üstü sürede yöneticilik süreleri bulunmaktadır.

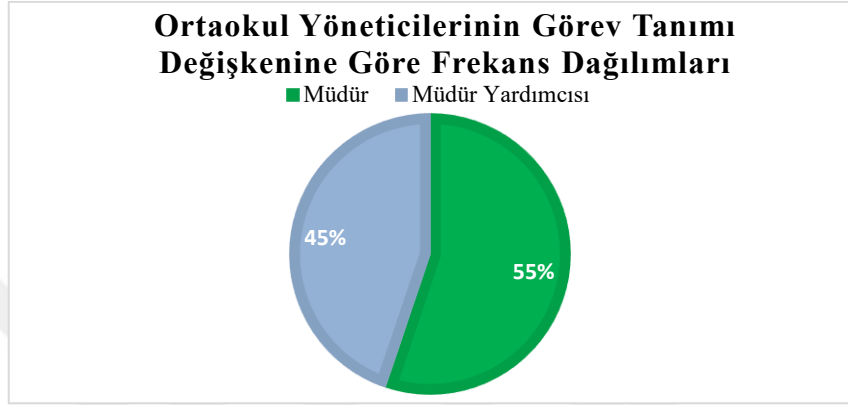
4.6. Ortaokul Yöneticilerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Frekans Dağılımları

Şekil 6. Ortaokul yöneticilerinin medeni durum değişkenine göre frekans dağılımları

Şekil 6’da çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin medeni durum değişkenine göre frekans dağılımları gösterilmiştir. Analiz neticesinde çalışmaya katılan okul yöneticilerinin % 89,7’si (N=104) evli; %10,3’u (N=12) bekârdır.

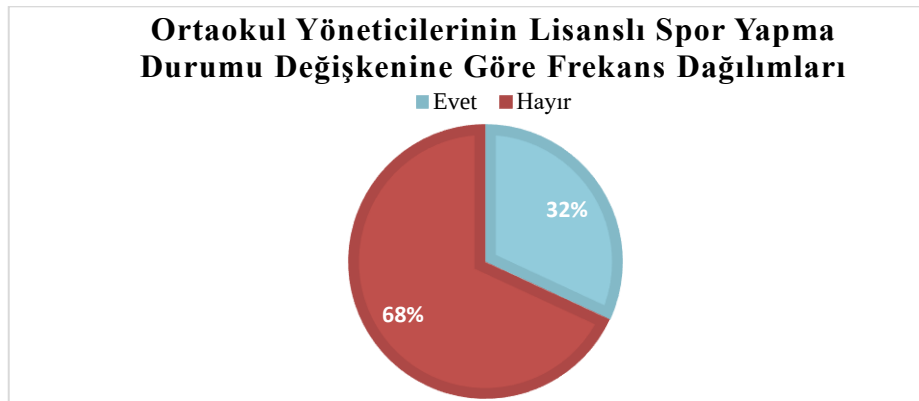
4.7. Ortaokul Yöneticilerinin Görev Tanımı Değişkenine Göre Frekans Dağılımları

Şekil 7. Ortaokul yöneticilerinin görev tanımı değişkenine göre frekans dağılımları

Şekil 7’de çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin görev tanımı değişkenine göre frekans dağılımları yer almaktadır. Analiz neticesinde, çalışmaya katılan okul yöneticilerinin % 55,2’si (N=64) Müdür iken; % 44,8’i (N=52) Müdür yardımcılığı yapmaktadır.

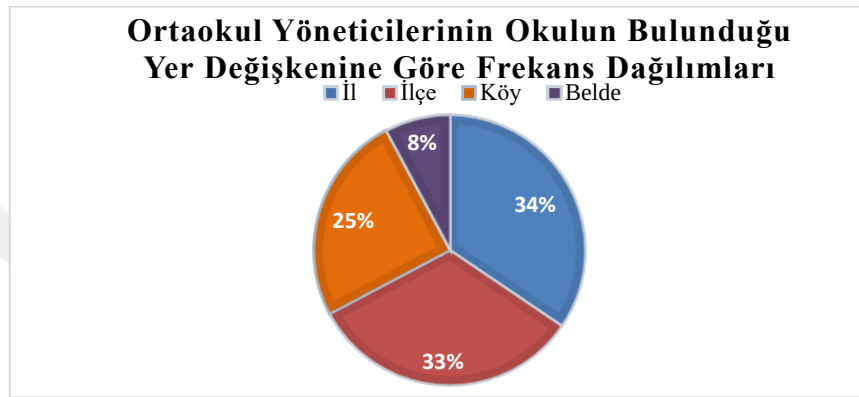
4.8. Ortaokul Yöneticilerinin Lisanslı Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Frekans Dağılımları

Şekil 8. Ortaokul yöneticilerinin lisanslı spor yapma durumu değişkenine göre frekans dağılımları

Şekil 8’de çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin lisanslı spor yapma durumu değişkenine göre frekans dağılımları yer almaktadır. Analiz sonucunda okul yöneticilerinin %31,9’u (N=37) lisanslı spor yapma durumuna ‘evet’; %68,1’i (N=79) lisanslı spor yapma durumuna ‘hayır’ olarak cevap vermiştir.

4.9. Ortaokul Yöneticilerinin Okulun Bulunduğu Yer Değişkenine Göre Frekans Dağılımları

Şekil 9. Ortaokul yöneticilerinin okulun bulunduğu yer değişkenine göre frekans dağılımları

Şekil 9’da çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin görev yaptıkları okulun bulunduğu yer değişkenine göre frekans dağılımları yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların % 34,5’i (N=40) İlde; %32,8’i (N=38) İlçede; %25,0’ı (N=29) Köyde; %7,8’i (N=9) Beldede bulunmaktadır.

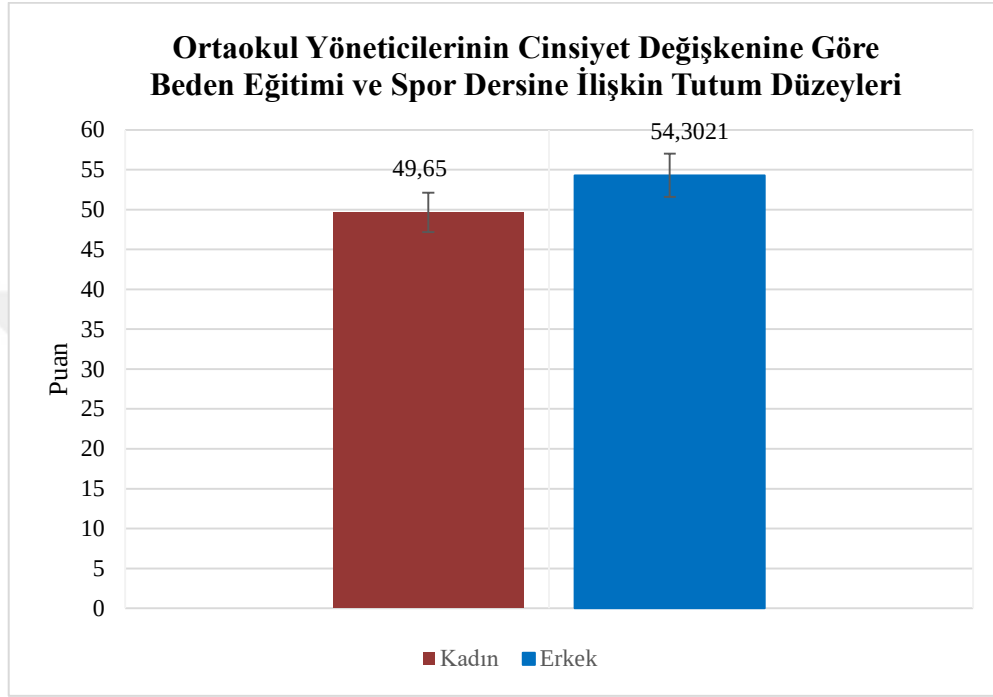
4.10. Ortaokul Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri

Tablo 1. Ortaokul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

Grup	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	z	p
Kadın	20	49,10	982,00	772,00	-1,381	0,167
Erkek	96	60,46	5804,00			

Ortaokul yöneticilerinin, cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0.05$

anlamlılık düzeyinde Mann-Whitney U testi uygulandı. Test sonuçları ortaokul yöneticilerinin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını gösterdi ($Z_{0.05}$; -1,381; $p>0,05$). Erkek yöneticilerin tutum puanı (54.30 ± 9.87) kadın yöneticilerin puanından (49.65 ± 15.18) daha yüksek bulunmasına rağmen anlamlı bir fark bulunmadı.

Şekil 10. Ortaokul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

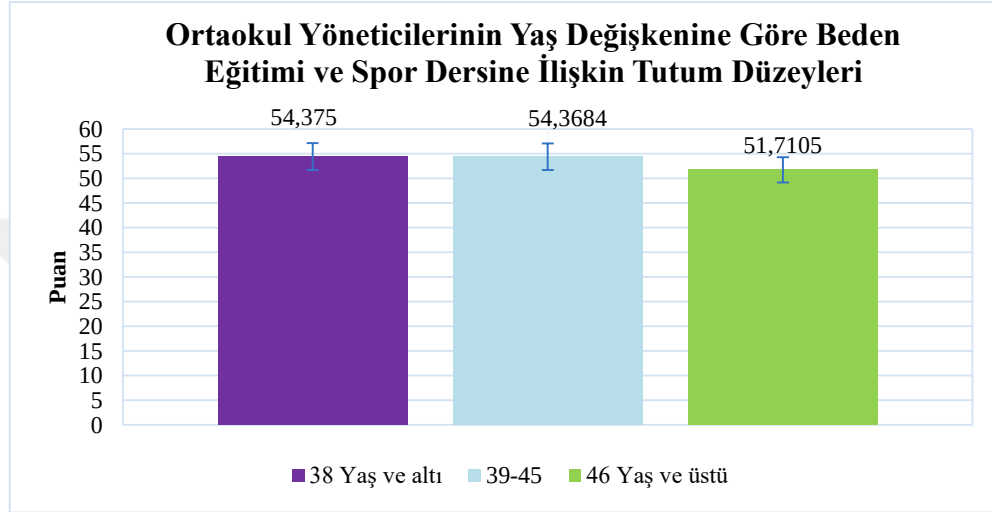
4.11. Ortaokul Yöneticilerinin Yaş Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri

Tablo 2. Ortaokul yöneticilerinin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

Grup	N	Sıralar Toplamı	X^2	df	p
38 Yaş ve altı	40	60,20	0,245	2	0,885
39-45 Yaş	38	58,74			
46 Yaş ve üstü	38	56,47			

Ortaokul yöneticilerinin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal- Wallis testi uygulandı. Test sonuçlarına göre ortaokul

yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını gösterdi. ($X^2(2)=0,245$; $p>0,05$). 38 yaş ve altı okul yöneticilerinin tutum puanları (54.37 ± 10.13) hem 39-45 yaş grubu okul yöneticilerinin tutum puanlarından (54.36 ± 9.21) hem de 46 yaş ve üstü okul yöneticilerinin tutum puanlarından (51.71 ± 13.44) yüksek olsa da bu fark manidar bulunmadı.

Şekil 11. Ortaokul yöneticilerinin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

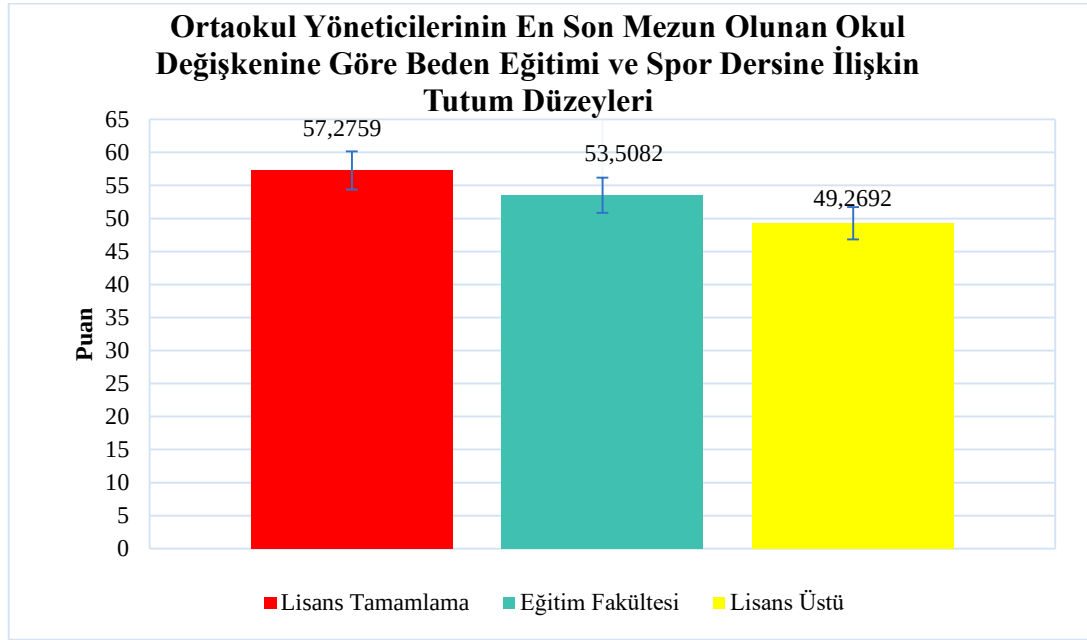
4.12. Ortaokul Yöneticilerinin En Son Mezun Olunan Okul Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri

Tablo 3. Ortaokul yöneticilerinin en son mezun olunan okul değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

Grup	N	Sıralar Toplamı	X^2	df	p
Lisans Tamamlama	29	76,64	12,061	2	0,002
Eğitim Fakültesi	61	54,40			
Lisans Üstü	26	47,88			

Ortaokul yöneticilerinin en son mezun olunan okul değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal-Wallis testi uygulandı. Test sonuçlarına göre ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olduğunu gösterdi ($X^2(2)=12,061$; $p<0,05$). Lisans

tamamlamadan mezun olan okul yöneticilerinin tutum ortalamaları (57.27 ± 9.04) hem Eğitim Fakültesi (53.50 ± 9.57) hem de Lisansüstünden (49.26 ± 14.61) mezun olan okul yöneticilerinin tutum ortalamalarından anlamlı şekilde daha yüksek bulundu.

Şekil 12. Ortaokul yöneticilerinin en son mezun olunan okul değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

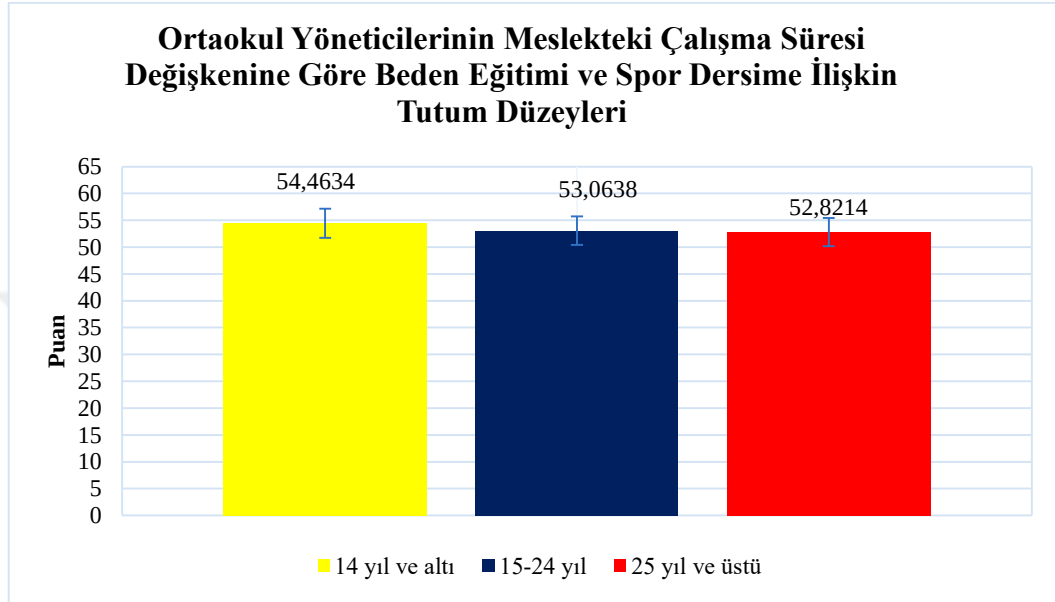
4.13. Ortaokul Yöneticilerinin Meslekteki Çalışma Süresi Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri

Tablo 4. Ortaokul yöneticilerinin meslekteki çalışma süresi değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

Grup	N	Sıralar Toplamı	X ²	df	p
14 yıl ve altı	41	60,96	0,599	2	0,741
15-24 yıl	47	55,65			
25 yıl ve üstü	28	59,68			

Ortaokul yöneticilerinin meslekteki çalışma süresi değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal- Wallis testi uygulandı. Test sonuçlarına göre ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını gösterdi. ($X^2(2)=0,599$; $p>0,05$). 14 yıl ve

altı deneyime sahip olan okul yöneticilerinin tutum puanları (54.46 ± 10.10) hem 15-24 yıl grubu okul yöneticilerinin tutum puanlarından (53.06 ± 10.94) hem de 25 yıl ve üstü okul yöneticilerinin tutum puanlarından (52.82 ± 12.69) yüksek olsa da bu fark manidar bulunmadı.

Şekil 13. Ortaokul yöneticilerinin meslekteki çalışma süresi değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

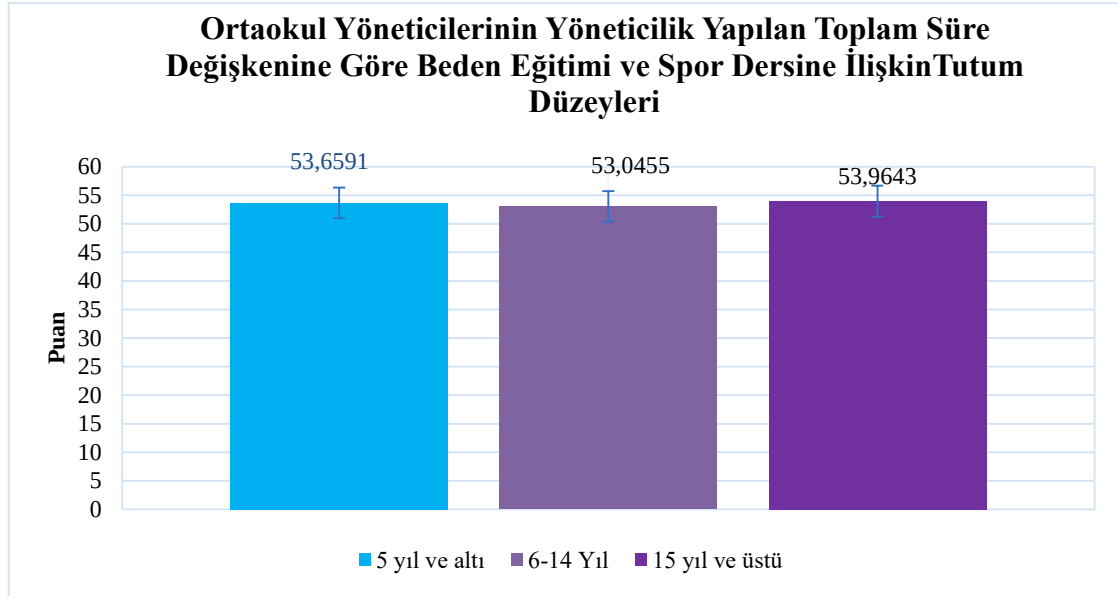
4.14. Ortaokul Yöneticilerinin Yöneticilik Yapılan Toplam Süre Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri

Tablo 5. Ortaokul yöneticilerinin yöneticilik yapılan toplam süre değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

Grup	N	Sıralar Toplamı	X ²	df	p
5 yıl ve altı	44	56,91	0,178	2	0,915
6-14 Yıl	44	59,89			
15 yıl ve üstü	28	58,82			

Ortaokul yöneticilerinin yöneticilik yapılan toplam süre değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal-Wallis testi uygulandı. Test sonuçlarına göre ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını gösterdi. ($X^2(2)=0,178$; $p>0,05$). 15 yıl ve

üzeri yöneticilik deneyimi olan okul yöneticilerinin tutum puanları (53.96 ± 10.42) hem 6-14 yıl deneyimi olan okul yöneticilerinin tutum puanlarından (53.04 ± 12.48) hem de 5 yıl ve altı deneyimi olan okul yöneticilerinin tutum puanlarından (53.65 ± 10.05) yüksek olsa da bu fark manidar bulunmadı.

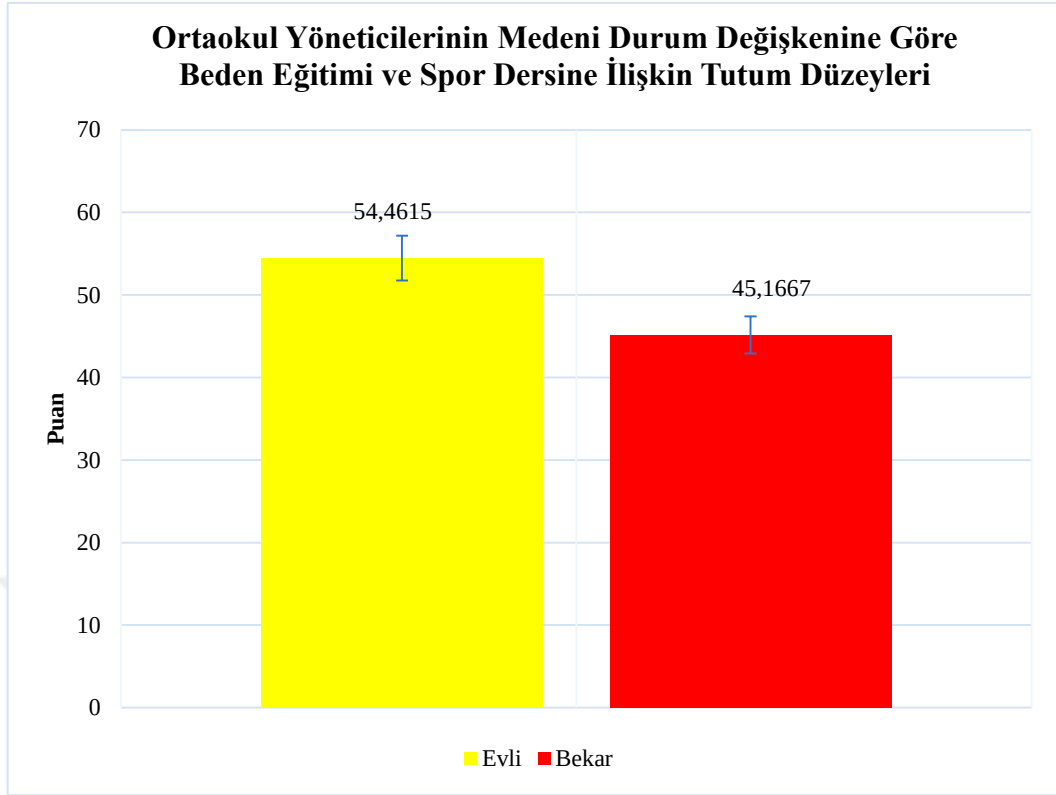
Şekil 14. Ortaokul yöneticilerinin yöneticilik yapılan toplam süre değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

4.15. Ortaokul Yöneticilerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri

Tablo 6. Ortaokul yöneticilerinin medeni durum değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

Grup	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	z	p
Evli	104	61,19	6363,50	344,50	-2,547	0,011
Bekar	12	35,21	422,50			

Ortaokul yöneticilerinin medeni durum değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Mann-Whitney U testi uygulandı. Test sonuçları ortaokul yöneticilerinin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olduğunu gösterdi ($Z_{0.05}$; -2,547; $p<0,05$). Evli okul yöneticilerinin tutum puanı (54.46 ± 10.01) bekar okul yöneticilerinin puanından (45.16 ± 15.79) anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulundu.

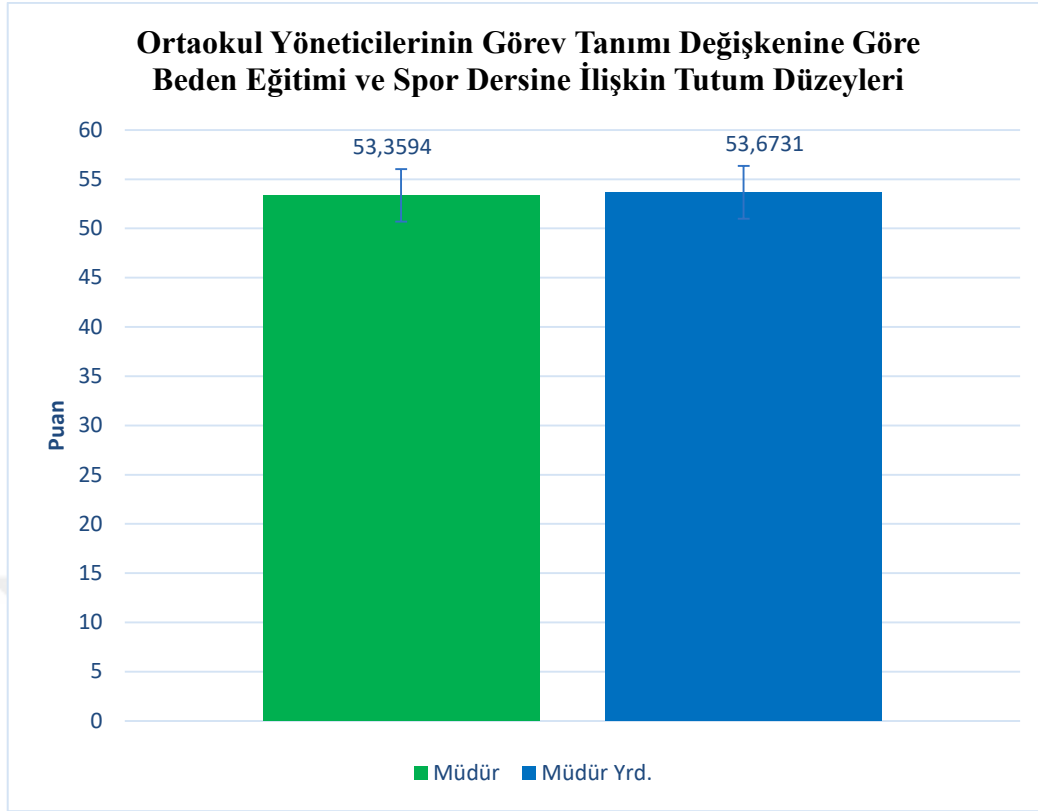
Şekil 15. Ortaokul yöneticilerinin medeni durum değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

4.16. Ortaokul Yöneticilerinin Görev Tanımı Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri

Tablo 7. Ortaokul yöneticilerinin görev tanımı değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

Grup	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	z	p
Müdür	64	60,07	3844,50	1536,00	-0,561	0,575
Müdür Y.	52	56,57	2941,50			

Ortaokul yöneticilerinin, görev tanımı değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Mann-Whitney U testi uygulandı. Test sonuçları ortaokul yöneticilerinin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını gösterdi ($Z_{0.05}$; -0,561; $p>0,05$). Müdür yardımcısı katılımcıların tutum puanı (53.67 ± 9.84) müdür katılımcıların puanından (53.35 ± 11.99) daha yüksek bulunmasına rağmen anlamlı bir fark bulunmadı.

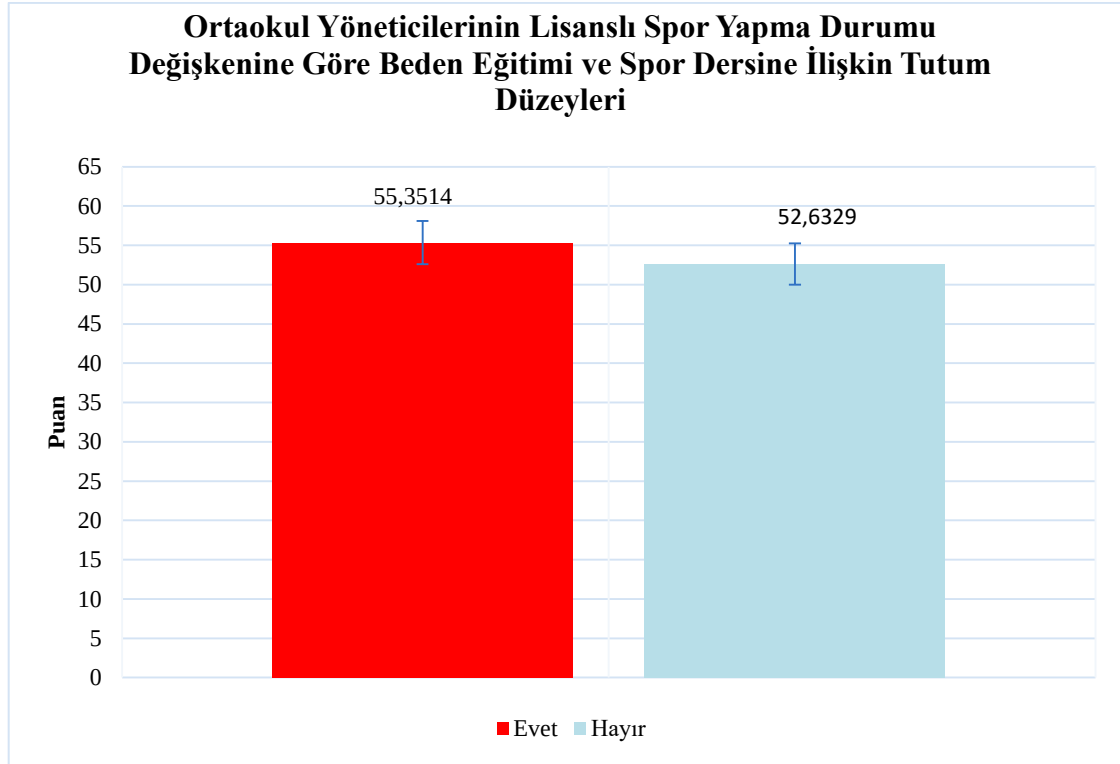
Şekil 16. Ortaokul yöneticilerinin görev tanımı değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

4.17. Ortaokul Yöneticilerinin Lisanlı Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri

Tablo 8. Ortaokul yöneticilerinin lisanlı spor yapma durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

Grup	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	z	p
Evet	37	71,19	2634,00	992,00	-2,795	0,005
Hayır	79	52,56	4152,00			

Ortaokul yöneticilerinin, lisanslı spor yapma durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Mann-Whitney U testi uygulandı. Test sonuçları ortaokul yöneticilerinin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olduğunu gösterdi ($Z_{0.05}$; -2,795; $p<0,05$). Lisanslı spor yapan okul yöneticilerinin tutum puanı (55.35 ± 11.94) lisanslı spor yapmayan okul yöneticilerinin puanından (52.63 ± 10.55) anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulundu.

Şekil 17. Ortaokul yöneticilerinin lisanslı spor yapma durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

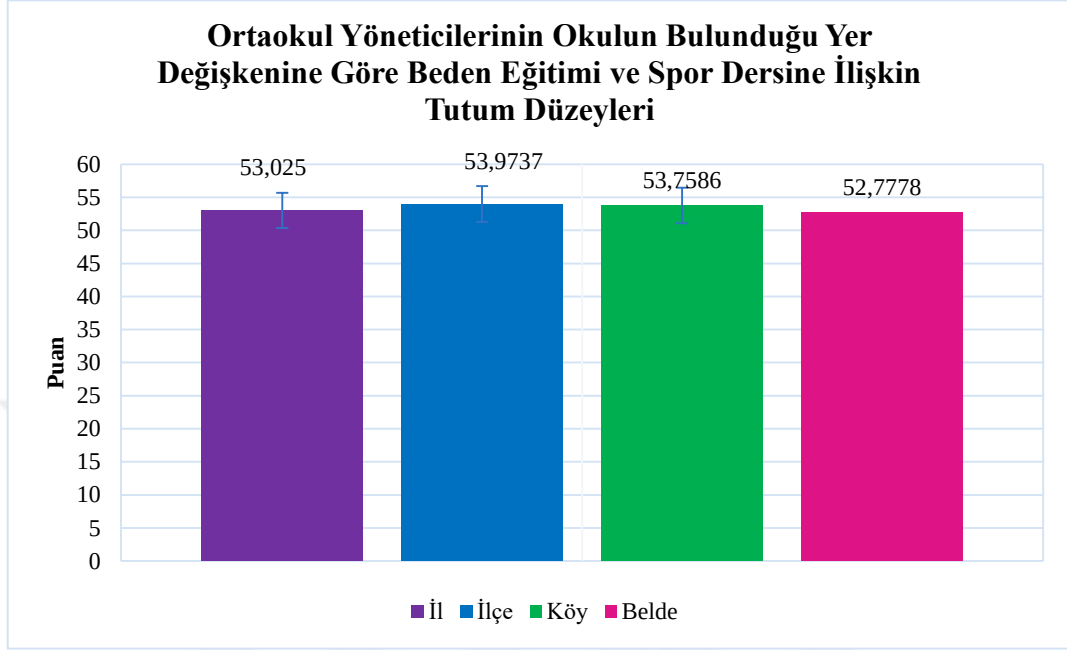
4.18. Ortaokul Yöneticilerinin Okulun Bulunduğu Yer Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri

Tablo 9. Ortaokul yöneticilerinin okulun bulunduğu yer değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

Grup	N	Sıralar Toplamı	X ²	df	p
İl	40	58,2	0,006	3	1,000
İlçe	38	58,64			
Köy	29	58,59			
Belde	9	58,94			

Ortaokul yöneticilerinin, okulun bulunduğu yer değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını tespit etmek için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal-Wallis testi uygulandı. Test sonuçlarına göre ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını gösterdi ($X^2(2)=0,006$; $p>0,05$). İlçede görev yapan okul yöneticilerinin tutum puanları (53.97 ± 10.36) hem il (53.02 ± 11.75) hem köy (53.75)

± 10.37) hem de belde de (52.77 ± 14.18) görev yapan okul yöneticilerinin tutum puanlarından yüksek olsa da; bu fark manidar bulunmadı.

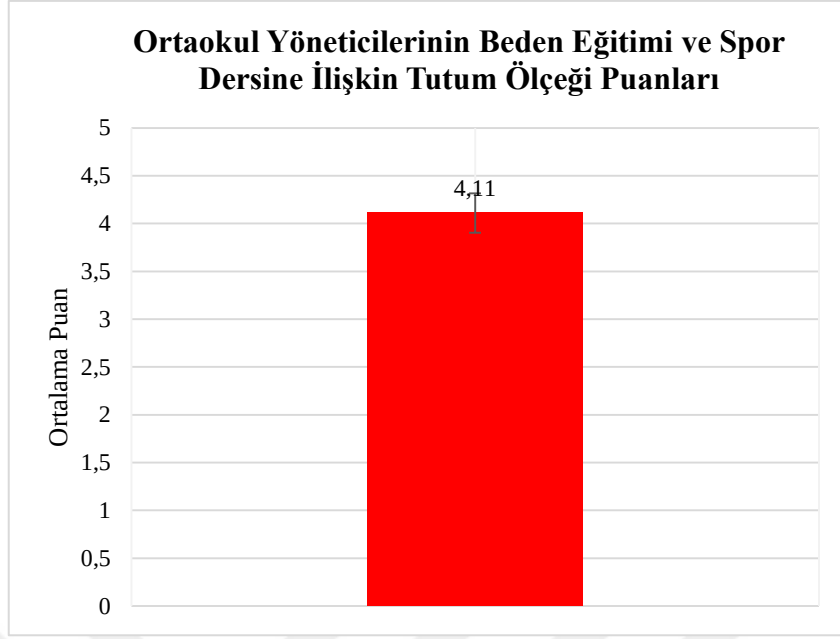
Şekil 18. Ortaokul yöneticilerinin okulun bulunduğu yer değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri

4.19. Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Puanları

Tablo 10. Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ölçeği puanları

REFERANS ARALIKLARI				Ortalama Puan	Standart Sapma
1-1,25	1,26-2,50	2,51-3,75	3,76-5,00		
Çok Olumsuz	Olumsuz	Olumlu	Çok Olumlu	4,11	0,84

Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ölçeğinden elde etmiş oldukları puanların, Tural (2014) tarafından geliştirilmiş olan “Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” ne göre belirlemiş oldukları referans aralıkları açısından karşılaştırılmıştır. Çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin elde etmiş oldukları ortalama puanları 4,11, standart sapma puanları ise 0,84 olarak tespit edilmiştir. Referans aralıklarına göre ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ortalamaları “çok olumlu” olarak tespit edilmiştir.

Şekil 19. Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ölçeği puanları

5. TARTIŞMA

Rize merkez ve ilçe milli eğitim müdürlüklerine bağlı ortaokullarda görev yapan okul yöneticilerinin, bazı demografik değişkenler açısından, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerinin incelenmesi ve genel tutumlarının belirlenmesini amaçladığımız araştırmamız bulgularında;

Ortaokul yöneticilerinin, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerinin “**cinsiyet**” değişkeni açısından değerlendirildiğinde, ortaokul yöneticilerinin, tutum düzeyleri ile cinsiyet değişkenleri arasında önemli bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu bulguya rağmen; erkek yöneticilerin tutum puanlarının kadın yöneticilerinin tutum puanlarından daha yüksek bulunmasına karşın bu farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Kadın ve erkek ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine eşit düzeyde tutum sergilediği söylenebilir.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Çıkan bulgulara göre hipotezimiz kabul edilmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde Altıntaş (2006)’ın, yöneticilerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin ilköğretim kademelerinde işlenen beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmasına, tesadüfi yöntemle seçilmiş 6 ilköğretim okulunda öğrenim gören 256 (148 erkek, 108 kız) 7. sınıf öğrencisi, 44 branş öğretmeni ve 30 yönetici katılmıştır. Bu çalışma sonucunda, öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşlerine bakıldığında, cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak, anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Görüldüğü üzere Altıntaş (2006)’ın çalışması ve araştırmamız bulgularında cinsiyet değişkeninin okul yöneticilerinin tutumları üzerinde herhangi bir farklılık ortaya çıkarmadığı söylenebilir. Bu bulgu, çalışmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Çetin (2007)’in Kırşehir’deki ortaöğretim kademesindeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeylerini karşılaştırdığı çalışma sonucuna bakıldığında kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları ortalamalarının erkek öğrencilerin tutum puanları ortalamalarından daha düşük değerde olduğu görülmüştür. Ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyetlerine bağlı olarak beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine

yönelik tutum puanlarının daha fazla olduğu ve bu bulgular, çalışmamızın bulgularıyla farklılık gösterdiği ve bu farklılığın nedeninin, örneklem grubunun öğrenci olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kalyoncu (2008)'nin, ilköğretim kademelerinde görev yapan yöneticilerin ve öğretmenlerin beden eğitimi ve spor dersinden beklentileri adlı çalışmasında araştırmaya katılan okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin, cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmanın bulguları araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermekte ve araştırmamızın bulgularını desteklemektedir.

Tokat (2013)'ın beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticilerine yönelik yapmış olduğu araştırmaya Ankara merkez ilçelerindeki 8 ilçeden tesadüfi yöntemle seçilmiş 15 okul, toplamda 120 okul; ilkokul, ortaokul ve lise kademelerinde görev yapan 255 beden eğitimi öğretmeni ve 230 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırma sonucunda okul yöneticilerinin ve beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinde, istatistiksel anlamda bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu, çalışmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Tutal (2014)'ın bazı demografik değişkenlere göre okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelediği çalışmasında okul yöneticilerinin, cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında istatistiksel anlamda fark olmadığı belirlenmiştir. Kadın ve erkek okul yöneticilerinin benzer oranlarda sorunla karşılaşmalarının yanı sıra bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Yürek (2017), 4+4+4 eğitim sisteminde ilkokul 1., 2., 3., 4. sınıflarda beden eğitimi ve spor uygulamalarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri adıyla yapmış olduğu çalışmasında okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin, cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi uygulamalarına ilişkin genel tutum puanları grup ortalamalarının arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı bulunduğunu belirtmiştir. Kadın okul yöneticileri ve öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sisteminde beden eğitimi dersine olan genel tutum puan ortalamaları, erkek okul yöneticileri ve öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sisteminde beden eğitimi dersine olan genel tutum puan ortalamalarından yüksek olan bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermemektedir.

Araştırmamızın bir diğer değişkeninde ortaokul yöneticilerinin, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerini “yaş” değişkenine göre değerlendirdiğimizde, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasındaki farkın önemli olmadığı belirlenmiştir. 38 yaş ve altı okul yöneticilerinin tutum puanları, hem 39-45 yaş grubu okul yöneticilerinin tutum puanlarından hem de 46 yaş ve üstü okul yöneticilerinin tutum puanlarından yüksek olsa da bu fark manidar bulunmamıştır. Ortaokul yöneticileri hangi yaşlarda olurlarsa olsunlar beden eğitimi ve spor dersinin önemli bir ders olduğunu benimsedikleri söylenebilir. Elde edilen bulgular neticesinde ortaokul yöneticilerinin yaşlarının tutum düzeyleri açısından önemli bir etken olmadığı söylenebilir.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin yaşlarına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Çıkan bulgulara göre hipotezimiz kabul edilmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde, Güllü (2007), öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını araştırmak amacıyla bir çalışma yapmıştır. Çalışmaya, 2006–2007 eğitim ve öğretim yılında Malatya merkezde yer alan 14 ortaöğretim okulunda öğrenim gören 1500 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin yaşlarına göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farkın olmadığı sonucu bulunmuştur. Bu araştırmanın bulgusu, farklı örneklem grubunda yapılmasına rağmen çalışmamızda elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

Kalyoncu (2008)’nın ilköğretim kademelerindeki öğretmenlere ve yöneticilere yönelik yapmış olduğu çalışmada araştırmaya katılan okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin, yaşlarına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın bulgularının araştırmamızın bulguları ile benzerlik göstermediği görülmektedir.

Tokat (2013)’ın beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticilerine yönelik yapmış olduğu araştırmasında, beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticilerinin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinde, istatistiksel anlamda bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu, çalışmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Tatal (2014)’ın çalışmasında okul yöneticilerinin, yaş değişkenine göre beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür. Okul yöneticilerinin hangi yaşta olurlarsa olsunlar beden eğitimi ve spor dersini önemli bir

ders olarak gördükleri sonucuna ulaşılabilir. Görüldüğü üzere Tatal (2014)'ın bulguları ve araştırmamızın bulgularında yaş değişkeninin yöneticilerin tutumları üzerinde herhangi bir farklılık ortaya çıkarmadığı ve araştırmamızın bulguları ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Akdoğan (2017) lise öğrencilerinin ve ebeveynlerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını belirlemek için bir çalışma yapmıştır. Araştırmaya 300 öğrenci ve 300 veli katılmıştır. Araştırma sonucunda velilerin beden eğitimi dersi tutum ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu çalışmanın bulguları araştırmamızın bulgularını desteklemektedir.

Yürek (2017)'in ilkokul kademesindeki beden eğitimi ve spor uygulamalarına yönelik yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin, yaş aralıklarına göre beden eğitimi ve spor dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını tespit etmiştir. Bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulgularını destekleyici nitelikte olduğunu göstermektedir.

Ortaokul yöneticilerinin, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerini **“en son mezun olunan okul”** değişkenine göre değerlendirdiğimizde, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlendi. Lisans tamamlamadan mezun olan okul yöneticilerinin tutum ortalamaları hem eğitim fakültesi hem de lisansüstünden mezun olan okul yöneticilerinin tutum ortalamalarından anlamlı şekilde daha yüksek olduğu tespit edildi. Lisans mezunu olan ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine daha fazla önem verdikleri söylenebilir.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin en son mezun oldukları okula göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Çıkan bulgulara göre hipotezimiz reddedilmiştir.

Yapılan araştırmalarda Bal (2010) beden eğitimi dersinin uygulanmasında karşılaşılan yetersizliklerin giderilmesinde yöneticilerin ve öğretmenlerin rolünü belirlemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Araştırma grubunu Kocaeli ili; Gebze İlçe Mili Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim okullarında görev yapan ve araştırmaya tesadüfi olarak katılım gösteren öğretmenler oluşturmaktadır. Bu ilçelerde 42 farklı ilköğretim okulunda görev yapan toplam 152 öğretmene ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan

öğretmenlerin 8'i kadın, 144'ü ise erkektir. Bu çalışma sonucunda öğretmenlerin beden eğitimi dersi etkinliklerine yönelik mezun olunan okul değişkenine göre aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Özer (2010)'ın sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ve karşılaştıkları problemlerini araştırdığı çalışmaya Ankara il merkezinin sekiz ilçesindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan 984 sınıf öğretmeni (323 Erkek, 661 Kadın) katılmıştır. Bu çalışma sonucunda sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin genel tutum puanları, mezun oldukları okula göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini saptamıştır. Eğitim enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin eğitim yüksekokulu, eğitim fakültesi ve diğer fakültelerden mezun olan sınıf öğretmenlerine göre beden eğitimi dersine karşı daha olumlu tutuma sahip olduğunu tespit etmiştir. Görüldüğü üzere Özer (2010)'ın çalışmasındaki bulgular, araştırmamızın bulgularını desteklemekle birlikte, mezun olunan okul değişkeninin tutum düzeyini anlamlı bir şekilde etkilediği görülmektedir.

Tutal (2014)'ın bazı demografik değişkenlere göre okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelediği çalışmasında okul yöneticilerinin eğitim durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olmadığını tespit etmiştir. Bu araştırmanın bulgusu, çalışmamızda elde edilen bulguları desteklememektedir.

Akdoğan (2017) lise öğrencilerinin ve ebeveynlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Araştırmaya, 300 öğrenci ve 300 veli katılmıştır. Araştırma sonucunda velilerin, eğitim durumu değişkenine göre, beden eğitimi dersi tutum ölçeği puanlarının aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu çalışmanın bulguları araştırmamızın bulgularıyla zıtlık göstermektedir. Bu zıtlığın sebebinin örneklem grubunun lise öğrencileri ve ebeveynlerinin olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Yürek (2017)'in ilkokul kademesindeki beden eğitimi ve spor uygulamalarına yönelik yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmasında okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim durumu değişkenine göre genel grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulguları ile benzerlik göstermemektedir.

Ortaokul yöneticilerinin, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerini “meslekteki çalışma süresi” değişkenine göre değerlendirdiğimizde, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını, 14 yıl ve altı deneyime sahip olan okul yöneticilerinin tutum puanları hem 15-24 yıl grubu okul yöneticilerinin tutum puanlarından hem de 25 yıl ve üstü okul yöneticilerinin tutum puanlarından yüksek olsa da bu farklılık manidar bulunmamıştır.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin meslekteki çalışma sürelerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Çıkan bulgulara göre hipotezimiz kabul edilmiştir.

Literatür incelendiğinde, Bal (2010), beden eğitimi dersinin uygulanmasında karşılaşılan yetersizliklerin giderilmesinde yöneticilerin ve öğretmenlerin rolünü belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmasında yönetici ve öğretmenlerin beden eğitimi dersi etkinliklerine yönelik meslekteki çalışma sürelerine göre aritmetik ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor derslerinin yürütülmesinde yönetici rolleri ile ilgili ifadelerin çoğunlukla ileri mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler tarafından vurgulandığı görülmüştür. Bu çalışmanın bulgusu, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermemektedir.

Acar ve Kaya (2012)’nın okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarına ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerini inceledikleri çalışmalarına Ankara, Kırşehir, Kırıkkale, Erzurum, Mersin, Batman illerinde görev yapan 309 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın sonucunda meslekteki çalışma yıllarına göre genel etik tutumları açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamışlardır. Bu bağlamda meslekteki çalışma yıllarına göre genel etik tutumları arasında bir farklılığa rastlanılmamıştır. Görülüyor ki meslekteki çalışma yılının yöneticide algılanan etik liderlik davranışlarına etkisinin az olduğu sonucuna varılabilir. Bu araştırmanın bulguları, araştırmamızın bulgularını destekler niteliktedir.

Tutal (2014)’ın bazı demografik değişkenlere göre okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelediği çalışmasında, okul yöneticilerinin meslekteki çalışma süresine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyleri arasında, anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulgularını destekler niteliktedir.

Yürek (2017)'in ilkokul kademesindeki beden eğitimi ve spor uygulamalarına yönelik yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin, mesleki kıdem yıllarına göre genel tutum puanları ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu çalışma bulguları, araştırmamızın bulguları ile benzerlik göstermektedir. Yöneticilerin mesleki kıdem yıllarına göre verilen cevaplar arasında bir farkın olmadığı ve araştırmamızın bulgularını destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Gökdağ (2018) okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin araştırılması amacıyla bir çalışma yapmıştır. Çalışmaya 24'ü kadın 101'i erkek olmak üzere 125 okul yöneticisi katılmıştır. Çalışma sonucunda, spora ilişkin tutum ölçeğinin geneline yönelik 20 yıl ve altı meslek yılına sahip olan okul yöneticilerinin tutumları ile 21 yıl ve üstü hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin tutumları arasında anlamlı bir farkın olduğunu tespit etmiştir. Bu anlamlı farklılık 20 yıl ve altı meslek yılına sahip olan okul yöneticilerinin spora ilişkin tutumlarının, 21 yıl ve üstü meslek yılına sahip olan okul yöneticilerinin tutum düzeylerinden daha fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Okul yöneticilerinin meslekte çalışma süreleri arttıkça spora yönelik tutumları da düşmektedir. Bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulgularıyla farklılık göstermektedir.

Ortaokul yöneticilerinin, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerini **“yöneticilik yapılan toplam süre”** değişkenine göre değerlendirdiğimizde, test sonuçlarına göre ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı buna karşın 15 yıl ve üzeri yöneticilik deneyimi olan okul yöneticilerinin tutum puanlarının hem 6-14 yıl deneyimi olan okul yöneticilerinin tutum puanlarından hem de 5 yıl ve altı deneyimi olan okul yöneticilerinin tutum puanlarından yüksek olsa da bu fark manidar değildir. Bu bulgu neticesinde, okul yöneticilerinin, yöneticilik hizmet sürelerinin tutum düzeyleri açısından önemli bir etken olmadığı görülmektedir.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Çıkan bulgulara göre hipotezimiz kabul edilmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde; Bilici (2005)'nin okul yöneticilerine yönelik yapmış olduğu çalışmaya Sakarya ili ve ilçelerindeki ortaöğretim okullarında görev yapan 144

müdür ve müdür yardımcısı katılmıştır. Araştırma sonucunda ortaöğretim okul yöneticilerinin ideal niteliklere katılma ve değerlendirmeleri incelendiğinde; toplam yöneticilik yapma süreleri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu bulgular, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermemekte ve araştırmamız bulgularını desteklememektedir.

Tokat (2013)'ın beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticilerine yönelik yapmış olduğu araştırmasında okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılı değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinde istatistiksel anlamda bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu, çalışmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Tatal (2014)'ın çalışmasında okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılı değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Diğer bir ifade ile okul yöneticilerinin, yöneticilik yaptıkları toplam sürelerinin tutum düzeyleri üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Bu bulgu, çalışmamızı bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Gökdağ (2018)'ın okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin araştırılması amacıyla yapmış olduğu çalışmada spora ilişkin tutum ölçeğinin geneline yönelik okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılı değişkenine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığın 16 yıl ve üstü yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin tutumlarının 5 yıl ve altı yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin tutumlarından ve 6-15 yıl yöneticilik hizmet yılına sahip olan okul yöneticilerinin tutumlarından daha düşük olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Okul yöneticilerinin yöneticilik hizmet yılları arttıkça spora karşı tutum düzeyleri düşmektedir. Bu çalışmanın bulgusu, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermemektedir.

Ortaokul yöneticilerinin, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerini “**medeni durum**” değişkenine göre değerlendirdiğimizde, test sonuçları, ortaokul yöneticilerinin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olduğunu gösterdi. Evli okul yöneticilerinin tutum puanı bekar okul yöneticilerinin puanından anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulundu.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin medeni durumuna göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Çıkan bulgulara göre hipotezimiz reddedilmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde, Aydoğan (2006)'ın beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaşmış oldukları sorunlar üzerine yaptığı çalışmasında okul yönetimi ile karşılaşılan sorunlar ile medeni durum değişkeni arasında istatistiksel anlamda bir farklılık bulunamamıştır. Bu bulgu, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermemektedir. Ortaya çıkan bu zıtlığın araştırılan örneklem grubunun özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Özer (2010)'ın sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ve karşılaştıkları problemlerini araştırdığı çalışmaya Ankara il merkezinin sekiz ilçesindeki resmî ilköğretim okullarında görev yapan 984 sınıf öğretmeni (323 Erkek, 661 Kadın) katılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin medenî durumlarına göre beden eğitimi dersine karşı tutumlarında, ölçeğin tümü ve her bir alt faktörü için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu araştırmanın bulguları, araştırmamızın bulgularını desteklememektedir. Bu zıtlığın nedeninin örneklem grubunun sınıf öğretmenleri olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Vural (2018)'ın öğretmen ve yöneticilerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışma sonucunda öğretmenlerin ve yöneticilerin medeni hal değişkenine göre sosyal kulüp çalışmalarına ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Bu araştırmanın bulguları, araştırmamızın bulgularını desteklediği gibi, medeni durum değişkeninin tutum düzeyini anlamlı bir biçimde etkileyen çok önemli bir özellik olduğunu da göstermektedir.

Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerini “**görev tanımı**” değişkenine göre değerlendirdiğimizde, test sonuçlarının ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Müdür yardımcısı katılımcıların tutum puanı müdür katılımcıların puanından daha yüksek bulunmasına rağmen anlamlı bir fark bulunmadı. Bu bağlamda okuldaki görev tanımının tutum açısından önemli bir etken olmadığı söylenebilir.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin okuldaki görev tanımına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Çıkan bulgulara göre hipotezimiz kabul edilmiştir.

Bu bağlamda ilgili literatür incelendiğinde, Tatal (2014)'ın bazı demografik değişkenlere göre okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelediği çalışmasında okul yöneticilerinin okuldaki görev tanımı değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Yöneticilerin görev tanımlarına göre verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını söyleyebiliriz. Bu araştırmanın bulguları, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermekte ve araştırmamız bulgularını desteklemektedir.

Yürek (2017)'in ilkökul kademesindeki beden eğitimi ve spor uygulamalarına yönelik yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmasında okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görev tanımı değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak manidar bulunmamıştır. Bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulguları ile benzerlik göstermekte ve araştırma bulgularımızı desteklemektedir.

Gökdağ (2018)'in okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin araştırılması amacıyla yapmış olduğu çalışmasında spora ilişkin tutum ölçeğinin geneline yönelik okul yöneticilerinin görev tanımı değişkenine göre tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Bu çalışmanın bulgusu, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Ortaokul yöneticilerinin, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerini **“lisanslı spor yapma durumu”** değişkenine göre değerlendirdiğimizde, test sonuçları, ortaokul yöneticilerinin tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir. Lisanslı spor yapan okul yöneticilerinin tutum puanı lisanslı spor yapmayan okul yöneticilerinin puanından anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulundu. Buradan hareketle lisanslı spor yapan okul yöneticilerinin lisanslı spor yapmayan okul yöneticilerine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik daha olumlu bir tutuma sahip oldukları ve dersi daha çok önemsedikleri söylenebilir.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin lisanslı spor yapma durumuna göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Çıkan bulgulara göre hipotezimiz reddedilmiştir.

Bu bağlamda ilgili literatür incelendiğinde, Güllü (2007)'nün öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum düzeylerini araştırmak amacıyla yapmış olduğu çalışmasında öğrencilerin herhangi bir spor kulübünde düzenli bir şekilde spor yapma durumlarına göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı düzeyde bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Bir spor kulübünde düzenli olarak spor yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları en düşük bulunurken, bir spor kulübünde düzenli olarak spor yapan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanları en yüksek bulunmuştur. Bu farkın bir spor kulübünde spor yapan ve spor yapmayan grup ile bazen spor yapan ve spor yapmayan grup karşılaştırmalarından kaynaklandığı görülmektedir. Bu bulgular çalışmamızın bulgularını desteklediği gibi lisanslı spor yapma durumu değişkeninin tutum düzeyini pozitif yönde ve anlamlı olarak etkileyen önemli bir özellik olduğunu da göstermektedir.

Tutal (2014)'ın yapmış olduğu çalışmasında okul yöneticilerinin lisanslı spor yapma durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında istatistiksel anlamda anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur. Bu çalışma bulguları, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermediği, demografik özelliklerden olan lisanslı spor yapma durumu değişkeni ile tutum düzeyleri arasında anlamlı yönde farklılıklar olmadığını ve çalışmamızın bulgularını desteklemediği söylenebilir.

Gökdağ vd. (2019)'nin okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapmış oldukları çalışmaya Bartın İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan 24'ü kadın 101'i erkek olmak üzere toplam 125 okul yöneticisi katılmıştır. Çalışma sonucunda spora ilişkin tutum ölçeğinin geneline bakıldığında spor yapmayan ya da amatör olarak spor yapan okul yöneticilerinin tutum düzeyleri ile lisanslı spor yapan okul yöneticilerinin tutum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu anlamlı farklılık, lisanslı spor yapan okul yöneticilerinin spora ilişkin tutumlarının spor yapmayan ya da amatör olarak spor yapan okul yöneticilerinin spora ilişkin tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Bu araştırmanın bulguları, araştırmamızın bulguları ile benzerlik göstermekte ve bulgularımızı desteklemektedir.

Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerini **“okulun bulunduğu yer”** değişkenine göre değerlendirdiğimizde, test sonuçlarına göre ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanları arasındaki

farkın anlamlı olmadığını gösterdi. İlçede görev yapan okul yöneticilerinin tutum puanları hem il hem köy hem de belde de görev yapan okul yöneticilerinin tutum puanlarından yüksek olsa da bu fark manidar bulunmadı.

H₀: Ortaokul yöneticilerinin okulun bulunduğu yere göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Çıkan bulgulara göre hipotezimiz kabul edilmiştir.

Poulton (1997)'un Manitoba devlet okulu müdürlerinin beden eğitimi öğretim programına yönelik görüşleri üzerine yapmış olduğu çalışması sonucunda müdürlerin okul yeri değişkenine göre beden eğitimi programına yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu araştırmanın bulguları, araştırmamızın bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Walker (2003)'ın Tennessee devlet ilköğretim ve ortaokul müdürlerinin gerekli beden eğitiminin desteklenmesine yönelik tutumları üzerine yapmış olduğu çalışması sonucunda Tennessee ilköğretim ve ortaokul müdürlerinin bölgesel konumlarına göre okul müfredatında beden eğitimi gerekliliğine yönelik tutumlarının sonuçları incelendiğinde, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu araştırmanın bulgusu, araştırmamızın bulgularını desteklemektedir.

Aydoğan (2006)'ın beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaşmış oldukları sorunlar üzerine yaptığı çalışmasında okul yönetimi ile karşılaşılan problemler ile okulun bulunduğu yer arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Bu bağlamda bu bulgular araştırmamızın bulgularını desteklediği gibi okulun bulunduğu yer değişkeninin tutum açısından etkililiğinin önemli olmadığı söylenebilir.

Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının genel ortalamasına bakıldığında, araştırmamıza katılan ortaokul yöneticilerinin elde etmiş oldukları ortalama puanın 4,11 standart sapma puanlarının ise 0,84 olduğu tespit edilmiştir.

Referans aralıklarına göre ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ortalamaları “çok olumlu” olarak tespit edilmiştir. Bu bulgular neticesinde ortaokul yöneticilerinin ortalama genel tutum puanları ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 5 olacağı dikkate alındığında, puanların yüksekliğinin tutum düzeylerinin yüksekliğini düşüklüğü ise tutum düzeylerinin düşüklüğünü ifade ettiği söylenebilir.

Araştırma bulguları literatürde bulunan diğer araştırmalarla karşılaştırılarak tartışılacaktır. Literatürde araştırmamız ile benzerlik gösteren araştırma bulguları değerlendirildiğinde, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında benzerliklerin olduğu ve bu araştırmalarda karşımıza çıkan sonuçların araştırmamız bulgularını destekleyen birçok çalışma olsa da farklılık gösteren çalışmalar da mevcuttur. Bu bulgu çerçevesinde ilgili literatür değerlendirildiğinde;

Lock vd. (1995) ilköğretim okulu müdürlerinin özellikleri ve beden eğitimi programına destekleri adıyla yapmış oldukları çalışmada beden eğitimi programı ile ilgili olan çalışma, okul müdürlerinden sınırlı sayıda destek görmüş ve okul müdürleri diğer alanlarla kıyasladıklarında beden eğitimine son sırada yer vermişlerdir. Bu çalışmanın sonuçları araştırmamız ile ters düşmektedir.

Sallis vd. (1996)'nin ilçe yöneticilerinin ilköğretim beden eğitimi algılarının değerlendirilmesi adıyla yapmış oldukları çalışma sonucunda çoğu yöneticinin beden eğitimi programlarını iyileştirme planlarının olduğuna, yüksek kaliteli beden eğitim programının eğitim sonuçlarını iyileştirebileceği görüşünü belirtmişlerdir. Bu çalışmanın sonuçları, çalışmamızla benzerlik göstermektedir.

Poulton (1997) Manitoba devlet okulu müdürlerinin beden eğitimi öğretim programına yönelik görüşleri üzerine yapmış olduğu araştırmada müdürler beden eğitimi dersine yönelik olumlu görüş belirtmişlerdir. Yine müdürler beden eğitimi dersinin öğrencilerin duygusal gelişimlerini güçlendirebileceğini düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, araştırmamız ile benzerlik göstermektedir.

Walker (2003) Tennessee devlet ilköğretim ve ortaokul müdürlerinin gerekli beden eğitiminin desteklenmesine yönelik tutumları üzerine yapmış olduğu çalışmasında ilkököl ve ortaokul müdürleri beden eğitimi dersinin okul müfredatında olması gerektiğini desteklemişler ve okul müfredatında bulunan beden eğitimi dersine yönelik olumlu bir tutum sergilemişlerdir. Bu çalışmanın sonuçları, çalışmamızı destekler niteliktedir.

Korucu (2004)'nın ilköğretim kurumlarında beden eğitimi ve spor derslerinde beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler ve okul yöneticilerinin bu konudaki görüşlerini belirlemek için yapmış olduğu çalışmasında beden eğitimi ve spor dersinin tartışılmaya değer bir şekilde bir köşeye itildiği gerçeğini ortaya koymuştur. Dersin amaçlarına uygun bir şekilde icra edilememesinin esas nedenlerinden bir tanesi ve en önemlisi okul yöneticilerinin öğretmenlerin ve sorumluların derse gereken önemi

vermemelerinden kaynaklandığını belirtmiştir. Bu çalışmada beden eğitimi dersine karşı okul yöneticilerinin tutumlarının olumsuz olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın sonuçları, araştırmamızın sonuçlarıyla benzerlik göstermemektedir.

Altıntaş (2006)'ın yöneticilerin öğretmenlerin ve öğrencilerin ilköğretim kademelerinde işlenen beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapmış olduğu tez çalışmasının sonucunda yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında çok fazla farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişiliğe sahip olmaları için beden eğitimi dersinin önemli bir araç olduğu ve programda yer alması gerektiği saptanmıştır. Bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulgularını desteklemektedir.

Gözen (2006)'ın özel ve devlet okullarındaki yöneticilerin beden eğitimi dersi ve öğretmenlerine karşı bakış açıları ve bunların karşılaştırılması amacıyla yapmış olduğu çalışması sonucunda beden eğitimi dersinin işlenişinde ve uygulamasında ortaya çıkan olumsuzluklara ve eksikliklere rağmen gerek özel gerekse devlet bünyesindeki okullarda görev yapan yöneticilerin dersin uygulamasıyla amaçlanan zihinsel, sosyal ve bedensel gelişime kısmi olarak ulaşabildikleri görüşünü dile getirmişlerdir. Bu bulgular, araştırmamızın bulgularını desteklemektedir.

Özkaya (2009)'nın okul yöneticilerine yönelik yapmış olduğu çalışmada okul yöneticileri, beden eğitimi ve spor derslerinin çok önemli bir ders olduğu ve müfredatta kesinlikle yer alması gerektiği görüşünü belirtmişlerdir. Bu araştırmanın bulgusu, araştırmamızın bulgularıyla paralellik göstermekte ve çalışmamızı desteklemektedir.

Sharma ve Singh (2011)'in okul müdürlerinin beden eğitimi programına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları araştırma sonucunda müdürlerin çoğunluğunun beden eğitiminin tüm yönleri hakkında olumlu görüşlere sahip olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu araştırmanın bulguları, araştırmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Solanki (2011)'nin Delhi eyaleti kamu/hükümet/manastır okul müdürlerinin beden eğitimi ve spora yönelik ilgi ve tutumlarının incelenmesine ilişkin yapmış olduğu çalışma sonucunda okul müdürlerinin çoğunluğunun beden eğitimini temel bir akademik okul dersi olarak yapma konusunda aynı fikirde olduğu sonucuna varıldı. Okul müdürlerinin %95'inin beden eğitiminin kendi eğitim hedefleri olduğu noktasında hemfikir oldukları ve bu nedenle okul müdürlerinin beden eğitimi hedeflerinin farkında olduklarına ilişkin

bulgular, araştırmamızın bulgularıyla paralellik göstermekte ve araştırmamızı desteklemektedir.

şahin (2011)'in mşdşrlerin şğretmenlerin ve velilerin beden eğitimi derslerine ilişkin gşrşşlerini ortaya koymak amacıyla yapmış olduğu çalışma sonucunda okullarda beden eğitimi dersinin araştırmaya katılanların çoğunluğu tarafından önemli bir ders olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Beden eğitimi dersinin öğrencilerin gelişimine etkisinin önemi katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Beden eğitimi dersinin öğrencinin akademik başarıyla ve diğer derslerle ilişkisi olduğu saptanmıştır. Bu çalışmanın bulguları, araştırmamızın bulgularını desteklemektedir.

Zeng (2012)'in kentsel devlet okulu mşdşrlerinin beden eğitimi ile ilgili algıları ve beden eğitimi programlarında öz değerlendirme isimli araştırması sonucunda okul mşdşrleri, okul beden eğitimi programları aracılığıyla çocukların ihtiyaç duyduğu fiziksel aktivite becerilerinin geliştirilebileceğini, gşnlşk fiziksel etkinliklerle desteklenen çocukların aktif ve sağlıklı yaşam tarzlarını oluşturacaklarını, beden eğitiminin okul mşfredatında çok önemli bir rol oynadığını ve çocukların bilgi, motivasyon, beceri ve zgşven kazanmaları için bir fikir dersi olduğu gşrşşnş belirtmişlerdir. Bu araştırmanın bulguları, araştırmamızın bulgularıyla paralellik gşstermektedir.

Tutal (2014)'ın bazı demografik değişkenlere göre okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını incelediği çalışmasında araştırmamıza benzer sonuçlara rastlanmaktadır. Çalışma sonucunda okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu ve beden eğitimi ve spor dersinin genel eğitimin tamamlayıcı bir unsuru olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın bulguları, çalışmamızın bulgularını destekleyeci niteliktedir.

Baro ve Hazarika (2016)'nın Dibrugarh niversitesi'ne bağlı kolej mşdşrlerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla yapmış oldukları araştırma sonucunda kolej mşdşrlerinin beden eğitimine yönelik olumlu tutumlarının olduğu ve niversite mşfredatında beden eğitimi konularının uygulanmasına katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmanın bulguları, araştırmamızda elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

Sezen (2019)'in beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar; okul yöneticileri ve şğretmen gşrşşleri adıyla yapmış olduğu çalışmasında çalışmamıza benzer sonuçlara rastlanmaktadır. Çalışmanın sonucunda hem olumlu hem de

olumsuz yönde görüş olduğu tespit edilmiştir. Olumlu görüş olarak okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu dersi eğitimin vazgeçilmez bir unsuru olarak gördükleri belirtilmiştir. Olumsuz görüş olarak ise haftalık ders saati ve okulların fiziki durumlarının yetersiz olduğu müfredatın tam anlamıyla uygulanamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, araştırmamızın bulgularını desteklemektedir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmamızda “Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları (Rize İli Örneği)” incelenmiştir. Bu bağlamda ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerinin demografik değişkenler (cinsiyet, yaş, en son mezun olunan okul, meslekteki çalışma süresi, yöneticilik yapılan toplam süre, medeni durum, görev tanımı, lisanslı spor yapma durumu, okulun bulunduğu yer) açısından farklılık gösterip göstermediği değerlendirilmiş ve bu bağlamda araştırmamızdan elde edilen sonuçlar şu şekildedir;

Demografik özelliklerimizden ilki olan “Cinsiyet” değişkeninin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır. Öyle ki erkek yöneticilerin tutum puanlarının, kadın yöneticilerinin tutum puanlarından daha yüksek bulunmasına rağmen anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Demografik özelliklerimizden olan “Yaş” değişkeninin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır. 38 yaş ve altı okul yöneticilerinin tutum puanları hem 39-45 yaş grubu okul yöneticilerinin tutum puanlarından hem de 46 yaş ve üstü okul yöneticilerinin tutum puanlarından yüksek olsa da bu farkın manidar olmadığı sonucuna varılmıştır.

Demografik özelliklerimizden olan “En Son Mezun Olunan Okul” değişkeninin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Lisans tamamlamadan mezun olan okul yöneticilerinin tutum ortalamaları hem eğitim fakültesi hem de lisansüstünden mezun olan okul yöneticilerinin tutum ortalamalarından anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Demografik özelliklerimizden olan “Meslekteki Çalışma Süresi” değişkeninin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır. 14 yıl ve altı deneyime sahip olan okul yöneticilerinin tutum puanları hem 15-24 yıl grubu okul yöneticilerinin tutum puanlarından hem de 25 yıl ve üstü okul yöneticilerinin tutum puanlarından yüksek olsa da bu fark anlamlı bulunmadı.

Demografik özelliklerimizden olan “Yöneticilik Yapılan Toplam Süre” değişkeninin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. 15 yıl ve üzeri yöneticilik deneyimi olan okul yöneticilerinin tutum puanları, hem 6-14 yıl deneyimi olan okul yöneticilerinin tutum

puanlarından hem de 5 yıl ve altı deneyimi olan okul yöneticilerinin tutum puanlarından yüksek olsa da bu fark anlamlı bulunmadı.

Demografik özelliklerimizden olan “Medeni Durum” değişkeninin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Evli okul yöneticilerinin tutum puanı bekar okul yöneticilerinin puanından anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulundu.

Demografik özelliklerimizden bir diğeri olan “Görev Tanımı” değişkeninin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Müdür yardımcısı katılımcıların tutum puanı müdür katılımcıların puanından daha yüksek bulunmasına rağmen anlamlı bir fark bulunmadı.

Demografik özelliklerimizden olan “Lisanslı Spor Yapma Durumu” değişkeninin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle ortaokul yöneticilerinin lisanslı spor yapma durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Lisanslı spor yapan okul yöneticilerinin tutum puanı, lisanslı spor yapmayan okul yöneticilerinin puanından anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulundu.

Demografik özelliklerimizden olan “Okulun Bulunduğu Yer” değişkeninin, ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İlçede görev yapan okul yöneticilerinin tutum puanları hem İl, hem köy, hem de belde görev yapan okul yöneticilerinin tutum puanlarından yüksek olsa da bu fark manidar bulunmadı.

Tüm bu değerlendirilmeler neticesinde ortaya çıkan sonuçlarımız göz önüne alındığında; “Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları” üzerinde etkili olduğu gözlemlenen demografik değişkenler açısından değerlendirildiğinde, “cinsiyet”, “yaş”, “meslekteki çalışma süresi”, “yöneticilik yapılan toplam süre”, “görev tanımı”, “okulun bulunduğu yer” değişkenlerine göre istatistiksel olarak herhangi bir anlamlı farklılık ortaya çıkmazken; “en son mezun olunan okul”, “medeni durum”, “lisanslı spor yapma durumu değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Sonuç olarak ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum düzeylerinin demografik özellikler açısından değişkenlikler gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ortaokul yöneticilerinin ölçekten elde etmiş oldukları ortalama puanları 4,11, standart sapma puanları ise 0,84 olarak tespit edilmiştir. Referans aralıklarına göre ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin genel tutum ortalamalarının “çok olumlu” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara bakıldığında ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının büyük bir oranda olumlu olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda araştırmamızda ortaya çıkan sonuçlar neticesinde ve ilgili literatür taraması doğrultusunda bundan sonraki alan yazına katkı sağlaması açısından şu önerilerde bulunulabilir;

Öneriler

- Araştırmamız Rize ili ile sınırlıdır. Bu araştırma diğer illerde, bölgelerde ve ülke genelinde daha kapsamlı bir şekilde ve geniş örneklem grubu üzerinde yapılabilir.
- İlkokullarda işlenen beden eğitimi ve oyun dersine, 1. Sınıftan itibaren beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin girmesi için yasal düzenlemeler yapılması önerilebilir.
- Beden eğitimi ve spor derslerinin okullarda amaca uygun bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli fiziki şartların sağlanması önerilebilir. Bu bağlamda beden eğitimi ve spor dersinin yapılabileceği spor salonu, bahçe düzeni, saha ve malzeme gibi imkanlardan mahrum olan okulların bu ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli çalışmaları yapma noktasında okul yöneticileri gereken çabayı göstermelidirler.
- Farklı araştırmalarda okul yöneticileri haricinde öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarıyla ilgili çalışmalar yapılabilir.
- Ortaokul yöneticilerinin “en son mezun olunan okul”, “medeni durum”, “lisanslı spor yapma durumu” değişkenlerine göre tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna bağlı olarak sebeplerini sorgulayıcı çalışmalar yapılabilir.

- Beden eğitimi ve spor dersinin öneminin yeteri kadar anlaşılmadığından yola çıkılarak, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Spor Bilimleri Fakültesi öğretim üyeleri tarafından düzenlenebilecek çeşitli seminerler ve faaliyetler ile ülke genelindeki tüm okul yöneticilerine beden eğitimi ve spor dersinin önemi anlatılabilir.
- Okul yöneticileri öğrencilerle olumlu iletişim kurarak yönlendirici olmalıdır. Bütün derslere eşit bir şekilde önem vermelidir. Veli toplantılarında diğer derslerle birlikte beden eğitimi ve spor dersinin önemine de vurgu yaparak velileri bilinçlendirmelidir.

7. KAYNAKLAR

Acar G, Kaya M (2012). Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarına ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14(1), 95-102.

Akdoğan B (2017). Lise öğrencilerinin ve ebeveynlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul

Altıntaş A (2006). Mardin Midyat'taki ilköğretim kurumlarında işlenen beden eğitimi derslerine yönelik öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara

Altuntaş H 2019. Beden eğitimi ve spor dersinin Türk eğitim sistemindeki yeri. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, Kırıkkale

Aracı H (2000). Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi. İkinci baskı. Bağırhan Yayınevi, Ankara.

Aracı H (2001). Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi. Üçüncü baskı. Nobel yayın Dağıtım Limited Şirketi, Ankara; Sayfa: 25-39.

Aydın MS (2017). Kütahya ilinde bulunan ilköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya

Aydoğan H (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunlar (Trabzon İli Uygulaması). Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara

Aydoğan H, Bardakçı S, Arslan E, Civelek H, İşyar Z (2016). İlkokul 4. sınıf ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterliklerinin incelenmesi. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 11(2); 100-119.

Bal E (2010). İlköğretim okullarındaki beden eğitimi dersinin yapılmasında karşılaşılan yetersizliklerin giderilmesinde yönetici ve öğretmenlerin rolü. Yüksek Lisans Tezi,

Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitimi Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul

Banville D, Dyson B, Kulinna PH, Stylianou M (2020). Classroom teachers' and administrators' views of teaching health and physical education. *European Physical Education Review*, 26(2): 448-464.

Baro M, Hazarika SPA (2016). Study on the attitude of principals of dibrugarh university affiliated colleges towards physical education. *Research Journal of Physical Education Sciences*, 4(2): 6-7 [online]. <https://www.academia.edu/23685220/>. [Erişim Tarihi: 15 Ekim 2020].

Başaran İE (2004). Yönetimde İnsan İlişkileri: Yönetimsel Davranış. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Batmaz V, İsen G, Tolan B (1985). Ben ve Toplum. Sosyal Psikoloji-1. İlk baskı. Teori Yayınları, Ankara; Sayfa: 260.

Baysal AC (1981). Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, İstanbul; Sayfa: 14.

Baysal AC, Tekarslan E (1996). İşletmeler İçin Davranış Bilimleri. İkinci baskı. Avcıol Basım-Yayın, İstanbul; Sayfa: 254.

Bilici M (2005). Okul yöneticilerinin ideal beden eğitimi öğretmenlerinde beklenti ve değerlendirmelerinin araştırılması (Sakarya İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sakarya

Bloom, BS (1995). İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme. Çeviren: Özçelik, SA, Milli Eğitim Bakanlığı; İstanbul.

Bursalıoğlu Z (2002). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. On ikinci baskı. Pegem A Yayıncılık, Ankara; Sayfa: 5-6.

Buttar B (2015). Physical education in Islamic schools: Teacher and administrator beliefs. Doctoral dissertation, Nipissing University, Canada.

Büyüköztürk Ş (2004). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Dördüncü baskı. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Ceylan R (2008). İlköğretimde: beden eğitimi dersinin, takiben yapılan diğer derslerde öğrencilerin başarıları üzerindeki etkisinin araştırılması (Kütahya İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya

Çelikkaya H (1999). Okul yöneticisinin eğitici ve yönetici özellikleri. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi 11: 107-134.

Çetin M (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Kırşehir ili örneği). Yüksek Lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara

Çöndü A (1999). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Birinci baskı. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Çöndü A (2004). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. İkinci baskı. Nobel Akademi Yayıncılık, Ankara

Dağdemir R (2018). Farklı tür liselerdeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi: Erzurum ili örneği. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ağrı

Demirel Ö, Kaya Z (2001). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Demirhan G, Altay F (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitim ve spora ilişkin tutum ölçeği. II. Spor Bilimleri Dergisi 12(2): 9-20.

Dever A (2010). Spor Sosyolojisi (Tarihsel ve Güncel Boyutlarıyla Spor ve Toplum). Birinci baskı. Başlık yayın grubu, İstanbul.

Erdemli A (2008). Spor Yapan İnsan. Birinci baskı. E yayınları, İstanbul.

Erden M (2001). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Alkım Yayınları, İstanbul; Sayfa: 13

Erdoğan E (2004). Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği. Sistem Yayıncılık, İstanbul; Sayfa: 83.

Erkal EM, Ayan D, Güven Ö (1998). Sosyolojik açıdan spor. Üçüncü baskı. Der Yayınları, İstanbul.

Erkal EM (1983). Sosyolojik Açıdan Spor. Filiz Kitapevi, İstanbul; Sayfa:119.

Erpic SC, Skof B, Boben D, Zabukovec V (2005). Pupils' attitudes and motivation for physical education—some psychological aspects of physical education: pupils' attitudes and motivation. *International Journal of Physical Education*, XLII, (2), 58-67.

Ertürk S (1972). Eğitimde Program Geliştirme. Üçüncü baskı. Hacettepe Üniversitesi Basım Evi, Ankara; Sayfa:12.

Ertürk S (1979). Eğitimde Program Geliştirme. Meteksan A.Ş. Matbaacılık, Ankara; Sayfa: 9-10.

George D, Mallery M (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson

Gökdağ M (2018). Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin araştırılması (Bartın örneği).Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Bartın

Gökdağ M, Türkmen M, Akyüz H (2019). Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi (Bartın Örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 200-219.

Gözen O (2006). Özel öğretim kurumları ile devlet eğitim kurumları yöneticilerinin beden eğitimi dersi ve öğretmenlerine bakış açıları ve karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul

Güllü M (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara

Gürsel M (2003). Okul Yönetimi (Kuramsal ve Uygulamalı), Beşinci baskı. Eğitim Kitabevi, Konya.

Harmandar İH (2004). Beden Eğitimi ve Spor'da Özel Öğretim Yöntemleri. Birinci baskı. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Hotaman D (1995). Gülhane askeri tıp akademisi sağlık meslek yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencilerinin tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

- İbrahimli R (2019). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve fiziksel aktivite düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Spor Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul
- İnal NA (2003). Beden Eğitimi ve Spor Bilimi. Birinci baskı. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- İnceoğlu M (2000). Tutum Algı İletişim. Üçüncü baskı. İmaj Yayıncılık, Ankara; Sayfa: 5-8-10-11.
- İnceoğlu M (2010). Tutum Algı İletişim. Beşinci baskı. Beykent Üniversitesi Yayınları, İstanbul; Sayfa: 13.
- Kağıtçıbaşı Ç (1999). Yeni İnsan ve İnsanlar. Evrim Yayınevi, İstanbul; Sayfa:129-130.
- Kağıtçıbaşı Ç (2005). Yeni İnsan ve İnsanlar. Onuncu baskı. Evrim Yayınevi, İstanbul; Sayfa: 102-103.
- Kağıtçıbaşı Ç (2010). Günümüzde İnsan ve İnsanlar: Sosyal Psikolojiye Giriş. Onikinci baskı. Evrim Yayınevi, İstanbul; Sayfa: 110.
- Kalyoncu K (2008). İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmen ve yöneticilerin beden eğitimi ve spor dersinden beklentileri. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul
- Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. Spor Bilimleri Dergisi, 17(2): 48-57.
- Karakuş S, Küçük V (1999). Eğitimin bütünlüğü içerisinde orta dereceli okullarda beden eğitimi ve spor etkinlikleri. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 1: 281-282.
- Karaman E (2019). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Erzurum İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Erzincan
- Karasar N (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Yirmi Beşinci baskı. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

- Kılçık M (2016). İlköğretim okulları 2.kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Düzce Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Düzce
- Kıroğlu K (2006). Yeni İlköğretim Programları (1-5.Sınıflar). Birinci baskı. Pegem A Yayınları, Ankara.
- Korucu G (2004). İlköğretim okullarında beden eğitimi ve spor derslerinde beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler ve okul yöneticilerinin bu konudaki görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Muğla.
- Krouscas JA (1999). Middle school students attitudes toward physical education and sport lesson. Doctoral Thesis, Physical Education Pedagogy, Virginia Polytechnic Institute and State University, USA.
- Leif J, Rustin G (1980). “Genel Pedagoji,” (Çeviren. Nejat Yüzbaşıoğulları), Birinci baskı. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul; Sayfa: 11.
- Lock RS, Telljohann SK, Price JH (1995). Characteristics of elementary school principals and their support for the physical education program. Perceptual and Motor Skills 81: 307-315.
- MEB (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu. T.C. Resmi Gazete, 14574, 24 Haziran 1973. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf> [Erişim Tarihi: 03 Ekim 2020].
- MEB (2013). Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. T.C. Resmi Gazete, 28758, 7 Eylül 2013. https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_11/03111224_ooky.pdf [Erişim Tarihi: 04 Ekim 2020].
- MEB (2014). Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. T.C. Resmi Gazete, 29072, 26 Temmuz 2014. <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=19942&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5> [Erişim Tarihi: 04 Ekim 2020].
- MEB (2018). Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/dosyalar/2018120201950145beden%20egitimi%20ve%20spor%20ogretim%20program%202018.pdf> [Erişim Tarihi: 02 Ekim 2020].

MEB (2021). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği. T.C. Resmi Gazete, 31386, 5 Şubat 2021. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/02/20210205-1.htm> [Erişim Tarihi: 9 Haziran 2021].

Mengütay S (1997). Okul Öncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor. Birinci baskı. Türkiye Cim. Fed. Eğt. Kom. Yay, İstanbul; Sayfa: 112.

Morgan CT (2000). Introduction To Psychology. Psikolojiye Giriş. 14th ed. Çeviren: Arıcı H, Aydın O, Meteksan AS., Ankara, 363.

Morin E (2003). “Geleceğin Eğitimi İçin Yedi Bilgi”. Çeviren: Dilli H, İstanbul Üniversitesi Bilgi Yayınları., İstanbul, 11.

Nichols B (1990). Moving and Learning: The Elementary School Physical Education Experience. Mirror/ Nosby College Publishing, St. Louis; Page: 43–44.

Norris JM, Van Der Mars H, Kulinna P, Amrein-Beardsley A (2017). Administrators’ perceptions of physical education teacher evaluation. The Physical Educator, 74(4): 730-756.

Özcan M (2018). Üstün yetenekli olan ve olmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Samsun

Özgüven İE (2000). Psikolojik Testler. Dördüncü Baskı. PDREM Yayınları, Ankara; Sayfa: 353.

Özkaya S (2009). İlköğretim ve ortaöğretim kurumları yöneticilerinin beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmenlerine karşı tutumları. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul

Özmen Ö (1999). Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni. İkinci baskı. Bağırhan Yayınevi, Ankara; Sayfa: 27.

Öztürk F (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Birinci baskı. Bağırhan Yayınevi, Ankara; Sayfa: 7.

Poulton GC (1997). An investigation into the opinions of Manitoba public school principals toward the instructional physical education program. Unpublished master’s thesis, University of Manitoba, Manitoba, Canada

Sakallı N (2001). Sosyal Etkiler: Kim Kimi Nasıl Etkiler. Birinci Baskı. İmge Kitabevi, Ankara; Sayfa: 106-107-108.

Sallis JF, Mckenzie TL, Kolody B, Curtis P (1996). Assessing district administrators' perceptions of elementary school physical education. Journal of Physical Education, Recreation and Dance, 67(8), 25-29. <https://doi.org/10.1080/07303084.1996.10604833>. [Erişim Tarihi: 01 Aralık 2020].

Sel R (2005). Beden eğitimi oyun ve öğretimi. MEB Yayınları, İstanbul; Sayfa: 16.

Sezen SM (2019). Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında karşılaşılan problemler; okul yöneticileri ve öğretmen görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon

Sharma R, Singh AB (2011). A study of attitude of the school principals towards physical education programme. Indian Journal Of Physical Education, Sports And Applied Sciences, Vol.1, NO. 4.

Solanki VA (2011). Study of interest and attitude of public/government/convent school principals of Delhi state towards physical education and sports. Department Of Physical Education, Maharshi Dayanand University, Rohtak.

Şahin M (2009). Spor Ahlakı ve Sorunları. İkinci baskı. Evrensel Basım Yayın, İstanbul.

Şahin D (2011). Okul müdürü, öğretmen ve ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon

Şentürk K (2019). Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin ve ebeveynlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi (Şanlıurfa-Halfeti Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, Konya

Şerif M, Şerif CW (1996). Sosyal Psikolojiye Giriş II. Birinci baskı. Çeviren: Atakay M, Yavuz A, Sosyal Yayınlar., İstanbul, 260-495.

Tavşancıl E (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Birinci Baskı. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara; Sayfa: 71-72-73.

Tavşancıl E (2010). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Dördüncü baskı. Nobel Yayınevi, Ankara.

Tokat S (2013). Beden eğitimi öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara

Tutal V (2014). Ortaokul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitim ve Spor Anabilim Dalı, Malatya

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. T.C Resmi Gazete, 17863, 9 Kasım 1982. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf> [Erişim Tarihi: 28 Haziran 2021.

Ülgen G (1995). Eğitim Psikolojisi: Birey ve Öğrenme. Bilim Yayıncılık, Ankara; Sayfa: 97.

Vural C (2018). Öğretmen ve yöneticilerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik tutumları. Yüksek Lisans Tezi, Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul

Walker GL (2003). A survey of tennessee public elementary and middle school principals' attitudes toward the support of required physical education. Degree of Doctor of Arts, Middle Tennessee State University, Tennessee

Wandzilak T, Ansorge CJ, Scheer J, Bauhls VM, Loper DA, Petrakis E, O'Donnell DJ, Owens-Nauslar J'den Aktaran: Walker GL (2003). A survey of tennessee public elementary and middle school principals' attitudes toward the support of required physical education. Degree of Doctor of Arts,, Middle Tennessee State University, Tennessee

Wanyama MN (2011). The challenges of teaching physical education: Juxtaposing the experiences of physical education teachers in Kenya and Victoria (Unpublished M. Ed thesis). University of Melbourne, Australia

Williams LG (1998). Arkansas and Mississippi superintendents ' attitudes toward K-6 physical education in the public school. Unpublished Doctoral Dissertation, University of Oregon, Eugene.

Yalçın HF (1995). Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı. Gazi Eğitim Fakültesi, Gürler Ofset, Ankara.

Yavaş M, İlhan A (1996). “Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri”. Birinci baskı. Melisa Matbaacılık, Bursa; Sayfa: 15.

Yıldız E (2012). İlk ve Ortaöğretimde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor derslerinde kullandıkları öğretim yöntemleri ve karşılaştıkları sorunların incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Sivas

Özer Y (2010). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ve karşılaştıkları problemler. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara

Yılmaz A (2012). Ortaöğretim kurumlarındaki yönetici, beden eğitimi öğretmeni ve öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi: nitel bir çalışma. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon

Yiğiter K (2008). Kocaeli ilinde görevli ilk ve orta öğretim kurumlarında çalışan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin empati becerilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sakarya

Yürek Y (2017). 4+ 4+ 4 Eğitim sisteminde ilkokul 1., 2., 3., 4. sınıflarda beden eğitimi ve spor uygulamalarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul

Zayimoğlu Öztürk F, Coşkun M (2015). Hayat bilgisi dersine yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4(1): 239-251.

Zeng ZH (2012). Urban public school principals’ perception about physical education (pe) and self-evaluation on their pe programs. Asian Journal of Physical Education and Recreation, 18 (2): 82–92.

EKLER

EK 1. Ölçek Formu

OKUL YÖNETİCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ

Değerli Katılımcı;

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri alanında yürütülen Tez çalışmamda, **Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları (Rize İli Örneği)**'ni belirlemek amacı ile gerçekleştirilecektir. Elde edilen verilerdeki kişisel bilgiler bilimsel çalışmalar harici kullanılmayacaktır. Gönüllü olarak dolduracağınız bu çalışmada kişisel hiçbir veri paylaşılmayacaktır. Çalışmaya yapacağınız katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Celal KAL

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz? Kadın () Erkek ()
2. Yaşınız?
3. En son mezun olduğunuz okul? Lisans Tamamlama () Eğitim Enstitüsü () Eğitim Fakültesi () Lisans Üstü ()
4. Meslekteki Çalışma Süreniz? Yıl
5. Yöneticilik Yaptığınız Toplam Süre? Yıl
5. Medeni durumunuz? Evli () Bekar ()
6. Görev Tanımınız? Müdür () Müdür Yardımcısı ()
7. Lisanslı Spor Yaptınız mı? Evet () Hayır ()
8. Okulun Bulunduğu Yer? İl () İlçe () Köy () Belde () Diğer.....

Aşağıda Beden eğitimi dersine ilişkin ifadeler yer almaktadır. Her ifadenin karşılığında beş (5) cevap seçeneği vardır. Her bir ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra ne düzeyde katıldığınızı, verilen seçeneklerden birini (X) işaretleyerek belirtiniz. Cevap seçenekleri arasında doğru ya da yanlış cevap yoktur. Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Beden eğitimi dersi önemli bir derstir.					
2	Beden eğitimi dersi öğrencileri zihnen ve ruhen geliştirdiğini düşünüyorum					
3	Beden eğitimi dersi öğrencilerin diğer derslere motive olmasını sağlıyor.					
4	Beden eğitimi dersi öğrencilerin zararlı alışkanlıklardan uzak durmasına katkı sağlıyor.					
5	Öğrenciler Beden Eğitimi dersinde okula (okul binasına, çevreye) zarar veriyorlar.					
6	Beden eğitim dersi sayesinde öğrencilerin iletişim kabiliyetleri artıyor.					
7	Öğrenciler beden eğitimi dersinde eğleniyor.					
8	Beden Eğitimi ders saati artırılmalıdır.					
9	Beden eğitimi dersinde öğrenciler kendini daha iyi ifade ediyor.					
10	Beden eğitimi dersi öğrencilerin fiziksel gelişimi için önemlidir.					
11	Okullarda disiplin ve düzen için beden eğitimi dersi gereklidir.					
12	Öğrenciler diğer derslerin zihinsel yorgunluğunu Beden Eğitimi Dersinde giderir.					
13	Beden Eğitimi Dersinin sağlıklı yürütülmesi için her türlü desteği veririm.					

EK 2. Tez Çalışması İzin Yazıları

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

018'YE AKTARILDI
KAYIT NO: 25367026
TARİH: 20.12.2019

Sayı : 87374136-302.08.01-E.2933
Konu : Tez Çalışması İzni (Celal KAL)

18.12.2019

RİZE VALİLİĞİNE (İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 182807006 numaralı öğrencisi Celal KAL, tez çalışması kapsamında Rize İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı il, ilçe ve köy okullarında 2019-2020 döneminde görev yapan Ortaokul Yöneticilerine "Beden Eğitimi Dersi Tutum Tez Uygulama Envanteri"ni uygulamak istemektedir.

Çalışmaya ilişkin dilekçe ekte gönderilmiş olup gerekli iznin verilmesini arz ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Ahmet İshak DEMİR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek : Dilekçe ve ekleri (3 s.)

Fener Mah. Zihni Derin Yerleşkesi 53100 Rize/TÜRKİYE

oieb@erdogan.edu.tr

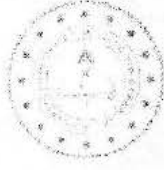
Tel : +90 (464) 223 81 07 Fax : +90 (464) 223 31 66

Bilgi : MURAT ERBAY Dahili: 4206

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Kodu : 80CA293C-95B2-42D1-B35D-C3A4EE5FCB35 - <http://ebys.erdogan.edu.tr/EBYS/ebnzadogrulama>

T.C.
RİZE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 57774812-619-E.25773526
Konu : Tez Çalışması İzni

25.12.2019

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 18/12/2019 tarihli ve 2933 sayılı yazınız.

İlgi yazınız doğrultusunda, üniversiteniz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Celal KAL'ın araştırma izni talebi doğrultusunda alınan Valilik Oluru ekte gönderilmiştir.
Bilgilerinize arz ederim.

Selçuk TORPİL
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek: Valilik Oluru (1 Sayfa)

Rize Valiliği Hizmet Binası Kat:3
Elektronik Adı: www.rize.meb.gov.tr
e-posta: arge53@meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimi
Tel: (464) 280 53 77
Faks: (464) 280 53 16

Bu e-posta güvenli elektronik ortamda imzalanmıştır. <https://evet.kocogim.meb.gov.tr> adresinden: 50e1-25a5-3ea7-8152-0ed8 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
RİZE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 57774812-619-E.25719630
Konu : Tez Çalışması İzni

25.12.2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Genel Sekreterlik Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 18/12/2019 tarihli ve 2933 sayılı yazısı.

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Celal KAL'ın "Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları (Rize İli Örneği)" konulu bilimsel araştırması kapsamında ekte sunulan form ve testleri 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılında ilimiz genelindeki ortaokullarda görev yapan yöneticilere uygulama isteği ilgi yazı ile bildirilmektedir.

Söz konusu form ve testlerin 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılında ilimiz genelindeki ortaokullarda görev yapan yöneticilere uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Selçuk TORPİL
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR
25.12.2019

Yaşar KOÇAK
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Rize Valiliği Hizmet Binası Kat:3
Elektronik Ağ: www.rize.meb.gov.tr
e-posta: arge53@meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimi
Tel: (464) 280 53 77
Faks: (464) 280 53 16

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c564-f4d9-32de-898a-35ba kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
RİZE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Celal KAL
Kurumu / Üniversitesi	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	Rize
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Rize il genelindeki ortaokullarda görev yapmakta olan yöneticiler
Araştırmanın konusu	Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları (Rize İli Örneği)
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Tez önerisi
Veri toplama araçları	Ölçek
Görüş istenilecek Birim/Birimler	-
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Sunulan ölçeğin ortaokullarda görevli yöneticilere uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.	
Komisyon kararı	Oybirliği / Oyçokluğu ile alınmıştır.
Muhalif üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi:

EK 3. Etik Kurul Raporu

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı

Sayı : 40465587-050.01.04-30
Konu : Etik Kurul

21.02.2020

Sayın Doç. Dr. Hayri AYDOĞAN

Üniversitemiz Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kuruluna yapmış olduğunuz “Ortaokul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları(Rize ili Örneği)” isimli başvurunuz etik kurulumuz yönergesine göre 06.02.2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, 2020/19 karar numarası ile bilimsel ve etik yönden uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Hüseyin Avni UYDU
Başkan

Tel : Fax :

Bilgi : BURAK HANKAYA

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanununa göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Kodu : 62EFBABA-21AA-4764-B12A-54B0E5EA22F7 - <http://ebys.erdogan.edu.tr/EBYS/eimzadogrulan>

